

**ROCZNE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
ZA OKRES DWUNASTU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY
DNIA 31 GRUDNIA 2012 ROKU
WRAZ Z RAPORTEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO
REWIDENTA**

Warszawa, marzec 2013

Spis treści do rocznego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE

	Strona
Roczny rachunek zysków i strat Banku.....	4
Roczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku.....	4
Roczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku.....	5
Roczne sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Banku	6
Roczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A.	9
2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	11
3. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu sprawozdania finansowego	12
4. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów	27
5. Ważniejsze oszacowania i oceny.....	28
6. Zarządzanie ryzykiem finansowym.....	29
7. Wynik z tytułu odsetek	75
8. Wynik z tytułu opłat i prowizji	76
9. Przychody z tytułu dywidend.....	76
10. Wynik na działalności handlowej	76
11. Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych.....	77
12. Wynik z pozycji wymiany	77
13. Pozostałe przychody operacyjne.....	77
14. Pozostałe koszty operacyjne.....	78
15. Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości.....	78
16. Ogólne koszty administracyjne	79
17. Świadczenia pracownicze	79
18. Obciążenia podatkowe	80
19. Zysk przypadający na jedną akcję	81
20. Kasa, środki w Banku Centralnym.....	81
21. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	81
22. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu.....	82
23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	82
24. Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	84
25. Aktywa zastawione	88
26. Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	88
27. Wartości niematerialne	88
28. Rzeczowe aktywa trwałe.....	91
29. Inne aktywa.....	93
30. Zobowiązania wobec innych banków.....	93

31. Zobowiązania wobec klientów	94
32. Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	95
33. Zobowiązania podporządkowane	97
34. Rezerwy	98
35. Odroczony podatek dochodowy	100
36. Pozostałe zobowiązania	101
37. Aktywa i zobowiązania warunkowe	102
38. Kapitał podstawowy	105
39. Kapitał z aktualizacji wyceny	108
40. Zyski zatrzymane.....	109
41. Płatności na bazie akcji.....	110
42. Informacje dodatkowe do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	112
43. Charakterystyka instrumentów pochodnych oraz transakcji wymiany walutowej	114
44. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	116
45. Podział instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej w zależności od sposobu pomiaru wartości godziwej.....	118
46. Sprawozdawczość dotycząca segmentów	120
47. Transakcje z podmiotami powiązanymi	125
48. Przejęcie i zbycie spółek	131
49. Wypłacone i zaproponowane dywidendy	131
50. Zdarzenia po dniu bilansowym	131
51. Wynagrodzenie dla podmiotu uprawnionego do badań sprawozdań finansowych.....	132

Roczny rachunek zysków i strat Banku

Działalność kontynuowana	Nota	12 miesięcy zakończonych	
		31-12-2012	31-12-2011 dane porównawcze
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	7	897 389	824 675
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	7	-623 859	-560 648
Wynik z tytułu odsetek		273 530	264 027
Przychody z tytułu opłat i prowizji	8	101 566	94 166
Koszty z tytułu opłat i prowizji	8	-17 989	-14 931
Wynik z tytułu opłat i prowizji		83 577	79 235
Przychody z tytułu dywidend	9	18 648	18 628
Wynik na działalności handlowej	10	8 525	26 917
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	11	27 429	4 944
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń		-2 102	-
Wynik z pozycji wymiany	12	22 717	30 143
Pozostałe przychody operacyjne	13	6 781	7 534
Pozostałe koszty operacyjne	14	-10 063	-5 993
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	15	-54 095	-42 620
Ogólne koszty administracyjne	16,17	-313 402	-314 853
Wynik na działalności operacyjnej		61 545	67 962
Zysk brutto		61 545	67 962
Obciążenia podatkowe	18	-3 056	-9 217
- część bieżąca		-6 279	-10 729
- część odroczone		3 223	1 512
Zysk netto		58 489	58 745

Zysk na akcję Banku w trakcie okresu (w zł)

– podstawowy	19	2,94	3,59
– rozwodniony	19	2,94	3,59

Działalność zaniechana w roku 2012 oraz w roku 2011 nie wystąpiła.

Roczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku

		12 miesięcy zakończonych	
		31-12-2012	31-12-2011 dane porównawcze
Zysk netto		58 489	58 745
Zysk / strata z tyt. wyceny aktywów dostępnych do sprzedaży		29 326	-447
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne		9 635	20 359
Podatek odroczone	18	-7 403	-3 783
Całkowity dochód ogółem		90 047	74 874

Noty przedstawione na stronach od 9 do 132 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Roczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku

	Nota	31-12-2012	31-12-2011 dane porównawcze
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	20	1 049 532	469 095
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	21	94 080	60 534
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	22	21 301	-
Pochodne instrumenty finansowe	43	81 482	50 772
Pochodne instrumenty zabezpieczające		36 317	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	23	11 126 680	11 348 901
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe:	24	3 932 452	3 249 537
– dostępne do sprzedaży		3 034 835	2 599 872
– utrzymywane do terminu zapadalności		897 617	649 665
Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	26	87 937	45 015
Wartości niematerialne	27	159 234	113 400
Rzeczowe aktywa trwałe	28	94 546	107 290
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	35	30 385	28 373
- bieżące		6 191	-
- odroczone		24 194	28 373
Inne aktywa	29	70 760	32 509
Aktywa razem		16 784 706	15 505 426
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		148	122
Zobowiązania wobec innych banków	30	465 528	710 304
Pochodne instrumenty finansowe	43	68 226	19 635
Pochodne instrumenty zabezpieczające		20 842	
Zobowiązania wobec klientów	31	11 828 787	11 374 632
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	32	2 586 478	1 965 136
Zobowiązania podporządkowane	33	327 008	222 783
Rezerwy	34	18 135	17 655
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	35	-	10 504
Pozostałe zobowiązania	36	52 866	75 353
Zobowiązania razem		15 368 018	14 396 124
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał podstawowy		759 946	542 607
- kapitał zakładowy	38	228 732	163 732
- akcje własne		-1 162	
- kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	38	532 376	378 875
Kapitał z aktualizacji wyceny	39	45 270	13 712
Zyski zatrzymane	40	611 472	552 983
Kapitał własny razem		1 416 688	1 109 302
Kapitał własny i zobowiązania razem		16 784 706	15 505 426

Noty przedstawione na stronach od 9 do 132 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Roczne sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Banku

	Kapitał podstawowy (nota 38)			Kapitał z aktualizacji wyceny (nota 39)	Zyski zatrzymane (nota 40)			Razem kapitał własny
	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		Pozostały kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy	
Stan na 01-01-2012 r.	163 732	-	378 875	13 712	445 936	48 302	58 745	1 109 302
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	58 489	58 489
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	31 558	-	-	-	31 558
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	31 558	-	-	58 489	90 047
Podwyższenie kapitału	65 000	- 1 162	153 501	-	-	-	-	217 339
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	58 745	-	-58 745	-
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-	58 745	-	-58 745	-
Stan na 31-12-2012 r.	228 732	- 1 162	532 376	45 270	504 681	48 302	58 489	1 416 688
Stan na 01-01-2011 r.	163 732	-	378 875	-2 417	391 877	48 302	54 059	1 034 428
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	58 745	58 745
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	16 129	-	-	-	16 129
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	16 129	-	-	58 745	74 874
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	54 059	-	-54 059	-
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-	54 059	-	-54 059	-
Stan na 31-12-2011 r.	163 732	-	378 875	13 712	445 936	48 302	58 745	1 109 302

Noty przedstawione na stronach od 9 do 132 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Roczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Metoda pośrednia	Nota	12 miesięcy zakończonych	
		31-12-2012	31-12-2011 dane porównawcze
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk brutto		61 545	67 962
Korekty razem:		882 267	-1 073 105
Amortyzacja	16	30 340	26 063
Odsetki z działalności inwestycyjnej		-40 970	-25 821
Odsetki z działalności finansowej		135 315	96 785
Niezrealizowane różnice kursowe z działalności finansowej		-57 059	107 524
Dywidendy otrzymane od jednostek podporządkowanych	9	-15 000	-15 000
Strata z tytułu działalności inwestycyjnej	42	-	4
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		-21 301	56 317
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych instrumentów finansowych i zabezpieczających		12 041	-84 678
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	42	-30 789	8 616
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom		222 221	-392 464
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych	42	520 809	112 997
Zmiana stanu pozostałych aktywów	42	-43 797	-10 789
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków i Banku Centralnego		-244 750	-148 530
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		453 997	-794 507
Zmiany stanu rezerw		480	-732
Zmiana stanu innych zobowiązań	42	-25 173	-2 260
Zapłacony podatek dochodowy		-14 097	-6 630
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		943 812	-1 005 143
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Wpływy		54 125	393 447
Wykup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	24	-	355 000
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności		39 125	23 388
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych		-	59
Dywidendy otrzymane od jednostek podporządkowanych	9	15 000	15 000
Wydatki		-337 029	-667 681
Nabycie akcji w jednostkach zależnych		-26 846	-219
Nabycie wartości niematerialnych	27	-56 290	-29 512
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	28	-7 786	-20 780
Nabycie papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności		-246 107	-617 170
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-282 904	-274 234

	Nota	12 miesięcy zakończonych 31-12-2012	31-12-2011 dane porównawcze
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Wpływy		1 150 492	1 476 752
Wpływy netto z emisji akcji i dopłat do kapitału		218 501	-
Wpływy z tytułu kaucji od jednostki zależnej w związku z emisją euroobligacji		-	996 650
Wpływy z obligacji emitowanych przez Bank, w tym:	32	931 991	480 102
obligacje podporządkowane	32	100 000	100 000
Wydatki		-285 662	-317 912
Nabycie akcji własnych		-1 162	-
Wykup obligacji emitowanych przez Bank		-140 728	-266 272
Odsetki zapłacone od obligacji emitowanych przez Bank, w tym:		-143 772	-51 640
od obligacji podporządkowanych		-21 257	-12 259
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		864 830	1 158 840
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM		1 525 738	-120 537
BILANSOWA ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I EKWIWALENTÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	42	1 525 738	-120 537
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK OKRESU	42	1 006 704	1 127 241
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU w tym:	42	2 532 442	1 006 704
środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	42	400 535	420 323

Noty przedstawione na stronach od 9 do 132 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Dodatkowe noty objaśniające do rocznego sprawozdania finansowego

1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A.

1.1. Bank Ochrony Środowiska S.A.

Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II nr 12 został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego (NBP) Nr 42 z dnia 15 września 1990 roku i aktu notarialnego z dnia 28 września 1990 roku o utworzeniu Banku. Bank został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy XII Wydział Gospodarczy w dniu 4 czerwca 2001 roku pod numerem KRS 0000015525 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 006239498.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) działalność Banku została zaklasyfikowana jako PKD 6419Z.

Czas trwania Banku jest nieoznaczony.

Zgodnie ze Statutem BOŚ S.A., misją Banku jest wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska, rozwojowi rynku produktów i usług związanych z ekologią oraz promowanie i kreowanie postaw proekologicznych i inicjatyw na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

Według statutu przedmiotem działalności Banku jest gromadzenie środków pieniężnych, udzielanie kredytów, dokonywanie rozliczeń pieniężnych, wykonywanie innych usług bankowych oraz świadczenie finansowych usług konsultacyjno-doradczych.

Do zakresu działania Banku należy:

- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- prowadzenie innych rachunków bankowych,
- udzielanie kredytów,
- udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
- emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego,
- udzielanie pożyczek pieniężnych,
- wykonywanie operacji czekowych i wekslowych,
- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych,
- pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym,
- pełnienie funkcji banku depozytariusza.

Do zakresu działania Banku należy ponadto:

- obejmowanie lub nabywanie akcji i praw z akcji, udziałów innej osoby prawnej i jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
- zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych,
- dokonywanie obrotu papierami wartościowymi,
- wykonywanie terminowych operacji finansowych
- dokonywanie, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika,
- nabywanie i zbywanie nieruchomości,

- świadczenie usług konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych, w szczególności w zakresie związanym z ekologią,
- świadczenie usług faktoringowych,
- prowadzenie działalności akwizycyjnej na rzecz otwartych funduszy emerytalnych,
- pośredniczenie w prowadzeniu przez fundusze inwestycyjne zapisów na jednostki uczestnictwa, a także pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu przez fundusze inwestycyjne jednostek uczestnictwa,
- świadczenie usług pośrednictwa na rzecz domów maklerskich,
- świadczenie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego,
- prowadzenie czynności windykacyjnych na zlecenie banków oraz podmiotów, z którymi Bank zawarł umowy o wspólnym finansowaniu lub umowy o realizację działań w ramach programów operacyjnych.

Od dnia 24 stycznia 1997 roku decyzją Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW), akcje Banku zostały dopuszczone do obrotu na GPW w Warszawie i zakwalifikowane do działu finanse - sektor bankowy.

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe BOŚ S.A. zostało w dniu 13 marca 2013 roku zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji w dniu 19 marca 2013 roku.

1.2. Skład osobowy Zarządu oraz Rady Nadzorczej BOŚ S.A.

(a) Skład Zarządu Banku

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2012 roku przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu
Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes pierwszy zastępca prezesa Zarządu
Przemysław Lech Figarski	- Wiceprezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

W dniu 17 lipca 2012 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Pana Stanisława Kolasińskiego na członka Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A. Z chwilą uzyskania zgody KNF Pan Stanisław Kolasiński objął stanowisko Wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu BOŚ S.A.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania skład Zarządu nie zmienił się.

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2011 roku przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

(b) Skład Rady Nadzorczej Banku

W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2012 roku wchodził:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Adam Grzegorz Wasiak	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Andrzej Kazimierz Kraszewski	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek
Ryszard Ochwat	- Członek
Krzysztof Władysław Rogali	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. na posiedzeniu w dniu 14 marca 2012 roku podjęło uchwały w sprawie odwołania ze składu Rady Nadzorczej Pana Mariana Malickiego – Członka Rady Nadzorczej i Pana Mariana Adama Pigana - Sekretarza Rady Nadzorczej. Jednocześnie Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwały w sprawie powołania w skład Rady Nadzorczej Pana Krzysztofa Władysława Rogali i Pana Adama Grzegorza Wasiaka.

Na posiedzeniu w dniu 18 maja 2012 roku Rada Nadzorcza Banku dokonała wyboru Sekretarza Rady Nadzorczej w osobie Pana Adama Grzegorza Wasiaka.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2012 roku podjęło uchwałę w sprawie odwołania ze składu Rady Nadzorczej Pana Michała Jacka Wysockiego - Członka Rady Nadzorczej. Jednocześnie Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę w sprawie powołania w skład Rady Nadzorczej Pana Andrzeja Kazimierza Kraszewskiego.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania skład Rady Nadzorczej nie uległ zmianie.

W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2011 roku wchodził:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Marian Adam Pigan	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek
Marian Malicki	- Członek
Ryszard Ochwat	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek
Michał Jacek Wysocki	- Członek

2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Bank Ochrony Środowiska S.A. sporządził również skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku, które zostało w dniu 13 marca 2013 roku zatwierdzone przez Zarząd do publikacji w dniu 19 marca 2013 roku.

3. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu sprawozdania finansowego

3.1. Podstawa sporządzenia

Roczne sprawozdanie finansowe Banku Ochrony Środowiska S.A. (BOŚ S.A., Bank, Spółka) obejmuje:

- rachunek zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku ,
- sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku,
- sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2011 roku,
- sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku,
- sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku,
- dodatkowe noty objaśniające.

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską (UE) obowiązującymi na dzień sprawozdawczy tj. 31 grudnia 2012 roku przy zastosowaniu takich samych zasad rachunkowości dla każdego z okresów. Począwszy od dnia 1 stycznia 2012 roku Bank zmienił prezentację przychodów z tytułu obsługi kredytów ze środków donatorów, które wykazywane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze”. Zmiany prezentacji danych porównawczych zostały przedstawione w nocie 3.30 niniejszego sprawozdania.

Prezentowane sprawozdanie finansowe za 2012 rok spełnia wymogi Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Bank działalność, w zakresie stosowanych przez Bank zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF).

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone według zasady kosztu historycznego z wyjątkiem wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży i papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz wszystkich kontraktów pochodnych wycenianych do wartości godziwej. Stosowane zasady rachunkowości zostały szczegółowo opisane w nocie 3.3-3.29 niniejszego sprawozdania finansowego.

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe jest sporządzone w złotych polskich (zł), a wszystkie wartości, o ile nie przedstawiono inaczej, podawane są w tysiącach złotych (tys. zł).

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego rocznego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź ograniczenia dotychczasowej działalności.

W niniejszym rocznym sprawozdaniu finansowym zastosowano takie same zasady rachunkowości, jakie zastosowano przy sporządzaniu rocznego sprawozdania finansowego za 2011 rok z wyjątkiem zastosowania następujących zmian do standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2012 roku:

- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową, wynik działalności Spółki, ani też na zakres informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym Spółki.

Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, które zostały opublikowane, lecz nie weszły dotychczas w życie.

3.2. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Faza pierwsza standardu MSSF 9 *Instrumenty Finansowe: Klasyfikacja i wycena* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2015 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE. W kolejnych fazach Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmuje się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości. Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Spółki. Spółka dokona oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu,
- Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później,
- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2012 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2012 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2011 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później,
- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później,
- MSSF 11 *Wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później,
- MSSF 12 *Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 *Przepisy przejściowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później,
- MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 lub później – w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później,
- MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 lub później – w UE mający

zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później,

- KIMSF 20 Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później,
- *Zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2012 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 oraz MSR 27 *Jednostki inwestycyjne* (opublikowane dnia 31 października 2012 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania niezatwierdzone przez UE.

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów (poza MSSF 9) oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Spółkę zasady (politykę) rachunkowości.

3.3. Sprawozdawczość według segmentów operacyjnych

Segment operacyjny jest częścią składową BOŚ S.A., angażującą się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody oraz ponosić koszty, oraz której wyniki są regularnie przeglądane przez Zarząd Banku. Ponadto wyniki te są wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji o alokacji zasobów do segmentu oraz przy ocenie wyników działalności segmentu. Dla każdego z wydzielonych segmentów są dostępne oddzielne informacje finansowe.

Sprawozdawczość dotycząca segmentów jest oparta na tej samej podstawie, co zastosowana do celów sprawozdawczości wewnętrznej.

Zgodnie z MSSF 8 Bank wyodrębnił następujące segmenty operacyjne:

- pion korporacji i finansów publicznych,
- pion detaliczny (tożsamy z segmentem klientów detalicznych),
- działalność skarbową i inwestycyjną,
- pozostałe (nieulokowane w segmentach).

Bank nie prowadzi działalności zdywersyfikowanej pod względem geograficznym. Szczegółowy opis zasad sprawozdawczości według segmentów przedstawiono w notce 46.

3.4. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

(a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Roczne sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych polskich, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji.

(b) Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przeliczane są na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny

bilansowej aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat. Różnice kursowe z tytułu instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży uwzględnia się w pozostałych całkowitych dochodach.

Aktywa i zobowiązania bilansowe wyrażone w walutach obcych przeliczane są na złote według kursu średniego ustalanego przez Prezesa NBP, obowiązującego na dzień sprawozdawczy.

3.5. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według kosztu zamortyzowanego przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego (np. opcje wcześniejszej spłaty niepodlegające wydzieleniu), nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości naliczane od wartości netto inwestycji.

3.6. Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń ujmuje wpływające na rachunek zysków i strat skutki kompensowania zmian wartości godziwej i przepływów pieniężnych instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń, pod warunkiem spełnienia wszystkich poniższych kryteriów, określonych w MSR 39:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, cel zarządzania ryzykiem przez Bank oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia; dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób, w jaki Bank będzie oceniał efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem,
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenia zostało ustanowione.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych i wartości godziwej.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takim jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przyszłych przepływów pieniężnych, spełniających warunki rachunkowości zabezpieczeń, Bank ujmuje w sposób następujący:

- zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, z tytułu efektywnej części zabezpieczenia, są ujmowane w kapitale własnym, poprzez sprawozdanie z całkowitych dochodów,
- zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, z tytułu ewentualnej nieefektywnej części zabezpieczenia, są ujmowane w rachunku zysków i strat,
- odsetki od zabezpieczających instrumentów pochodnych prezentowane są w tej samej linii rachunku wyników, w której prezentowane są odsetki od instrumentów zabezpieczanych, tzn.: w wyniku odsetkowym.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przepływów pieniężnych przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, wycena instrumentu zabezpieczającego ujęta bezpośrednio w kapitale na dzień ostatniego efektywnego testu pozostaje w kapitałach do czasu realizacji przepływu wynikającego z transakcji zabezpieczanej. Przeniesienie wyceny, o której mowa w zdaniu poprzednim, do rachunku zysków i strat następuje w okresach, w których transakcja zabezpieczana ma wpływ na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed ryzykiem zmiany wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej spełniające w danym okresie warunki rachunkowości zabezpieczeń Bank ujmuje w sposób następujący:

- 1) zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (tj.: instrumentu pochodnego wyznaczonego i kwalifikującego się jako zabezpieczenie wartości godziwej) ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na rachunkowości zabezpieczeń”,
- 2) zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na rachunkowości zabezpieczeń”,
- 3) odsetki od zabezpieczających instrumentów pochodnych prezentowane są w tej samej linii rachunku wyników, w której prezentowane są odsetki od instrumentów zabezpieczanych, tzn.: w wyniku odsetkowym,
- 4) wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

W przypadku, gdy zabezpieczenie wartości godziwej przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

3.7. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną udzielone są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i ujmowane w chwili ujęcia należności jako korekta efektywnej stopy procentowej kredytu. Koszty prowizji i opłat związanych z kredytami wycenianymi wg ESP są rozliczane od daty ich poniesienia wg ESP. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód po zakończeniu organizacji konsorcjum, jeżeli Bank nie zachował dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachował część o tej samej efektywnej stopie procentowej, co inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania, doradztwa i inne są wykazywane na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu.

3.8. Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych wykazywane są według kosztu historycznego.

3.9. Aktywa i zobowiązania finansowe

BOŚ S.A. klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat; pożyczki i należności; inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności; oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. O klasyfikacji inwestycji decyduje Zarząd Banku w momencie wykazania ich po raz pierwszy.

(a) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające. Bank nie posiada aktywów finansowych przeznaczonych w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny w wartości godziwej, z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat. Zyski i straty z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat odnoszone są na wynik działalności handlowej, natomiast przychody i koszty z tytułu odsetek, amortyzacji dyskonta i premii na wynik z tytułu odsetek. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub stanowi instrument pochodny o ile nie został on przeznaczony jako instrument zabezpieczający.

(b) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- (i) należności przeznaczone do sprzedaży w krótkim terminie (klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu),
- (ii) zaklasyfikowane przy początkowym ujęciu jako instrumenty dostępne do sprzedaży,
- (iii) instrumenty, w których Bank nie odzyska zasadniczo całości zainwestowanej kwoty w sposób inny niż z powodu ryzyka kredytowego.

Przychody i koszty z tytułu odsetek ujmuje się w rachunku zysków i strat w przychodach z tytułu odsetek przez okres obowiązywania umów metodą efektywnej stopy procentowej.

(c) Utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do pożyczek i należności aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Zarząd zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności. Gdyby Bank dokonał sprzedaży istotnej części aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności klasyfikacja całej kategorii zostałaby zmieniona na aktywa dostępne do sprzedaży. Przychody i koszty z tytułu odsetek, premii i dyskonta ujmowane są w rachunku zysków i strat i odnoszone na wynik z tytułu odsetek.

(d) Dostępne do sprzedaży

Inwestycje dostępne do sprzedaży to inwestycje, które Bank zamierza utrzymywać przez czas nieokreślony, a które nie zostały zakwalifikowane ani do aktywów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, ani do portfela aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, ani do pożyczek i należności. Mogą one zostać sprzedane, aby poprawić płynność lub w reakcji na zmiany stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen instrumentów kapitałowych. Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są odnoszone do sprawozdania z całkowitych dochodów jako pozostałe całkowite dochody do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych z bilansu lub utraty jego wartości – wówczas łączna kwota zysków i strat ujmowanych dotychczas w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako pozostałe całkowite dochody wykazywana jest w rachunku zysków i strat w pozycji wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych lub w pozycji wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości. Natomiast dyskonto, premie i odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat i wykazywane w pozycji wynik z tytułu odsetek. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży są wykazywane w rachunku zysków i strat w pozycji przychody z tytułu dywidend w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujemne się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Bank podejmie zobowiązanie do zakupu lub sprzedaży danego składnika aktywów. Pożyczki i należności wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy. Aktywa finansowe ujemne się początkowo według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne, z wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, które początkowo wykazywane są według wartości godziwej. Aktywa finansowe wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Bank dokonał przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są na dzień bilansowy wykazywane według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności wykazywane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), metodą efektywnej stopy procentowej.

W portfelu aktywów dostępnych do sprzedaży Bank posiada obligacje komunalne, wyemitowane przez banki oraz Skarb Państwa. Z uwagi na powyższą wartość godziwą tych papierów jest oparta na modelu wyceny wypracowanym przez Bank uwzględniającym zmiany stóp rynkowych z uwzględnieniem marży na ryzyko kredytowe. W rzadkich przypadkach, gdy zastosowanie takich modeli nie jest możliwe i nie ma możliwości ustalenia wartości godziwej w sposób rzetelny, instrumenty finansowe wykazywane są według kosztu nabycia.

Wartość godziwa inwestycji notowanych wynika z ich bieżącej ceny rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny (a także w odniesieniu do nienotowanych papierów wartościowych), Bank ustala wartość godziwą, stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie cen uzyskanych w ramach transakcji, które zostały dokonane w terminie bliskim dacie bilansowej na normalnych zasadach rynkowych jak również odwołanie się do innych, podobnych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych i inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku (m.in. wycenę metodą porównawczą do spółek o zbliżonym profilu działalności notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z uwzględnieniem dyskonta z tytułu braku płynności).

(e) Zobowiązania finansowe

Zobowiązania przy początkowym ujęciu wykazuje się w wartości godziwej, a w okresie późniejszym wykazuje się je według amortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jednostka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, to znaczy kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanymi przez Bank modelami.

3.10. Wyłączenie składników aktywów finansowych z bilansu

Bank dokonuje wyłączenia składników aktywów finansowych z bilansu wtedy i tylko wtedy, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z tych aktywów lub przenosi składnik aktywów finansowych, a przeniesienie spełnia warunki wyłączenia z bilansu. W szczególności Bank dokonuje spisania należności kredytowych z bilansu w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji;
- nieskuteczność egzekucji należności Banku stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego;
- nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce pobytu dłużnika;
- roszczenia uległy przedawnieniu.

Ponadto, Bank dokonuje wyłączenia z ewidencji bilansowej z jednoczesnym przeniesieniem do ewidencji pozabilansowej należności kredytowych, które charakteryzują się następującymi parametrami:

- zaklasyfikowane do należności „straconych” przez okres co najmniej jednego roku.
- utworzona rezerwa celowa (odpowiadająca kwocie odpisu aktualizującego) była równa kwocie należności pozostającej do spłaty, co oznacza, że wartość netto należności była równa zero,
- odpis aktualizacyjny utworzony na ekspozycje był równy kwocie kapitału, a impairmentowa korekta odsetek była równa kwocie odsetek naliczonych, czyli wartość netto kredytów zgodnie z zasadami wyceny MSSF/MSR była równa zero,
- stan prawny ekspozycji – niezakończona upadłość, niezakończone kolejne postępowanie egzekucyjne prowadzone bezskutecznie od wielu lat nie wymagają ciągłego monitorowania.

Wyłączenia należności kredytowych z ewidencji bilansowej z jednoczesnym przeniesieniem do ewidencji pozabilansowej w 2012 roku nie były dokonywane, natomiast w 2011 roku Bank dokonał wyłączenia należności kredytowych z ewidencji bilansowej z jednoczesnym przeniesieniem do ewidencji pozabilansowej..

3.11. Utrata wartości aktywów finansowych

(a) Aktywa finansowe wykazywane według zamortyzowanego kosztu

Bank przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych w okresach miesięcznych. Utrata wartości ekspozycji kredytowych jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości na skutek wydarzeń, które nastąpiły po początkowym ujęciu danego składnika aktywów („indywidualne przesłanki utraty wartości”) oraz gdy wydarzenia te mają wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne dotyczące tych aktywów, a przepływy te można wiarygodnie oszacować.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną oparty jest na wyliczeniu bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku obniżenia wartości bieżącej możliwych do realizacji przepływów pieniężnych tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości. Oczekiwane przyszłe przepływy z zabezpieczeń, szacuje się na podstawie wartości windykacyjnej, pomniejszonej o koszty przejęcia i sprzedaży.

Przy wycenie metodą portfelową stosuje się miary statystyczne skonstruowane na bazie danych historycznych, dotyczące prawdopodobieństwa wystąpienia utraty wartości oraz stopnia odzysku dla danego portfela z uwzględnieniem wartości zaangażowania kredytowego w danym portfelu.

Bank planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach. Parametry decydujące o zaklasyfikowaniu ekspozycji kredytowej do konkretnej grupy homogenicznej odzwierciedlają zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy.

Przyjęta metodologia pomiaru utraty wartości i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane

regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

Wycena odpisów aktualizujących i rezerw utworzonych w złotych oraz w walutach obcych (włączając różnice kursowe) jest odnoszona odpowiednio na koszty lub przychody Banku z tytułu odpisów i rezerw.

(b) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, brany jest pod uwagę znaczny lub długotrwały spadek wartości papieru wartościowego poniżej jego wartości początkowej. Jeżeli istnieją tego rodzaju przesłanki dotyczące aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata – ustalona jako różnica pomiędzy pierwotnym kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazaną w rachunku zysków i strat - zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i wykazana w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych wykazane w rachunku zysków i strat nie są odwracane w rachunku zysków i strat. Jeżeli wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości w rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w rachunku zysków i strat.

(c) Umowy renegotiowane

Renegocjacja warunków spłaty może być przeprowadzana na każdym etapie spłaty kredytu. W ramach zmian warunków spłaty podejmowane są działania mające na celu odzyskanie całości należności Banku, bądź w sytuacjach szczególnych, zminimalizowanie wysokości przewidywanej straty Banku. Przesłanką do podjęcia kroków zmierzających do restrukturyzacji zadłużenia jest ustalenie na podstawie analizy sytuacji finansowej Klienta, ze szczególnym uwzględnieniem programu naprawczego, czy istnieje realna szansa na odzyskanie przez Kredytobiorcę zdolności kredytowej, a co za tym idzie możliwość spłaty zadłużenia.

3.12. Test aktywów wspólnych

Aktywa wspólne to aktywa Banku, takie jak budynki głównej siedziby, budynki oddziałów czy główny system informatyczny. Ponieważ aktywa wspólne nie wypracowują oddzielnych wpływów pieniężnych, nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do aktywów wspólnych. W rezultacie, jeśli istnieją przesłanki wskazujące na to, że wartość składnika aktywów należącego do aktywów wspólnych mogła ulec obniżeniu, wartość odzyskiwalną ustala się na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne (tzw. CGU), do którego dany składnik należy, i porównuje się ją z wartością bilansową ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Ustalając wartość użytkową danego składnika aktywów, uwzględnia się następujące elementy:

- a) szacunkową prognozę przyszłych przepływów pieniężnych, które, zgodnie z oczekiwaniami, jednostka może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów;
- b) oczekiwania dotyczące ewentualnych zmian kwot lub terminów wystąpienia powyższych przyszłych przepływów pieniężnych;
- c) wartość pieniądza w czasie odzwierciedlona przez bieżącą stopę rynkową wolną od ryzyka;
- d) cenę uwzględniającą niepewność nieodłącznie związaną z danym składnikiem aktywów; oraz
- e) inne czynniki, takie jak brak płynności, które uczestnik rynku może odzwierciedlić w wycenie wartości przyszłych przepływów pieniężnych, których uzyskania jednostka oczekuje z danego składnika aktywów.

W przypadku gdy wartość użytkowa jest wyższa niż wartość bilansowa CGU brak jest utraty wartości.

3.13. Kompensowanie instrumentów finansowych

Składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych kompensuje się i wykazuje w bilansie w kwocie netto wyłącznie wtedy, gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza rozliczyć się w kwocie netto lub jednocześnie zrealizować dany składnik aktywów i uregulować zobowiązanie.

3.14. Umowy sprzedaży i odkupu

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (transakcje repo, sell-buy-back) są prezentowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa zastawione, jeśli jednostka zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem danych papierów wartościowych. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków lub zobowiązaniach wobec klientów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (transakcje reverse repo, buy-sell-back) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru. Różnicę pomiędzy ceną sprzedaży a odkupu traktuje się jako odsetki i ujmuje metodą efektywnej stopy procentowej przez okres obowiązywania umowy. Papiery wartościowe pożyczane kontrahentom nie są wyłączone z bilansu Banku.

Pożyczonych przez Bank papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym chyba, że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku transakcje kupna i sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, zaś odnośne zyski i straty uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej. Obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązania wobec klientów. Ryzyko i korzyści dotyczące papierów pozostają po stronie kontrahenta transakcji.

3.15. Gwarancje finansowe

Gwarancje finansowe to kontrakty, które wymagają od wystawcy dokonania wyspecyfikowanych wypłat pokrywających stratę poniesioną przez posiadacza z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w terminie zgodnym z warunkami instrumentu dłużnego. Tego rodzaju gwarancji finansowych udziela się bankom, instytucjom finansowym i innym organizacjom w imieniu klientów w celu zabezpieczenia kredytów, linii kredytowych i innych bankowych narzędzi finansowania.

W momencie początkowego ujęcia, gwarancje finansowe wycenia się w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej na dzień udzielenia gwarancji.

Po początkowym ujęciu zobowiązania Banku wynikające z takich gwarancji wycenia się według wyższej z dwóch kwot: wartości początkowego ujęcia pomniejszonej o amortyzację naliczoną w celu ujęcia w rachunku zysków i strat przychodu z tytułu prowizji naliczanych liniowo przez okres trwania gwarancji oraz dokonanego na dzień bilansowy szacunku wydatków, które powstaną w przypadku realizacji gwarancji. Szacunki te określa się na podstawie historii poniesionych strat z gwarancji w przeszłości oraz oceny prawdopodobieństwa realizacji gwarancji. Wzrost odpisu na zobowiązania związany z gwarancjami obciąża rachunek zysków i strat w pozycji pozostałe koszty operacyjne.

3.16. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje, gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Bank dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

3.17. Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej, począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, lub w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej prezentowane są w bilansie jako aktywa, a o wartości ujemnej jako zobowiązania.

3.18. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwale zalicza się do „przeznaczonych do sprzedaży” i wykazuje według niższej z dwóch kwot: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansową realizuje się przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie bieżącego używania.

Jeśli jednostka zaklasyfikowała składnik aktywów (lub grupę do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, ale jego wartość bilansowa nie zostanie odzyskana w drodze transakcji sprzedaży tylko poprzez jego dalsze wykorzystanie, jednostka zaprzestaje klasyfikacji tego składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży.

Jednostka wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub nie wchodzi już w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży) w kwocie niższej z:

a) jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;

i

b) wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego niesprzedawaniu

3.19. Wartości niematerialne

(a) Licencje i oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty amortyzuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania metodą liniową.

Wydatki związane z utrzymaniem programów komputerowych ujmowane są jako koszty z chwilą poniesienia lub koszty rozliczane w czasie.

(b) Nakłady na wartości niematerialne

Bank aktywuje koszty poniesione na etapie prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie jedynie w przypadku, gdy Bank ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika wartości niematerialnych, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac rozwojowych i użytkowaniu składnika oraz ma możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo.

Aktywowane koszty amortyzuje się metodą liniową po zakończeniu prac rozwojowych. Szacowany okres użytkowania określony jest indywidualnie.

(c) Testowanie utraty wartości

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa jest niezwłocznie obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej wartości niematerialnych pomniejszonej o koszty ich sprzedaży i wartości użytkowej.

3.20. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Banku, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację środków trwałych nalicza się metodą liniową przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

- 40 lat dla budynków,
- 10 lat dla ulepszeń w obcym środku trwałym, lub krócej, jeżeli tak wynika z umowy,
- 3-10 lat dla urządzeń i środków transportu.

Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych dokonuje się również na każdy dzień bilansowy.

Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest niezwłocznie obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

3.21. Leasing

W momencie zawarcia umowy ustala się czy umowa zawiera leasing. Dokonuje się tego w oparciu o istotę umowy i wymaga to oceny, czy:

- wywiązanie się z umowy zależy od korzystania z określonego aktywa lub aktywów, oraz
- umowa przekazuje prawo do użytkowania składnika aktywów.

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy, przedmiot leasingu jest ujmowany w aktywach jako środek trwały i jednocześnie ujmowane jest zobowiązanie w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Opłaty leasingowe są dzielone między koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Umowa jest klasyfikowana jako leasing operacyjny jeśli nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu.

Całość opłat leasingowych dokonanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej. W przypadku rozwiązania umowy leasingu przed upływem okresu jej obowiązywania ewentualna płatność wymagana na rzecz leasingodawcy tytułem kary umownej, powiększa koszty w okresie, w którym nastąpiło rozwiązanie umowy.

3.22. Odroczony podatek dochodowy

Na potrzeby sprawozdania finansowego podatek odroczony obliczany jest metodą zobowiązań bilansowych. Bank tworzy rezerwę i aktywa na przejściowe różnice z tytułu odroczonego podatku dochodowego wywołane odmiennością momentu uznawania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione zgodnie ze stosowanymi zasadami rachunkowości i przepisami o podatku dochodowym od osób prawnych.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu aktualizacji wyceny pewnych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów pochodnych, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych do odliczenia.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości z wyjątkiem:

- sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach jest ujmowany również w pozostałych całkowitych dochodach.

Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek (i przepisów) podatkowych, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji odnośnych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

3.23. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi wycenia się na moment ich początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy i jest zwracana na rachunek właściciela przejętego majątku po pomniejszeniu o koszty poniesione w związku z przejęciem, przechowaniem i wyceną.

3.24. Przedpłaty, rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Przedpłaty dotyczą kosztów poniesionych w bieżącym roku obrotowym, a dotyczących okresów przyszłych. Są one ujmowane w bilansie w pozycji inne aktywa.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów stanowią koszty dotyczące bieżącego okresu, które będą poniesione przez Bank w okresach przyszłych. Bierne międzyokresowe rozliczenia kosztów oraz przychody przyszłych okresów są prezentowane w bilansie w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

3.25. Rezerwy na świadczenia pracownicze

Bank tworzy rezerwy na zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych ustalone w oparciu o oszacowania tego rodzaju zobowiązań na podstawie modelu aktuarialnego. Stosowany przez jednostkę model aktuarialny w celu ustalenia wartości bieżącej swoich zobowiązań z tytułu określonych świadczeń oraz związanych z nimi kosztów bieżącego zatrudnienia - oraz tam gdzie ma to zastosowanie - kosztów przeszłego zatrudnienia wykorzystuje metodę prognozowanych uprawnień jednostkowych. Zgodnie z metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych (czasami znaną pod nazwą metody świadczeń narosłych w stosunku do stażu pracy lub metody „świadczenie/staż pracy”), każdy okres wykonywania pracy jest postrzegany jako powodujący powstanie dodatkowej jednostki uprawnienia do świadczeń i każda jednostka uprawnienia do świadczeń wyliczana jest oddzielnie przed wejściem w skład ostatecznego zobowiązania. Zyski i straty aktuarialne ujmowane są od razu w rachunku zysków i strat.

3.26. Rezerwy

Rezerwy ujmuje się wówczas, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- na dzień bilansowy Bank posiada obecny, prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek wydatkowania środków, wynikający ze zdarzeń przeszłych; przy czym do określenia istnienia tego obowiązku wykorzystywane są opinie prawne,
- gdy prawdopodobieństwo zaistnienia wydatku z tytułu zaspokojenia roszczeń jest wyższe niż prawdopodobieństwo braku takiego wydatku, oraz
- gdy wielkość tego wydatku można wiarygodnie oszacować.

Rezerwy wyceniane są w bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje, będą niezbędne do wypełnienia obowiązku, z uwzględnieniem wartości pieniądza w czasie (jeśli jest to istotne), oraz ryzyka związanego z danym obowiązkiem.

W przypadku dyskontowania kwoty przewidywanego wydatku, wzrost rezerwy spowodowany upływem czasu wykazuje się jako koszt z tytułu odsetek.

3.27. Kapitał własny

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutem Banku.

(a) Kapitał podstawowy

Na kapitał podstawowy składa się zarejestrowany kapitał zakładowy i kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej.

Kapitał zakładowy wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji.

(b) Akcje własne.

W przypadku wykupu akcji własnych, kwota zapłaty za akcje własne obciąża kapitał własny i jest wykazywana w bilansie w odrębnej pozycji „akcje własne”.

(c) Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje zmianę wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wynikającą z ich wyceny oraz podatek odroczony od pozycji ujętych w kapitale z aktualizacji wyceny oraz zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, z tytułu efektywnej części zabezpieczenia.

(d) Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują niepodzielony wynik finansowy oraz pozostałe kapitały tj. pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe oraz fundusz ogólnego ryzyka.

Pozostałe kapitały tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub przepisach prawa.

3.28. Płatności na bazie akcji

W Banku realizowany jest program motywacyjny, w ramach którego kluczowym członkom kadry menedżerskiej przyznawane są prawa do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A.

Koszt transakcji rozliczanych z pracownikami w instrumentach kapitałowych jest wyceniany przez odniesienie do wartości godziwej na dzień przyznania praw. Wartość godziwa ustalana jest przy zastosowaniu symulacji Monte Carlo. Przy wycenie transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych uwzględniane są rynkowe warunki nabycia uprawnień (związane z ceną akcji jednostki dominującej) oraz warunki inne niż warunki nabycia uprawnień.

Koszt transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych jest ujmowany wraz z odpowiadającym mu wzrostem wartości kapitału własnego w okresie, w którym spełnione zostały warunki dotyczące wyników i świadczenia pracy, kończącym się w dniu, w którym określani pracownicy zdobędą pełne uprawnienia do świadczeń („dzień nabycia praw”). Skumulowany koszt ujęty z tytułu transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych na każdy dzień bilansowy do dnia nabycia praw odzwierciedla stopień upływu okresu nabywania praw oraz liczbę nagród, do których prawa – w opinii Zarządu jednostki dominującej na ten dzień, opartej na możliwie najlepszych szacunkach liczby instrumentów kapitałowych – zostaną ostatecznie nabyte.

Bank nie rozpoznaje kosztów z tytułu opcji menedżerskich, dla których nie spełnione zostały nierynkowe warunki związane z dokonaniem lub warunki związane ze świadczeniem pracy. W przypadku niespełnienia rynkowych warunków nabycia uprawnień koszty z tytułu programu są ujmowane, o ile pozostałe (nierynkowe) warunki związane z dokonaniem oraz warunki związane ze świadczeniem pracy zostały spełnione.

W przypadku modyfikacji warunków przyznawania nagród rozliczanych w instrumentach kapitałowych, w ramach spełnienia wymogu minimum ujmuje się koszty, jak w przypadku gdyby warunki te nie uległy zmianie. Ponadto, ujmowane są koszty z tytułu każdego wzrostu wartości transakcji w wyniku modyfikacji, wycenione na dzień zmiany.

W przypadku anulowania nagrody rozliczanej w instrumentach kapitałowych, jest ona traktowana w taki sposób, jakby prawa do niej zostały nabyte w dniu anulowania, a wszelkie jeszcze nieujęte koszty z tytułu nagrody są niezwłocznie ujmowane. Dotyczy to również nagród, w przypadku których warunki inne niż warunki nabycia uprawnień będące pod kontrolą jednostki dominującej lub pracownika nie są spełnione. Jednakże w przypadku zastąpienia anulowanej nagrody nową nagrodą – określoną jako nagroda zastępcza w dniu jej przyznania, nagroda anulowana i nowa nagroda są traktowane tak, jakby stanowiły modyfikację pierwotnej nagrody, tj. w sposób opisany powyżej.

Koszty z tytułu programu są ujmowane w kapitale w korespondencji z kosztami wynagrodzeń (wyłącznie w części dotyczącej pracowników Banku) oraz jako zwiększenie udziałów w jednostkach zależnych (w części dotyczącej pozostałych osób uprawnionych).

3.29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych, środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje wymagalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę, środki w bankach centralnych o możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz krótkoterminowe papiery wartościowe Skarbu Państwa.

3.30. Dane porównawcze

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank dokonał poniższych zmian prezentacyjnych w stosunku do uprzednio publikowanych sprawozdań finansowych na 31 grudnia 2011 roku.

W opinii Banku obecna prezentacja lepiej odzwierciedla istotę i ekonomiczną treść opisanych pozycji.

Pozycja w rachunku zysków i strat	Tytuł	12 miesięcy zakończonych		
		31-12-2011 dane opublikowane	wpływ korekty prezentacyjnej	31-12-2011 dane zaprezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	Zmiana prezentacji przychodów z tytułu obsługi kredytów ze środków donatorów	822 001	2 674	824 675
Wynik z tytułu odsetek		261 353	2 674	264 027
Przychody z tytułu opłat i prowizji	Zmiana prezentacji przychodów z tytułu obsługi kredytów ze środków donatorów.	96 840	-2 674	94 166
Wynik z tytułu opłat i prowizji		81 909	-2 674	79 235

4. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów

W okresie dwunastu miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku nie wystąpiła konieczność dokonania korekty błędów poprzednich okresów.

5. Ważniejsze oszacowania i oceny

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE wymaga zastosowania pewnych istotnych z punktu widzenia rachunkowego oszacowań. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których wymagana jest większa doza osądu, zagadnienia bardziej złożone, założenia i szacunki znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej:

(a) Utrata wartości kredytów i pożyczek

W obszarze ryzyka kredytowego w 2012 roku, w stosunku do stanu z końca 2011 roku, nastąpił wzrost poziomu wyliczonych odpisów aktualizacyjnych i rezerw na zobowiązania pozabilansowe o 50,5 mln zł.

Ogółem w segmencie klientów korporacyjnych i finansów publicznych na koniec 2012 roku w stosunku do 2011 roku nastąpiło zwiększenie poziomu odpisów o 34,5 mln zł. W odniesieniu do należności banków, nastąpiło zmniejszenie poziomu odpisów aktualizujących o 7,5 mln zł w odniesieniu do poziomu z 2011 roku, wynikające z realizacji zawartych w tych latach porozumień i umów restrukturyzacyjnych. W segmencie klientów detalicznych wzrósł w 2012 roku poziom odpisów aktualizacyjnych o blisko 21,8 mln zł do 2011 roku.

Poziom odpisów aktualizacyjnych na kapitał należności brutto wyliczony na koniec grudnia 2012 roku wyniósł 297,3 mln zł w stosunku do 248,5 mln zł na koniec 2011 roku.

W grudniu 2012 roku przeprowadzono analizę wrażliwości odpisów na zmiany parametrów portfelowych PD i LGD w metodzie portfelowej i grupowej. W przypadku wzrostu PD o 0.1 pkt. proc. i jednoczesnym spadku stóp odzysku o 10 pkt. proc., stan odpisów wzrósłby o ok. 25,7 mln zł i w takiej wysokości wpłynąłby na wynik Banku.

(b) Utrata wartości instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży

Bank rozpoznaje utratę wartości instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży, gdy wystąpiło znaczne lub długotrwałe obniżenie ich wartości godziwej poniżej wartości początkowej. Ustalenie, czy obniżenie jest znaczne lub długotrwałe, wymaga zastosowania własnej oceny. Przeprowadzając taką ocenę, Bank, obok innych czynników, ocenia normalną zmienność cen akcji. Wykazanie utraty wartości może również być wskazane, gdy istnieją dowody na pogorszenie się sytuacji finansowej emitenta, branży lub sektora gospodarki, technologii lub przepływów z działalności operacyjnej i finansowej.

(c) Dłużne papiery utrzymywane do terminu zapadalności

Bank stosuje zalecenia MSR 39 dotyczące klasyfikowania aktywów finansowych innych niż instrumenty pochodne o stałych lub możliwych do ustalenia płatnościach i określonym terminie zapadalności jako aktywa utrzymywane do terminu zapadalności. Klasyfikacja ta w znacznym stopniu oparta jest na własnej ocenie. Dokonując tej oceny, Bank ocenia swój zamiar i możliwości utrzymywania tych papierów do terminu zapadalności. Jeżeli Bank nie utrzyma papierów do terminu zapadalności, będzie musiała zmienić klasyfikację całej kategorii na aktywa dostępne do sprzedaży (z wyjątkiem pewnych okoliczności, jak np. sprzedaż o niewielkiej wartości krótko przed datą zapadalności). Dłużne papiery wyceniane są wtedy według wartości godziwej, a nie zamortyzowanego kosztu. W przypadku sprzedaży wartość portfela papierów utrzymywanych do terminu zapadalności na 31 grudnia 2012 roku byłaby wyższa w porównaniu z wartością księgową o 66 882 tys. zł, zaś na dzień 31 grudnia 2011 roku o 5 294 tys. zł.

(d) Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując modele wyceny przyjęte na rynku. Uwzględniają one m.in. zdyskontowaną (za pomocą krzywej zerokuponowej z marżą) do wartości obecnej ocenę przyszłych przepływów pieniężnych, porównywalne ceny transakcyjne, (jeśli istnieją), jak również odniesienie do podobnych instrumentów kwotowanych na aktywnych rynkach. W rzadkich przypadkach, gdy zastosowanie takich modeli nie jest możliwe i nie ma możliwości ustalenia wartości godziwej w sposób rzetelny, instrumenty finansowe wykazywane są według kosztu nabycia.

(e) Rezerwa na zobowiązania i roszczenia

Główną pozycją rezerw ustalanych w oparciu o analizy prawne przygotowywane na potrzeby Zarządzających Bankiem jest utworzona w 2007 roku rezerwa w wysokości 2 895 tys. zł na zapłatę kary nałożonej na Bank i inne banki decyzją Prezesa UOKiK dotyczącą pobierania prowizji od płatności kartami. W styczniu 2007 roku Bank i inne banki wniosły odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Sprawa kary nie jest ostatecznie rozstrzygnięta.

(f) Rezerwa na świadczenia pracownicze – rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne

Na dzień 31 grudnia 2012 roku zgodnie z polityką rachunkowości do oszacowania zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych przyjęto stopę dyskontową w wysokości 4,0%. Przy zastosowaniu stopy dyskontowej 3,5% zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wynosiłyby na dzień 31 grudnia 2012 roku 10 032 tys. zł, natomiast przy stopie dyskontowej 4,5% zobowiązania te wynosiłyby 9 380 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku zgodnie z polityką rachunkowości do oszacowania zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych przyjęto stopę dyskontową w wysokości 5,5%. Przy zastosowaniu stopy dyskontowej 5,0% zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wynosiłyby na dzień 31 grudnia 2011 roku 10 730 tys. zł, natomiast przy stopie dyskontowej 6,0% zobowiązania te wynosiłyby 9 983 tys. zł.

(g) Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

6. Zarządzanie ryzykiem finansowym

6.1. Ryzyko kredytowe

(a) Definicja ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko związane z zagrożeniem nie wywiązania się kredytobiorcy z postanowień umowy kredytowej, w szczególności chodzi o niedotrzymanie terminu spłaty kapitału, odsetek oraz pozostałych kosztów kredytowania. Poziom ryzyka kredytowego jest zależny od rodzaju, wielkości i celu wykorzystania kredytu oraz możliwości jego obsługi przez kredytobiorcę.

(b) Metody zarządzania ryzykiem

Bank zarządzał ryzykiem kredytowym stosując w szczególności:

- 1) postępowanie przy ocenie ryzyka pojedynczej transakcji, ustanawianiu zabezpieczeń oraz podejmowaniu decyzji kredytowych,
- 2) monitorowanie poziomu ryzyka, limitowanie oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 3) modele ratingowe i scoringowe wykorzystywane w ocenie ryzyka klientów indywidualnych i instytucjonalnych,
- 4) portfelowy pomiar ryzyka kredytowego,
- 5) system raportowania dla kadry kierowniczej Banku,
- 6) systemy informatyczne, wspierające realizację wyżej wymienionych zadań.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym Bank realizował w ujęciu jednostkowym (transakcja kredytowa) oraz portfelowym.

Zarządzanie ryzykiem pojedynczych transakcji realizowane było z uwzględnieniem następujących zasad:

- 1) każda transakcja kredytowa wymagała wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem był rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,

- 2) podstawą pozytywnej decyzji kredytowej było posiadanie przez klienta zdolności kredytowej,
- 3) pomiar ryzyka kredytowego potencjalnych oraz zawartych transakcji kredytowych dokonywany był na etapie udzielania kredytu oraz monitorowania,
- 4) proces kredytowy zapewniał niezależność oceny poziomu ryzyka kredytowego od służb sprzedaży,
- 5) decyzje kredytowe podejmowane były wyłącznie przez osoby do tego uprawnione,
- 6) oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależały od poziomu ryzyka kredytowanego związanego z klientem i/lub transakcją.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:

- 1) posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
- 2) przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie akceptowanej przez Bank i o wartości zapewniającej odzyskanie kwoty zadłużenia wraz z prowizją, odsetkami i ewentualnymi kosztami dochodzenia należności w przypadku, gdyby kredytobiorca ich nie regulował,
- 3) spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania takich jak, w szczególności, pożądana charakterystyka zachowania klienta wobec Banku i na rynku bankowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w ujęciu portfelowym Bank realizował wykorzystując różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- 1) prawdopodobieństwo niewypłacalności,
- 2) oczekiwaną stratę kredytową,
- 3) macierze migracji pomiędzy okresami opóźnienia lub klasami ryzyka,
- 4) analizę generacji kredytów (kredytów udzielanych w danym okresie czasu),
- 5) udział i strukturę kredytów zagrożonych,
- 6) udział i strukturę ekspozycji spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości.

(c) Procesy ustalone w celu zarządzania ryzykiem

Ocena ryzyka kredytowego dokonywana była w Banku z wykorzystaniem metod ratingowych i scoringowych, tworzonych, rozwijanych i nadzorowanych w Obszarze Ryzyka i Planowania. Odstąpienie od przyjętego sposobu oceny ryzyka wymagało akceptacji dyrektora Departamentu Oceny Ryzyka Kredytowego (DOK) i skutkowało dodatkową weryfikacją ryzyka przez eksperta ds. ryzyka – pracownika DOK wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyka i doborze adekwatnych form mityzacji, niezależnego od służb sprzedaży.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej. Częstotliwość i zakres monitorowania były zależne od poziomu identyfikowanego ryzyka.

W procesie oceny i monitorowania ryzyka Bank wykorzystywał informacje pochodzące z wewnętrznych baz danych oraz ze źródeł zewnętrznych, w szczególności z Biura Informacji Kredytowej SA.

W celu wczesnej identyfikacji zagrożenia zwiększonym ryzykiem braku terminowej obsługi lub spłaty zadłużenia albo ryzykiem utraty lub spadku wartości przyjętego zabezpieczenia Bank stosował system wczesnego ostrzegania.

W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania restrukturyzacyjne.

W Banku funkcjonowały zasady nadawania i przeglądu uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych. Przy ustalaniu wysokości kompetencji w szczególności organom jednoosobowo podejmującym decyzje kredytowe, uwzględniane były: doświadczenie i umiejętności analityczne, portfel kredytowy oraz kompetencje analityków biznesowych zatrudnionych w jednostce.

Decyzje kredytowe podejmowane były zgodnie z przyznanym zakresem kompetencji.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązanymi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Decyzje kredytowe podejmowane były na podstawie rekomendacji w sprawie zawarcia transakcji wydanej przez osobę dokonującą oceny ryzyka.

Bank wymagał, aby transakcja była zabezpieczona. Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.
Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:

- należyta ochronę interesów Banku,
- wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
- możliwość szybkiego upłynnienia danego zabezpieczenia.

(d) Narzędzia/techniki służące do pomiaru ryzyka

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego.

Bank różnicował modele oceny ryzyka w zależności od rodzaju klienta i transakcji kredytowej.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował ocenę zdolności kredytowej do spłaty zadłużenia, ocenę wiarygodności (ocenę scoringową) oraz ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).

Ocena klienta dokonywana była się na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała ocenę w szczególności: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz stosowaną przez klienta politykę zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym i stopy procentowej.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

W przypadku ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub kwotę transakcji, ocena ryzyka weryfikowana była przez eksperta ds. ryzyka kredytowego.

Narzędzia do pomiaru ryzyka kredytowego

Dla celów pomiaru ryzyka kredytowego stosowane były:

- 1) dla klientów instytucjonalnych - narzędzie o nazwie SZRK (System Zarządzania Ryzykiem Kredytowym), oraz dodatkowo narzędzie o nazwie RatigKred,
- 2) dla klientów indywidualnych - SZRK oraz narzędzie o nazwie CCPM (System Wsparcia Sprzedaży Kredytów Detalicznych).

(e) Opis poszczególnych ryzyk koncentracji, sposobów ich pomiaru, monitorowania

W ramach nadzoru nad koncentracją wierzytelności kredytowych Bank identyfikował, dokonywał pomiaru i monitorował ryzyka koncentracji zaangażowania na poziomie:

- 1) pojedynczego klienta/transakcji oraz
- 2) portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikających z przepisów Prawa Bankowego, jak również poprzez stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów wewnętrznych, zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

W szczególności Bank stosował następujące limity:

- branżowe – określające zaangażowanie Banku w najbardziej ryzykowne branże;

- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów;
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV;
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości – wynikające z Rekomendacji KNF;
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- udziału zaangażowania w jeden segment klienta.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku. Limity wynikające z Prawa bankowego w 2012 roku nie zostały przekroczone. Okresowe przekroczenie wewnętrznych limitów dotyczyło w szczególności wysokości wskaźnika LTV i było spowodowane wzrostem kursów walutowych. W końcu 2012 roku odnotowano również przekroczenie wewnętrznego limitu dotyczącego udziału pożyczek gotówkowych dla klientów detalicznych pozyskanych przez pośredników w portfelu pożyczek gotówkowych ogółem. Bank podjął działania mitygujące ryzyko w tym zakresie oraz zmniejszające poziom wykorzystania limitów wewnętrznych. Pozostałe limity wewnętrzne nie zostały przekroczone.

W roku 2011 limity zewnętrzne, nie były przekroczone. W 2011 roku również wystąpiły okresowe przekroczenia limitów wewnętrznych, dotyczących w szczególności zaangażowania wobec Islandii oraz wysokości wskaźnika LTV, które były wynikiem wzrostu kursów walutowych.

6.1.1. Opis metodologii rozpoznawania utraty wartości ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje przeglądu ekspozycji kredytowych polegającego na identyfikacji ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przeprowadzaniu pomiaru utraty wartości oraz ustalaniu wysokości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości tych ekspozycji w okresach miesięcznych.

W tym celu Bank przeprowadza podział ekspozycji kredytowych, uwzględniający wielkość ich zaangażowania oraz charakterystykę ryzyka, na ekspozycje wyceniane metodą indywidualną i metodą portfelową oraz przeprowadza ocenę tych ekspozycji pod względem wystąpienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości.

Za ekspozycje kredytowe, które utraciły wartość Bank uznaje te ekspozycje, dla których wystąpiły przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu ekspozycji w księgach Banku i zdarzenie powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne wynikające z tej ekspozycji, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Za przesłanki utraty wartości Bank uznaje w szczególności:

- opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 90 dni, z wyłączeniem ekspozycji kredytowych banków, dla których przyjmuje się opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 14 dni,
- pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, wyrażające się zaklasyfikowaniem do klasy ratingowej 14 i gorszej, wskazującej na zagrożenie dla spłaty zadłużenia,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności,
- wystąpienie innych zdarzeń, wskazujących na istotne zagrożenie terminowej spłaty zadłużenia.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną oparty jest na wyliczeniu bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku obniżenia wartości bieżącej możliwych do realizacji przepływów pieniężnych, tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości odpowiadający przewidywanej stracie kredytowej z tytułu nie wywiązania się dłużnika ze zobowiązań wobec Banku pomniejszonej o korektę odsetek impairmentowych (IKON - korekta pomniejszająca

przychody odsetkowe Banku). Oczekiwane przyszłe przepływy z zabezpieczeń, szacuje się na podstawie wartości windykacyjnej, pomniejszonej o koszty przejęcia i sprzedaży.

Metodę indywidualną pomiaru utraty wartości stosuje się w odniesieniu do:

- 1) ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych:
 - spełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości, lub
 - dotyczących klienta, wobec którego Bank posiada inne ekspozycje kredytowe, dla których rozpoznano przesłankę indywidualnej utraty wartości (propagacja utraty wartości), lub
- 2) ekspozycji kredytowych restrukturyzowanych, które na dzień wyceny nie są indywidualnie istotne, jednak w poprzednim okresie wyceniane były metodą indywidualną,
- 3) ekspozycji kredytowych nieistotnych, posiadających nietypowe charakterystyki ryzyka kredytowego.

Pomiar portfelowej utraty wartości dokonywany jest w oparciu o parametry pomiaru utraty wartości szacowane metodami statystycznymi na podstawie danych historycznych, dla wyodrębnionych portfeli, grupowanych dla celów łącznego pomiaru utraty wartości według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego. Historyczne trendy strat są oczyszczane ze zdarzeń jednorazowych.

Bank w wycenie portfelowej stosuje podział na 6 portfeli:

- klienci detaliczni kredyty hipoteczne,
- klienci detaliczni pożyczki gotówkowe ,
- klienci detaliczni pożyczki hipoteczne,
- klienci detaliczni pozostali,
- klienci korporacyjni, w tym instytucje finansowe oraz klienci segmentu funduszy ekologicznych,
- klienci segmentu finansów publicznych.

Odpis aktualizujący tworzony jest dla wszystkich ekspozycji kredytowych Banku, wyłączając ekspozycje nowo nabyte w ciągu ostatniego miesiąca.

Metodyka i założenia przyjęte przez Bank do szacowania utraty wartości podlegają regularnej analizie w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi, a rzeczywistymi.

6.1.2. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom

Poniżej zaprezentowano wartości brutto lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom w podziale na grupy ratingowe nadane przez Moody's, Fitch oraz Standard & Poor's (S&P).

	31-12-2012	31-12-2011
Moody's		
A1	1 861	2 572
A2	4 293	12 703
A3	10 109	-
Aa2	-	-
Aa3	20 489	21 137
Baa1	9 922	-
Baa3	-	-
Caa1	4 101	8 976
Fitch		
A-	27	24
BBB+	2	-
S&P		
A	22 976	-
bez ratingu * \		
	22 144	24 426
Razem brutto	95 924	69 838
Odpisy aktualizujące lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	-1 844	-9 304
Razem netto	94 080	60 534

*\ Lokatom w innych bankach oraz kredytom i pożyczkom udzielonym innym bankom, które nie posiadają ratingów zewnętrznych przypisane zostały ratingi wewnętrzne Banku. Poniżej przedstawiono zestawienie wg ratingów wewnętrznych i odpowiadające im klasy ratingów zewnętrznych wg Moody's.

Rating wewnętrzny	Odpowiadająca klasa wg Moody's	31-12-2012	Odpowiadająca klasa wg Moody's	31-12-2011
A	Aaa, Aa1, Aa2, Aa3,	-	Aaa, Aa1, Aa2, Aa3,	-
B	A1, A2, A3, Baa1	-	A1, A2, A3, Baa1	-
C	Baa2, Baa3	-	Baa2, Baa3	-
D	Ba1, Ba2	15 117	Ba1, Ba2	-
E	Ba3, B1	-	Ba3, B1	15 122
F	B2	7 027	B2	9 304
Razem		22 144		24 426

6.1.3. Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom

	31-12-2012	31-12-2011
Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	10 282 549	10 698 426
Kredyty i pożyczki, które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	262 682	237 823
Kredyty i pożyczki w przypadku których wykazano utratę wartości	886 696	670 136
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	11 431 927	11 606 385
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-297 309	-248 494
Pozostałe należności	1 373	10
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	11 135 991	11 357 901
- klienci	11 126 680	11 348 901
- banki	9 311	9 000

31-12-2012	Kredyty korporacyjne oraz dla sektora finansów publicznych i pozostałych klientów	Kredyty mieszkaniowe	Pozostałe Kredyty detaliczne	Banki	Razem
Wartość brutto kredytów bez utraty wartości	6 090 406	3 696 205	758 593	27	10 545 231
Wartość brutto kredytów z utratą wartości, w tym:	598 164	156 550	120 854	11 128	886 696
- oceniane indywidualnie	558 986	86 758	34 791	11 128	691 663
Odpisy na kredyty bez utraty wartości (IBNR)	-9 992	-12 944	-6 849	-	-29 785
Odpisy na kredyty z utratą wartości, w tym:	-145 913	-48 458	-71 309	-1 844	-267 524
- oceniane indywidualnie	-124 886	-24 453	-12 155	-1 844	-163 338
Razem wartość netto	6 532 665	3 791 353	801 289	9 311	11 134 618
Pozostałe należności netto					1 373
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto					11 135 991

31-12-2011	Kredyty korporacyjne oraz dla sektora finansów publicznych i pozostałych klientów	Kredyty mieszkaniowe	Pozostałe Kredyty detaliczne	Banki	Razem
Wartość brutto kredytów bez utraty wartości	6 327 537	3 928 117	680 571	24	10 936 249
Wartość brutto kredytów z utratą wartości, w tym:	421 775	135 858	94 223	18 280	670 136
- oceniane indywidualnie	394 360	66 695	29 897	18 280	509 232
Odpisy na kredyty bez utraty wartości (IBNR)	-7 044	-16 981	-5 493	-	-29 518
Odpisy na kredyty z utratą wartości, w tym:	-114 355	-46 548	-48 769	-9 304	-218 976
- oceniane indywidualnie	-99 984	-19 063	-8 317	-9 304	-136 668
Razem wartość netto	6 627 913	4 000 446	720 532	9 000	11 357 891
Pozostałe należności netto					10
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto					11 357 901

(a) Kredyty i pożyczki (wartość brutto), które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości

Dla kredytów i pożyczek dla których nie zanotowano żadnych opóźnień w spłacie (nawet 1 dnia) nie rozpoznaje się utraty wartości pod warunkiem, że nie wystąpiły inne przesłanki utraty wartości. Są to należności klientów o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, o regularnych spłatach, dla których nie występowały przesłanki utraty wartości, a odpisy tworzone na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty. Poniżej zaprezentowano kwoty brutto kredytów i pożyczek, które nie były przeterminowane i dla których nie rozpoznano utraty wartości w podziale na klasy klientów.

Ogólna charakterystyka klas ratingowych przedstawia się następująco :

Rating 1	Najwyższa jakość kredytowa
Rating 2	Bardzo wysoka jakość kredytowa
Rating 3	Wysoka jakość kredytowa
Ratingi 4-5	Bardzo dobra jakość kredytowa
Ratingi 6-7	Dobra jakość kredytowa
Ratingi 8-9	Zadowalająca jakość kredytowa
Ratingi 10-11	Przeciętna i słaba jakość kredytowa
Ratingi 12-13	Bardzo słaba jakość kredytowa
Ratingi 14-16	Brak zdolności kredytowej (jakość kredytowa nie występuje)

Dane do sprawozdań prezentowane są w podziale na następujące segmenty:

- klientów korporacyjnych
- klientów detalicznych
- finansów publicznych
- banków.

	Rating	31-12-2012	31-12-2011
Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	(1-3)	25 744	11 151
	(4-5)	299 987	307 357
	(6-7)	619 002	960 634
	(8-9)	888 531	939 013
	(10-11)	891 280	432 217
	12	103 350	180 685
	13	49 866	15 638
	bez ratingu	123 584	19 390
Razem kredyty dla podmiotów korporacyjnych		3 001 344	2 866 085
Kredyty dla podmiotów detalicznych	osoby prywatne	4 096 957	4 263 176
	klienci z ratingiem	66 729	71 046
	bez ratingu	52 381	45 319
	mikroprzedsiębiorstwa ze scoringiem*\	48 016	58 350
Razem kredyty dla podmiotów detalicznych		4 264 083	4 437 891
Kredyty dla finansów publicznych	(1-3)	738	119
	(4-5)	211 573	471 263
	(6-7)	1 079 927	1 439 213
	(8-9)	1 618 566	1 381 533
	(10-11)	78 381	82 967
	12	163	4 451
	13	10 432	11 467
	bez ratingu	17 295	3 412
Razem kredyty dla finansów publicznych		3 017 075	3 394 425
Kredyty dla pozostałych klientów, w tym:	bez ratingu	47	25
- banki		27	24
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto		10 282 549	10 698 426

Klasy ratingowe są prezentowane według stanu na datę sprawozdawczą.

*\ Ocena scoringowa jest statystyczną miarą kredytobiorcy - mikroprzedsiębiorstwa obrazującą jego skłonność do spłaty zadłużenia, w wyniku oceny scoringowej, Bank klasyfikuje mikroprzedsiębiorstwo do jednej z grup scoringowych, których charakterystyka przedstawia się następująco:

Grupa scoringowa 1	Bardzo dobry
Grupa scoringowa 2	Dobry
Grupa scoringowa 3	Przeciętny
Grupa scoringowa 4	Mierny
Grupa scoringowa 5	Dostateczny
Grupa scoringowa 6	Nieakceptowalny

* \ Mikroprzedsiębiorstwa	Scoring	31-12-2012	31-12-2011
	(1)	16 679	20 964
	(2)	16 194	18 632
	(3)	10 029	13 698
	(4)	3 813	4 069
	(5)	1 259	970
	(6)	42	17
Razem		48 016	58 350

(b) Kredyty i pożyczki (wartość brutto), które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości w podziale na klasy klientów

Jako zaangażowanie przeterminowane przyjmuje się sumę zaangażowania wobec klienta, dla którego przynajmniej jedna z należności Banku jest przeterminowana o jeden lub więcej dni. Dla kredytów i pożyczek przeterminowanych krócej niż 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości, chyba że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu. Dla kredytów i pożyczek, których bieżąca wartość godziwa przekracza wartość ekspozycji mimo spełnienia przesłanek utraty wartości odpis aktualizujący nie jest rozpoznawany.

Poniżej zaprezentowano kwoty brutto kredytów i pożyczek, które były przeterminowane, lecz dla których nie rozpoznano utraty wartości w podziale na klasy klientów.

31-12-2012 Opóźnienia w spłacie	Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	Kredyty dla klientów detalicznych	Kredyty dla finansów publicznych	Razem
Od 1 do 30 dni	18 627	142 803	29 108	190 538
Od 31 do 60 dni	536	34 655	19 907	55 098
Od 61 do 90 dni	1 019	13 259	2 768	17 046
pow. 90 dni	-	-	-	-
Razem	20 182	190 717	51 783	262 682

31-12-2011 Opóźnienia w spłacie	Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	Kredyty dla klientów detalicznych	Kredyty dla finansów publicznych	Razem
Od 1 do 30 dni	33 223	132 224	20 750	186 197
Od 31 do 60 dni	1 227	27 946	3 349	32 522
Od 61 do 90 dni	965	10 627	1 843	13 435
pow. 90 dni *\	-	-	5 669	5 669
Razem	35 415	170 797	31 611	237 823

*\z przyczyn technicznych wystąpiły zaległości w niewielkiej kwocie, które zostały uregulowane w styczniu 2012 r.

Opis ustanowionych zabezpieczeń zamieszczono w notce 6.1.3.(e)

(c) Kredyty i pożyczki (wartość brutto) w przypadku których wykazano utratę wartości.

Poniżej przedstawiono należności brutto, w przypadku których wykazano utratę wartości w podziale na segmenty.

	31-12-2012	31-12-2011
kredyty dla klientów korporacyjnych	586 767	410 995
kredyty dla klientów detalicznych	277 402	230 081
kredyty dla finansów publicznych	11 399	10 780
banki	11 128	18 280
Razem	886 696	670 136

Opis ustanowionych zabezpieczeń zamieszczono w nocie 6.1.3.(e)

W odniesieniu do segmentu ekspozycji kredytowych banków 2 ekspozycje zostały określone jako z utratą wartości, dla tych ekspozycji łączna wartość należności brutto wg stanu na koniec grudnia 2012 roku wyniosła 11 128 tys. zł, natomiast kwota odpisu aktualizującego na koniec grudnia 2012 roku wyniosła 1 844 tys. zł. Wartość godziwa zabezpieczeń dla tych ekspozycji wynosiła 0. Wartość należności brutto wg stanu na koniec grudnia 2011 roku w odniesieniu do ekspozycji banków, które utraciły wartość wyniosła 18 280 tys. zł, kwota odpisu aktualizującego dla tych ekspozycji wyniosła 9 304 tys. zł.

(d) Podział portfela kredytów i pożyczek Banku wg ratingów/scoringu, i w podziale na klasy klientów

	Rating	31-12-2012	31-12-2011
Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	(1-3)	25 744	11 151
	(4-5)	311 564	322 818
	(6-7)	629 878	989 176
	(8-9)	911 232	954 402
	(10-11)	1 031 303	461 385
	12	127 110	200 383
	(13-16)	441 507	350 840
	bez ratingu	129 955	22 340
Razem kredyty dla podmiotów korporacyjnych		3 608 293	3 312 495
Kredyty dla podmiotów detalicznych	osoby prywatne	4 528 022	4 625 395
	klienci z ratingami	83 326	73 005
	bez ratingu	65 746	76 511
	mikroprzedsiębiorstwa ze scoringiem*\	55 108	63 858
Razem kredyty dla podmiotów detalicznych		4 732 202	4 838 769
Kredyty dla finansów publicznych	(1-3)	738	119
	(4-5)	212 038	473 020
	(6-7)	1 084 537	1 455 562
	(8-9)	1 660 980	1 391 761
	(10-11)	83 657	88 415
	12	163	4 451
	(13-16)	20 848	20 075
	bez ratingu	17 296	3 413
Razem kredyty dla finansów publicznych		3 080 257	3 436 816
Kredyty dla pozostałych klientów, w tym:	bez ratingu	11 175	18 305
- banki		11 155	18 304
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto		11 431 927	11 606 385
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom		-297 309	-248 494
Pozostałe należności netto		1 373	10
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:		11 135 991	11 357 901
- klienci		11 126 680	11 348 901
- banki		9 311	9 000

Klasy ratingowe są prezentowane według stanu na datę sprawozdawczą.

* \ Mikroprzedsiębiorstwa	Scoring	31-12-2012	31-12-2011
	(1)	16 861	20 996
	(2)	18 363	20 706
	(3)	14 612	16 961
	(4)	3 813	4 069
	(5)	1 307	1 012
	(6)	152	114
Razem		55 108	63 858

(e) Opis ustanowionych zabezpieczeń na kredyty i pożyczki

Bank przyjmował na zabezpieczenie wierzytelności zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Podstawowe rodzaje przyjmowanych przez Bank prawnych zabezpieczeń dla ekspozycji kredytowych:

- ekspozycje wobec klientów detalicznych – nieruchomości mieszkalne, zastawy rejestrowe, poręczenia osób fizycznych,
- ekspozycje wobec klientów instytucjonalnych – nieruchomości komercyjne, zabezpieczenia gotówkowe lub równoważne z gotówką, gwarancje i poręczenia podmiotów gospodarczych o dobrej kondycji ekonomiczno-finansowej, papiery wartościowe, przewłaszczenia i zastaw na maszynach i urządzeniach, ubezpieczenia.

Bank preferował zabezpieczenia kredytów:

- które umożliwiały zmniejszenie tworzonych odpisów aktualizacyjnych,
- łatwo zbywalne, dające możliwość osiągnięcia ceny pokrywającej wierzytelność Banku.

Bank stosował jednocześnie kilka form zabezpieczenia swoich wierzytelności w celu zwiększenia możliwości odzyskania wierzytelności w przypadku podjęcia przez Bank działań windykacyjnych. Ustalając wartość zabezpieczenia, Bank kierował się przede wszystkim zasadą ostrożnej wyceny i przyjmował wartość możliwa do uzyskania w przyszłości w momencie zaspokajania się z przedmiotu zabezpieczenia.

Bank korygował wartości zabezpieczenia stosując wskaźniki korekty ustalone indywidualnie dla poszczególnych przedmiotów zabezpieczenia. Wartość zabezpieczenia co do zasady podlegała monitorowaniu w okresach kwartalnych.

Zasadą stosowaną w Banku było ustanowienie prawnego zabezpieczenia przed uruchomieniem środków z udzielanego kredytu.

(f) Przejęte zabezpieczenia

Bank klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w nocie 3.23 niniejszego sprawozdania finansowego.

Przed przejęciem majątkowych zabezpieczeń wierzytelności Banku, obowiązującą zasadą jest posiadanie koncepcji zagospodarowania przejmowanych zabezpieczeń. Dokument określający koncepcję zagospodarowania zawiera wszelkie niezbędne informacje, istotne do podjęcia decyzji o przejęciu przedmiotu zabezpieczenia na własność Banku, a w szczególności:

- przewidywane do poniesienia koszty związane z ewentualnym dozorem, przechowywaniem, ubezpieczeniem, podatkami, itp.
- informacje dotyczące potencjalnego nabywcy, wynegocjowanej ceny oraz warunków płatności, w przypadku planowanej sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia,
- opłacalność transakcji.

Majątkowe zabezpieczenia wierzytelności, które były przejmowane przez Bank, w większości posiadały już nabywców i transakcja sprzedaży była dla Banku opłacalna. W takich przypadkach zadłużenie kredytowe było obniżane o uzyskaną cenę zbycia, a nie wartość wynikającą z wyceny rzeczoznawcy (zazwyczaj cena uzyskana z transakcji sprzedaży jest niższa od wartości ustalonej przez rzeczoznawcę w wycenie).

Jedną ze stosowanych form odzyskiwania wierzytelności jest ich sprzedaż. Wysokość ceny sprzedaży wierzytelności jest zależna między innymi od majątkowych zabezpieczeń rzeczowych wierzytelności. W tych przypadkach, kiedy zbycie wierzytelności zabezpieczonej majątkiem rzeczowym jest dla Banku bardziej opłacalne niż przejmowanie majątku na aktywa do zbycia, a następnie jego sprzedaż, zawierane są transakcje sprzedaży wierzytelności wraz z rzeczowym majątkiem zabezpieczającym wierzytelność.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank nie posiadał aktywów z tytułu przejętych zabezpieczeń.

6.1.4. Dłużne papiery wartościowe

Tabele poniżej prezentują rating nadany przez Moody's dla dłużnych papierów wartościowych:

31-12-2012	Skarb Państwa	NBP	Banki	Pomocnicze instytucje finansowe	Finanse publiczne	Razem
Moody's						
A2	1 886 762	-	-	-	-	1 886 762
bez ratingu	-	1 449 316	29 227	8 273	545 121	2 031 937
Razem	1 886 762	1 449 316	29 227	8 273	545 121	3 918 699

31-12-2011	Skarb Państwa	NBP	Banki	Pomocnicze instytucje finansowe	Finanse publiczne	Razem
Moody's						
A2	2 027 561	-	48 331	-	-	2 075 892
A3	-	-	39 829	-	-	39 829
bez ratingu	-	506 772	29 190	9 161	537 553	1 082 676
Razem	2 027 561	506 772	117 350	9 161	537 553	3 198 397

W przypadku obligacji komunalnych, dla których brak jest aktywnego rynku nadawane są ratingi wewnętrzne, wg kategorii:

- 4-5 bardzo dobra jakość kredytowa
- 6-7 dobra jakość kredytowa
- 8-9 zadowalająca jakość kredytowa
- 10 -11 przeciętna i słaba jakość kredytowa

Klasy ryzyka dla emitentów obligacji komunalnych obsługiwanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. nadawane są zgodnie z przyjętą w Banku metodyką oceny zdolności kredytowej jednostek samorządu terytorialnego.

Rating wewnętrzny	Finanse publiczne	
	31-12-2012	31-12-2011
5	2 855	12 392
6	54 442	54 324
7	90 488	131 135
8	246 581	252 932
9	109 480	70 386
10	41 275	16 384
Razem	545 121	537 553

6.1.5. Struktura koncentracji zaangażowania w segmenty rynku branżowe i geograficzne wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem

Oceniając udziały branż w portfelu kredytowym Banku ukształtowane na koniec grudnia 2012 można stwierdzić wyraźną dominację „Administracji publicznej, obrony narodowej, obowiązkowego zabezpieczenia społecznego” – 23,1% oraz znaczące udziały: „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” – 5,1%, „Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków” – 4,2%, „Handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi” – 4,0%, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości” – 3,7%, „Produkcja artykułów spożywczych” – 2,2%, „Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody” 1,7% oraz „Opieka zdrowotna” – 1,2%. Udziały pozostałych branż wyniosły 2%. W świetle przyjętych założeń do oceny istotności ryzyka koncentracji branżowej oraz wyników obliczeń (krzywa Lorenza) uznaje się, że występuje wysoka koncentracja branżowa.

Na koniec grudnia 2011 można było stwierdzić wyraźną dominację „Administracji publicznej, obrony narodowej, obowiązkowego ubezpieczenia społecznego” – 26,1% oraz znaczące udziały: „Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi” 4,6%, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” – 4,5%, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości” – 4,1%, „Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków” – 3,3% oraz „Produkcja artykułów spożywczych” – 1,9% oraz „Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody” 1,8%. Udziały pozostałych branż nie przekroczyły 1,5%.

Na koniec grudnia 2012 w pierwszej z wymienionych wyżej branż stanowiącej 23,1% portfela, dominują klienci - podmioty będące w dobrej kondycji ekonomiczno-finansowej (głównie jednostki samorządu terytorialnego). Występuje ponadto silna dywersyfikacja ryzyka. Branża ta charakteryzuje się niskim poziomem odpisów aktualizujących. Pozostałe branże, decydujące o kształcie bankowego portfela kredytowego mają przed sobą umiarkowane perspektywy rozwojowe.

Portfel kredytowy Banku, w podziale geograficznym, na koniec grudnia 2012 tworzy 17 oddziałów i 11 centrów korporacyjnych, obejmujące działaniem wszystkie regiony kraju. Obszary zaangażowania kredytowego oddziałów wyznacza w Banku Zarządzenie Prezesa Zarządu w sprawie terytorialnego zasięgu działania oddziałów. Struktura geograficzna portfela jest zróżnicowana: udział największego oddziału w sumie kredytów to 11,6%, zaś najmniejszego 1,6%. Wyraźną dominację w sumie kredytów można odnotować w Warszawie, gdzie mieszczą się dwa duże oddziały Banku (łącznie 22,7%).

Zaangażowanie w poszczególne branże przedstawiono poniżej.

31 grudnia 2012

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	2 641 068	23,1%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	579 617	5,1%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	481 649	4,2%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	455 442	4,0%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	426 846	3,7%
Produkcja artykułów spożywczych	249 780	2,2%
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	196 035	1,7%
Opieka zdrowotna	139 158	1,2%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	129 866	1,1%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	103 856	0,9%
Pozostałe branże, w tym:	6 028 610	52,8%
- <i>osoby prywatne</i>	4 528 022	39,6%
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	11 431 927	100,0%
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-297 309	
Pozostałe należności netto	1 373	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	11 135 991	
- klienci	11 126 680	
- banki	9 311	

31 grudnia 2011

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	3 033 178	26,1%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	531 670	4,6%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	522 490	4,5%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	474 091	4,1%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	384 767	3,3%
Produkcja artykułów spożywczych	216 865	1,9%
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	212 669	1,8%
Opieka zdrowotna	123 937	1,1%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	127 320	1,1%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	104 319	0,9%
Pozostałe branże, w tym:	5 875 079	50,6%
- osoby prywatne	4 625 395	39,9%
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	11 606 385	100,00%
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-248 494	
Pozostałe należności netto	10	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	11 357 901	
- klienci	11 348 901	
- banki	9 000	

6.1.6. Struktura koncentracji zaangażowania w poszczególne podmioty, grupy kapitałowe

Zaangażowanie równe lub przekraczające 10% funduszy własnych Banku w stosunku do jednego podmiotu wraz z podmiotami powiązanymi kapitałowo lub organizacyjnie na dzień 31 grudnia 2012 roku wystąpiło w dwóch przypadkach i wynosiło łącznie 339 907 tys. zł, co stanowiło 23,8% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku wystąpiło w pięciu przypadkach i wynosiło łącznie 635 257 tys. zł, co stanowiło 56,9% funduszy własnych Banku. W badanych okresach zaangażowanie w największe podmioty/grupy kapitałowe nie dotyczyło spółek Skarbu Państwa.

Poniżej przedstawiono zaangażowanie wobec największych podmiotów lub grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie:

L.p.	Zaangażowanie * \ wg stanu na dzień 31 grudnia 2012
1	1 328 665 **\
2	181 830
3	158 077
Razem	339 907

L.p.	Zaangażowanie * \ wg stanu na dzień 31 grudnia 2011
1	1 435 460 **\
2	209 905
3	148 700
4	147 577
5	129 075
Razem	635 257

*\ Na zaangażowanie danego podmiotu składają się ekspozycje kredytowe brutto, zobowiązania warunkowe tj. otwarte linie kredytowe i gwarancje, dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmiot oraz zawarte transakcje walutowe typu fx spot, fx forward, fx swap.

**\ Zaangażowanie wyłączone z limitu zaangażowania na podstawie regulacji wewnętrznych Banku wynikające z gwarancji udzielonej podmiotowi zależnemu o wartości nominalnej, wraz z należnymi odsetkami równej 325 mln euro, co stanowi równowartość na dzień 31 grudnia 2012 roku ok. 1 328,7 mln zł (na dzień 31 grudnia 2011 roku ok. 1 435,5 mln zł), w związku z emisją euroobligacji.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku poziom ryzyka koncentracji Banku wynikający z zaangażowania w największą grupę kapitałową (z uwzględnieniem wyłączenia zaangażowania wynikającego z gwarancji udzielonej podmiotowi zależnemu) nie przekroczył dozwolonego limitu i wyniósł 12,7% funduszy własnych. Na dzień 31 grudnia 2011 roku poziom ryzyka koncentracji Banku wynikający z zaangażowania w największą grupę kapitałową (z uwzględnieniem wyłączenia zaangażowania wynikającego z gwarancji udzielonej podmiotowi zależnemu) nie przekroczył dozwolonego limitu i wyniósł 18,8% funduszy własnych.

Dziesięciu klientów z największym zaangażowaniem wg stanu na 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku:

31 grudnia 2012

Lp.	Kapitał + zobowiązania pozabilansowe	Kapitał	Zobowiązania pozabilansowe*\	Udział w zaangażowaniu Banku ogółem
1	1 328 665**\	-	1 328 665	9,0%
2	137 423	137 423	-	0,9%
3	120 000	37 521	82 479	0,8%
4	119 412	24 639	94 773	0,8%
5	109 628	52 307	57 321	0,7%
6	100 000	20 000	80 000	0,7%
7	98 500	95 691	2 809	0,7%
8	96 123	96 123	-	0,7%
9	87 009	44 418	42 591	0,6%
10	87 745	87 745	-	0,6%

*\ W zaangażowaniu pozabilansowym są brane pod uwagę: linie kredytowe, udzielone gwarancje i poręczenia, otwarte akredytywy importowe, akceptowane traty, potwierdzone akredytywy eksportowe i inne zobowiązania udzielone.

**\ Zaangażowanie wyłączone z limitu zaangażowania na podstawie regulacji wewnętrznych Banku wynikające z gwarancji udzielonej podmiotowi zależnemu o wartości nominalnej, wraz z należnymi odsetkami równej 325 mln euro, co stanowi równowartość na dzień 31 grudnia 2012 roku ok. 1 328,7 mln zł, w związku z emisją euroobligacji.

31 grudnia 2011

Lp.	Kapitał + zobowiązania pozabilansowe	Kapitał	Zobowiązania pozabilansowe*\	Udział w zaangażowaniu Banku ogółem
1	1 435 460 **\	-	1 435 460	8,9%
2	152 384	-	152 384	0,9%
3	148 700	-	148 700	0,9%
4	147 577	147 577	-	0,9%
5	129 075	30 752	98 323	0,8%
6	104 972	104 972	-	0,7%
7	102 684	6 766	95 917	0,6%
8	99 396	33 974	65 422	0,6%
9	96 586	41 879	54 707	0,6%
10	89 899	89 899	-	0,6%

*\ W zaangażowaniu pozabilansowym są brane pod uwagę: linie kredytowe, udzielone gwarancje i poręczenia, otwarte akredytywy importowe, akceptowane traty, potwierdzone akredytywy eksportowe i inne zobowiązania udzielone.

**\ Zaangażowanie wyłączone z limitu zaangażowania na podstawie regulacji wewnętrznych Banku wynikające z gwarancji udzielonej podmiotowi zależnemu o wartości nominalnej, wraz z należnymi odsetkami równej 325 mln euro, co stanowi równowartość na dzień 31 grudnia 2011 roku ok. 1 435 ,5 mln zł, w związku z emisją euroobligacji.

6.1.7. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniżej zaprezentowano obciążenie ryzykiem kredytowym poszczególnych kategorii aktywów finansowych.

	31-12-2012			31-12-2011		
	Wartości bilansowe brutto	Odpisy aktualizacyjne	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym	Wartości bilansowe brutto	Odpisy aktualizacyjne	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom*\	95 924	-1 844	94 080	69 838	-9 304	60 534
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	21 301	-	21 301	-	-	-
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	21 301	-	21 301	-	-	-
- Skarb Państwa	21 301	-	21 301	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	81 482	-	81 482	50 772	-	50 772
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym: *\	11 422 145	-295 465	11 126 680	11 588 091	-239 190	11 348 901
- Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 732 202	-139 560	4 592 642	4 838 769	-117 791	4 720 978
- Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	3 608 293	-153 217	3 455 076	3 312 495	-118 956	3 193 539
- Kredyty udzielone finansom publicznym	3 080 257	-2 688	3 077 569	3 436 816	-2 443	3 434 373
- Kredyty dla pozostałych klientów	20	-	20	1	-	1
- Pozostałe należności	1 373	-	1 373	10	-	10
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	3 944 967	-12 515	3 932 452	3 272 794	-23 257	3 249 537
Dostępne do sprzedaży	3 047 350	-12 515	3 034 835	2 623 129	-23 257	2 599 872
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	3 012 296	-12 515	2 999 781	2 561 212	-12 480	2 548 732
- Skarbu Państwa	967 844	-	967 844	1 377 896	-	1 377 896
- NBP	1 449 316	-	1 449 316	506 772	-	506 772
- Banków	29 227	-	29 227	117 350	-	117 350
- Finansów publicznych	545 121	-	545 121	537 553	-	537 553
- Pomocniczych instytucji finansowych	20 788	-12 515	8 273	21 641	-12 480	9 161
Kapitałowe, w tym:	35 054	-	35 054	61 917	-10 777	51 140
- Notowane	-	-	-	26 835	-10 751	16 084
- Nienotowane	35 054	-	35 054	35 082	-26	35 056
Utrzymywane do terminu zapadalności	897 617	-	897 617	649 665	-	649 665
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	897 617	-	897 617	649 665	-	649 665
- Skarbu Państwa	897 617	-	897 617	649 665	-	649 665
Inne aktywa finansowe**\	25 321	-4 677	20 644	30 715	-4 626	26 089

*\ Kredyty są wykazywane w wartościach netto

**\ Na pozycję tą składają się głównie: odprowadzenie nadmiaru gotówki, rozliczenia z tytułu kart płatniczych.

Kredyty dla podmiotów segmentu klienta korporacyjnego i finansów publicznych w ujęciu wartościowym obciążone są średnim ryzykiem. W 2012 roku nastąpiło zwiększenie poziomu wartości brutto kredytów zagrożonych utratą wartości o 176,4 mln zł (tj. o 41,8%) w stosunku do 2011 roku. Udział wartości brutto kredytów zagrożonych utratą wartości z tego segmentu wg stanu na koniec 2012 roku wyniósł 8,9% (6,2% na koniec 2011 roku).

Należąca do tego segmentu grupa kredytów sektora finansów publicznych jest obciążona relatywnie niskim ryzykiem kredytowym.

W 2012 roku wzrosło ryzyko kredytów dla klientów detalicznych. Poziom wartości brutto kredytów zagrożonych utratą wartości wzrósł o 47,3 mln zł w stosunku do 2011 roku, w szczególności w grupie kredytów hipotecznych wzrost wyniósł analogicznie 20,7 mln zł (tj. o 15,2%). W całej grupie kredytów detalicznych odnotowano wzrost udziału wartości brutto kredytów zagrożonych utratą wartości do poziomu 5,9% wobec 4,8% na koniec 2011 roku (tj. wzrost o 1,1 p.p.), przy czym wartość brutto kredytów należących do segmentu detalicznego zmniejszyła się o 106,6 mln zł (tj. spadek o 2,2%) w stosunku do 2011 roku.

Natomiast obciążenie ryzykiem kredytowym poszczególnych pozycji zobowiązań warunkowych jest następujące:

	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym 31-12-2012	Maksymalne obciążenie ryzykiem Kredytowym 31-12-2011
Warunkowe zobowiązania finansowe, w tym:	1 561 246	1 652 310
- otwarte linie kredytowe, w tym:	1 464 120	1 628 746
- odwoławalne	1 185 484	1 090 967
- nieodwoławalne	278 636	537 779
- otwarte akredytywy importowe	10 927	16 331
- promesy udzielenia kredytu, w tym:	85 682	5 663
- odwoławalne	-	5 663
- nieodwoławalne	85 682	-
- limity na transakcje FX	-	1 000
- pozostałe	517	570
Gwarancje i poręczenia *\	1 698 682	2 094 549
Gwarantowanie emisji	3 200	-
Transakcje walutowe i stopy procentowej **\	5 143 987	2 890 316

*\ Zaangażowanie wyłączone z limitu zaangażowania na podstawie regulacji wewnętrznych Banku, wynikające z gwarancji udzielonej podmiotowi zależnemu o wartości nominalnej wraz z należnymi odsetkami 325 mln EUR, co stanowi równowartość na dzień 31 grudnia 2012 roku ok. 1 328,7 mln zł (na dzień 31 grudnia 2011 roku ok. 1 435,5 mln zł), w związku z emisją euroobligacji.

**\ Na pozycje składają się:

W 2012 roku

Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych w kwocie 1 928 636 tys. zł

Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej w kwocie 520 000 tys. zł

Transakcje wymiany stopy procentowej w kwocie 441 680 tys. zł

W 2011 roku

Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych w kwocie 1 732 247 tys. zł

Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej w kwocie 2 724 920 tys. zł

Transakcje wymiany stopy procentowej w kwocie 686 820 tys. zł

Zgodnie z obowiązującymi w Banku procedurami zobowiązania warunkowe podlegają takiej samej formie zabezpieczania oraz monitorowania jak transakcje bilansowe.

Częstotliwość monitorowania klienta korporacyjnego uzależniona jest przede wszystkim od wielkości zaangażowania kredytowego. Zakres monitoringu uzależniony jest od kondycji ekonomiczno-finansowej Klienta.

Kontrola sytuacji ekonomiczno-finansowej mikroprzedsiębiorstwa polega między innymi na:

- porównaniu wielkości rocznego przychodu z rocznego zeznania lub deklaracji podatkowej za ostatni zamknięty okres obrotowy z wielkością rocznego przychodu z zeznania lub deklaracji za poprzedni zamknięty okres obrotowy,
- analizie warunków dodatkowych transakcji,
- wielkości wpływów na rachunkach bieżących.

Badanie przychodów dokonywane jest raz w roku, natomiast analiza warunków dodatkowych podlega badaniu raz na kwartał. Ponadto Bank monitoruje każdorazowo ryzyko transakcji.

Weryfikacja kondycji finansowej wspólnot mieszkaniowych uzależniona jest od ratingu klienta oraz realizacji warunków dodatkowych umów kredytowych.

6.2. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity

Ryzyko finansowe w Banku obejmuje: ryzyko płynności; ryzyko stopy procentowej (w księdze handlowej i bankowej) oraz ryzyko walutowe (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej).

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom Banku najwyższej jakości usług. W celu osiągnięcia tych zadań Bank, w ramach obowiązujących limitów ryzyka, utrzymuje otwarte pozycje.

Zgodnie z przyjętą w BOŚ S.A. definicją, księga handlowa zawiera transakcje realizowane na rachunek własny w celu handlowym, tj. z zamiarem uzyskania korzyści finansowych w krótkich okresach, z rzeczywistych lub oczekiwanych różnic między rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży lub też innych odchyleń cen lub parametrów cenowych, w tym w szczególności: stóp procentowych, kursów walutowych i indeksów giełdowych. Sprzedaż transakcji z księgi handlowej nie jest prowadzona w celu utrzymania płynności Banku.

Do księgi bankowej wchodzi pozycje nie zaliczone do księgi handlowej, w tym w szczególności:

- 1) udzielane kredyty, gwarancje, pożyczki, lokaty i przyjmowane depozyty,
- 2) transakcje zabezpieczające płynność i ryzyko stopy procentowej operacji zaliczonych do księgi bankowej,
- 3) zakup papierów wartościowych w celu innym niż handlowy.

W ramach działań określających apetyt Banku na ryzyko finansowe, w BOŚ S.A. obowiązują polityki w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej oraz ryzykiem rynkowym, gdzie określone są między innymi maksymalne poziomy ryzyka finansowego, zgodne z przyjętym przez radę Nadzorczą Banku apetytem na ryzyko.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany w Departamencie Ryzyka Finansowego i raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Zarządowi Banku, Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetowi ZAP) oraz Komitetowi Płynności i Ryzyka Rynkowego.

Zgodnie ze strategią Banku, działalność w księdze handlowej uzupełnia działalność w księdze bankowej.

6.2.1. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest jako utrata zdolności Banku do terminowego regulowania zobowiązań, zdolność do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów oraz zdolność do generowania przez Bank dodatniego salda przepływów gotówkowych.

Płynność w Banku rozpatrywana jest w następującym horyzoncie czasowym: płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca; płynność średnioterminowa – w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy; płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

Celem Banku w zakresie zarządzania płynnością jest zabezpieczenie płynności Banku oraz utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności.

W celu pomiaru płynności krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: (i) aktywa płynne – stanowią bufor dla oczekiwanych i nieoczekiwanych wypływów w horyzoncie 30 dni; (ii) zapas płynności – mierzy poziom aktywów płynnych, pomniejszonych o oczekiwane oraz nieoczekiwane wypływy, wyznaczone w terminie 30 dni; (iii) regulacyjne miary M1 i M2; (iv) lukę płynności krótkoterminowej dla głównych walut (PLN, EUR, CHF) – pokazuje poziom niedopasowania

w strukturach finansowania w walutach obcych, luka przede wszystkim obejmuje przepływy z transakcji pochodnych oraz międzybankowych.

W celu pomiaru płynności średnio- i długoterminowej Bank wyznacza i monitoruje: (i) lukę płynności kontraktowej oraz urealnioną, obejmującą pozycje zarówno bilansowe jak i pozabilansowe; (ii) wskaźnik pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi; (iii) relację kredytów do depozytów oraz długoterminowego finansowania zewnętrznego (obligacje własne Banku oraz linie finansujące od banków o okresie pierwotnym powyżej 1 roku); (iv) koncentrację bazy depozytowej – mierzonej jako iloczyn kwot depozytowych o określonej kwocie i przedziale wymagalności oraz wag; (v) stabilność bazy depozytowej; (vi) relację kredytów do depozytów – umożliwiającą porównanie sytuacji płynnościowej Banku z bankami z grupy porównawczej; (vii) nadzorcze miary płynności M3 i M4; (viii) prognozę zapasu płynności oraz nadzorczą miarę płynności M1 wyznaczaną w horyzoncie 6 miesięcy.

Dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości progowe w ramach zestawu wewnętrznych limitów ryzyka płynności, których struktura ma charakter hierarchiczny (tzn. ustalane są na poziomie Rady Nadzorczej Banku, Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami). Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

Bank organizuje proces zarządzania ryzykiem płynności w szczególności za pomocą podziału kompetencji organów Banku oraz właściwych komórek organizacyjnych centrali przy wykonywaniu zadań i podejmowaniu decyzji w procesie zarządzania ryzykiem płynności. Komórki organizacyjne są wzajemnie niezależne. Obszary powstawania ryzyka i komórki organizacyjne kontroli ryzyka znajdują się pod nadzorem różnych Członków Zarządu Banku.

W celu realizacji wymogów zewnętrznych, BOŚ S.A. wyznacza wielkość wskaźników płynności zgodnie z nadzorczymi miarami płynności krótkoterminowej i długoterminowej. W 2012 roku, podobnie jak w 2011 roku, normy nadzorcze w zakresie płynności były przestrzegane.

W poniższych tabelach zaprezentowano kontraktową lukę płynności (wartości bilansowe):

31-12-2012	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y	Razem
Wskaźnik luki płynności	0,39	0,31	0,33	0,43	0,75	1,00	
Aktywa razem	2 840 831	320 731	537 805	1 404 648	5 285 931	6 394 760	16 784 706
- w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom	184 533	291 596	528 190	1 083 138	4 040 986	4 998 237	11 126 680
Kapitał własny i zobowiązania razem	7 216 576	3 072 731	1 015 384	642 956	1 945 371	2 891 688	16 784 706
- w tym zobowiązania wobec klientów	6 902 949	2 592 404	784 957	234 824	217 718	1 095 935	11 828 787
Luka	-4 375 745	-2 752 000	-477 579	761 693	3 340 560	3 503 072	-
Luka skumulowana	-4 375 745	-7 127 745	-7 605 324	-6 843 632	-3 503 072	-	-

31-12-2011	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y	Razem
Wskaźnik luki płynności	0,16	0,18	0,22	0,36	0,67	1,00	
Aktywa razem	1 221 000	481 295	545 702	1 598 808	5 349 021	6 309 600	15 505 426
- w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom	175 310	435 687	540 936	1 311 806	3 767 642	5 117 520	11 348 901
Kapitał własny i zobowiązania razem	7 443 351	2 060 201	657 991	592 149	2 875 787	1 875 947	15 505 426
- w tym zobowiązania wobec klientów	7 299 505	2 025 979	613 710	301 481	607 111	526 846	11 374 632
Luka	-6 222 351	-1 578 906	-112 289	1 006 659	2 473 234	4 433 653	-
Luka skumulowana	-6 222 351	-7 801 257	-7 913 546	-6 906 887	-4 433 653	-	-

Zestawienie zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyskontowane).

Luka płynności

31-12-2012	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y*\	Razem
Aktywa finansowe							
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 049 532	-	-	-	-	-	1 049 532
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	33 594	-	565	36 633	16 981	21 017	108 790
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-	950	24 122	-	25 072
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	2 170	3 221	1 896	1 482	74 861	34 169	117 799
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	194 979	349 087	632 614	1 306 893	5 264 885	7 220 176	14 968 634
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	1 458 574	3 560	53 169	352 837	1 461 082	1 142 544	4 471 766
- dostępne do sprzedaży	1 454 969	3 560	32 594	301 925	857 949	705 232	3 356 229
- utrzymywane do terminu zapadalności	3 605	-	20 575	50 912	603 133	437 312	1 115 537
Aktywa finansowe razem	2 738 849	355 868	688 244	1 698 795	6 841 931	8 417 906	20 741 593
Zobowiązania finansowe							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	-	-	-	-	-	148
Zobowiązania wobec innych banków	49 325	294 978	51 197	6 911	66 291	2 584	471 286
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	453	233	741	1 030	36 637	49 974	89 068
Zobowiązania wobec klientów	6 907 185	2 615 090	802 555	251 851	276 731	1 116 962	11 970 374
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	148 134	189 331	266 368	431 818	1 853 676	-	2 889 327
Zobowiązania podporządkowane	-	4 149	8 184	12 401	99 004	403 117	526 855
Rezerwy	3 768	5 046	308	841	3 443	4 729	18 163
Zobowiązania finansowe razem	7 109 013	3 108 827	1 129 353	704 852	2 335 782	1 577 366	15 965 193
Wskaźnik luki płynności netto	0,39	0,30	0,33	0,45	0,86	1,30	1,30
Aktywa finansowe razem	2 738 849	355 868	688 244	1 698 795	6 841 931	8 417 906	20 741 593
Zobowiązania finansowe razem	7 109 013	3 108 827	1 129 353	704 852	2 335 782	1 577 366	15 965 193
Luka	-4 370 164	-2 752 959	-441 109	993 943	4 506 149	6 840 540	4 776 400

*\ w tym akcje i udziały mniejszościowe i w podmiotach stowarzyszonych

Luka płynności

31-12-2011	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y*\	Razem
Aktywa finansowe							
Kasa, środki w Banku Centralnym	469 095	-	-	-	-	-	469 095
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	31 275	2 334	2 329	11 166	38 394	16 506	102 004
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	1 175	16 714	195	912	29 563	2 213	50 772
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	193 229	486 102	657 053	1 548 162	5 130 561	7 408 969	15 424 076
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	507 883	2 515	53 708	479 800	1 922 936	1 060 193	4 027 035
- dostępne do sprzedaży	507 883	2 515	33 133	466 887	1 305 311	884 743	3 200 472
- utrzymywane do terminu zapadalności	-	-	20 575	12 913	617 625	175 450	826 563
Aktywa finansowe razem	1 202 657	507 665	713 285	2 040 040	7 121 454	8 487 881	20 072 982
Zobowiązania finansowe							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	122	-	-	-	-	-	122
Zobowiązania wobec innych banków	33 477	27 465	41 999	260 399	351 981	19 694	735 015
Pochodne instrumenty finansowe	6 202	3 105	4 006	2 104	3 743	475	19 635
Zobowiązania wobec klientów	7 308 120	2 047 753	629 348	319 420	675 943	558 372	11 538 956
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	92 533	60 060	2 210 585	-	2 363 178
Zobowiązania podporządkowane	-	-	8 499	8 499	67 992	282 559	367 549
Rezerwy	7 419	215	323	646	3 876	5 176	17 655
Zobowiązania finansowe razem	7 355 340	2 078 538	776 708	651 128	3 314 120	866 276	15 042 110
Wskaźnik luki płynności netto	0,16	0,18	0,24	0,41	0,82	1,33	1,33
Aktywa finansowe razem	1 202 657	507 665	713 285	2 040 040	7 121 454	8 487 881	20 072 982
Zobowiązania finansowe razem	7 355 340	2 078 538	776 708	651 128	3 314 120	866 276	15 042 110
Luka	-6 152 683	-1 570 873	-63 423	1 388 912	3 807 334	7 621 605	5 030 872

*\ w tym akcje i udziały mniejszościowe i w podmiotach stowarzyszonych

Przepływy środków pieniężnych instrumentów pochodnych (rozliczenia brutto)

Zestawienie zapadalności instrumentów pochodnych według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyktowane):

31-12-2012	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Wpływy, w tym:	438 364	465 045	526 682	436 438	447 361	2 313 890
FX forward	51 466	33 638	8 582	30 316	-	124 002
FX Swap	290 384	412 908	493 037	337 277	-	1 533 606
FX Spot	79 662	-	-	-	-	79 662
IRS	16 852	18 499	25 063	68 845	447 361	576 620
Wyływy, w tym:	428 999	462 660	521 057	444 087	460 849	2 317 652
FX Spot	79 688	-	-	-	-	79 688
FX Forward	51 630	33 553	8 880	31 217	-	125 280
FX Swap	288 415	410 109	491 242	335 582	-	1 525 348
IRS	9 266	18 998	20 935	77 288	460 849	587 336

31-12-2011	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Wpływy, w tym:	765 532	600 973	413 204	169 262	220 714	2 169 685
FX forward	33 902	43 730	16 787	17 068	13 250	124 737
FX Swap	602 060	556 034	379 845	132 504	-	1 670 443
FX Spot	129 570	-	-	-	-	129 570
IRS	-	1 209	16 572	19 690	207 464	244 935
Wyływy, w tym:	770 478	586 827	408 553	173 097	197 191	2 136 146
FX Spot	34 163	40 731	16 389	16 414	12 384	120 081
FX Forward	606 803	544 886	383 230	134 074	-	1 668 993
FX Swap	129 512	-	-	-	-	129 512
IRS	-	1 210	8 934	22 609	184 807	217 560

Ryzyko płynności zobowiązań warunkowych

Zestawienie wymagalności zobowiązań warunkowych według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyskontowane)

31-12-2012	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 – 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania warunkowe	1 585 985	26 540	66 661	35 033	1 502 098	46 811	3 263 128
Finansowe, w tym:	1 561 246	-	-	-	-	-	1 561 246
- otwarte linie kredytowe, w tym:	1 464 120	-	-	-	-	-	1 464 120
-odwoławalne	1 185 484	-	-	-	-	-	1 185 484
-nieodwoławalne	278 636	-	-	-	-	-	278 636
- otwarte akredytywy importowe	10 927	-	-	-	-	-	10 927
- promesy udzielenia kredytu, w tym:	85 682	-	-	-	-	-	85 682
-odwoławalne	-	-	-	-	-	-	-
-nieodwoławalne	85 682	-	-	-	-	-	85 682
- limity na transakcje FX	-	-	-	-	-	-	-
- pozostałe	517	-	-	-	-	-	517
Gwarancje	21 539	26 540	66 661	35 033	1 502 098	46 811	1 698 682
Gwarantowanie emisji	3 200	-	-	-	-	-	3 200

31-12-2011	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 – 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania warunkowe	1 905 657	44 934	67 377	74 253	1 623 758	30 880	3 746 859
Finansowe, w tym:	1 652 310	-	-	-	-	-	1 652 310
- otwarte linie kredytowe, w tym:	1 628 746	-	-	-	-	-	1 628 746
-odwoławalne	1 090 967	-	-	-	-	-	1 090 967
-nieodwoławalne	537 779	-	-	-	-	-	537 779
- otwarte akredytywy importowe	16 331	-	-	-	-	-	16 331
- promesy udzielenia kredytu, w tym:	5 663	-	-	-	-	-	5 663
-odwoławalne	5 663	-	-	-	-	-	5 663
-nieodwoławalne	-	-	-	-	-	-	-
- limity na transakcje FX	1 000	-	-	-	-	-	1 000
- pozostałe	570	-	-	-	-	-	570
Gwarancje	253 347	44 934	67 377	74 253	1 623 758	30 880	2 094 549

Ryzyko płynności zobowiązań pozabilansowych

31-12-2012	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 – 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania z tytułu zawartej umowy leasingu operacyjnego	102	202	303	610	2 144	-	3 361
Zobowiązania z tytułu umów czynszu	-	231	4 217	2 078	44 082	21 605	72 213
Zobowiązania z tytułu zakupu wartości niematerialnych	-	433	-	-	-	-	433

31-12-2011	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 – 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania z tytułu zawartej umowy leasingu operacyjnego	6	-	111	853	1 127	-	2 097
Zobowiązania z tytułu umów czynszu	-	257	4 275	1 396	41 568	20 433	67 929
Zobowiązania z tytułu zakupu wartości niematerialnych	666	574	1 076	38 433	-	-	40 749

6.2.2. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych.

Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego oraz marży odsetkowej Banku, przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego.

W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Budowany w księdze bankowej portfel inwestycyjny, powinien między innymi przyczyniać się do zabezpieczenia wyniku odsetkowego generowanego na kapitałach własnych Banku, jak również stabilnej części niewrażliwych na zmianę stopy procentowej osadów na rachunkach bieżących. Stąd portfel inwestycyjny, wchodzący w skład księgi bankowej, pełni dwie funkcje: (i) stabilizuje wynik i marżę odsetkową oraz (ii) stanowi jednocześnie zapas aktywów w procesie zarządzania płynnością Banku.

W celu utrzymania akceptowanego profilu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej, Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń: (i) przepływów pieniężnych oraz (ii) wartości godziwej. Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w EUR, udzielonych do dnia rozpoczęcia powiązania zabezpieczającego (z kategorii kredytów normalnych i „pod obserwacją”, wydzielony został portfel jednoznacznie określonych transakcji zabezpieczonych transakcjami IRS); wartość portfela przyjęta do zabezpieczenia jest tożsama z nominałem zawartych transakcji zabezpieczających; zmiany wyceny przeprowadzonych transakcji zabezpieczających IRS nie zwiększają fluktuacji wyniku finansowego. Celem rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jest zabezpieczenie wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu, stanowiących część portfela do sprzedaży; przeprowadzone transakcje zabezpieczające IRS ograniczają fluktuacje kapitału pod wpływem zmiany stóp procentowych.

W celu pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank wprowadził następujące narzędzia i miary: (i) lukę stopy procentowej, na podstawie której badana jest wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych; (ii) BPV (*ang. basis point value*), które określa o ile zmieni się wartość bieżąca strumienia pieniężnego przy spadku krzywej dochodowości o 1 p.b. (tj. przesunięciu równoległym); (iii) oszacowanie możliwości oraz wyliczenie potencjalnego wpływu ryzyka opcji klienta, rozumianego jako ryzyko wcześniejszej spłaty zobowiązań bądź wcześniejszym wycofaniu depozytów przez klienta, na wynik finansowy Banku; (iv) oszacowanie potencjalnego wpływu zmiany bazowych stawek oprocentowania, wykorzystywanych przez Bank, na wynik finansowy; (v) oszacowanie wpływu nierównoległego przesunięcia krzywej dochodowości na wartość ekonomiczną kapitału własnego Banku oraz (vi) test warunków skrajnych obejmujących analizę wpływu skrajnego równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o ± 500 p.b. oraz stress testing dla transakcji FX swap oraz dla rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej obligacji SP.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku BPV księgi bankowej wyniosło -311,8 tys. zł, a BPV bez uwzględnienia kapitału własnego – 150,3 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2011 roku BPV wyniosło odpowiednio: 204,7 tys. zł oraz 566,9 tys. zł). Przy założeniu równoległego przesunięcia stóp procentowych o ± 100 p.b. wynik odsetkowy Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku mógłby się zmienić się o ok. $\pm 4,4$ mln zł (na dzień 31 grudnia 2011 roku - o ok. ± 1 mln zł). Na dzień 31 grudnia 2012 roku ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz krzywej dochodowości były nieistotne (analogiczna sytuacja miała miejsce na dzień 31 grudnia 2011 r.).

Na podstawie stosowanych miar, Bank wyznaczył następujące wewnętrzne limity oraz wartości ostrzegawcze, wyznaczone według stanu na koniec każdego miesiąca: (i) wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych o ± 100 p.b.; (ii) wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału własnego na zmianę stóp procentowych o ± 200 p.b. Na dzień 31 grudnia 2012 roku obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze były przestrzegane (analogiczna sytuacja miała miejsce według stanu na 31 grudnia 2011 r.).

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku, uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Na dzień 31 grudnia 2012 roku ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej było nieistotne i nie było konieczności tworzenia kapitału wewnętrznego na przedmiotowe ryzyko (na dzień 31 grudnia 2011 roku – utworzono kapitał wewnętrzny w wysokości 18,6 mln zł).

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności, zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego, przy akceptowalnej ekspozycji Banku na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja negatywnych skutków tego ryzyka z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się model wartości (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych generujących ryzyko stopy procentowej na wzrost stóp procentowych o 1 p.b.) a także system limitów.

Wg stanu na 31 grudnia 2012 roku VaR stopy procentowej dla portfela handlowego wyniósł 459 tys. zł, co stanowiło 1,7% wartości bieżącej tego portfela (wg stanu na 31 grudnia 2011 r. VaR wyniósł 25 tys. zł, co stanowiło 0,3% wartości bieżącej portfela). Wartość VaR stopy procentowej w księdze handlowej, w okresach rocznych, kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną i średnią):

VAR 10 – dniowy			
(w tys. zł)			
	średnia	max	min
2011	454	1 847	7
2012	442	2 111	25

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz w miesiącu, przeprowadzana jest analiza back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.

System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy,
- 2) limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej obowiązujący zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia. Wg stanu na 31 grudnia 2012 roku BPV dla portfela handlowego wyniosło 1 tys. zł. (wg stanu na 31 grudnia 2011 roku wyniosło 0 tys. zł),
- 3) limity maksymalnej dwudniowej i ciągniętej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym.

Kalkulowane i monitorowane poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a w odniesieniu do limitów BPV również w ciągu dnia oraz systematycznie raportowane kadrze zarządzającej.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę stress testing, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej i handlowej w sytuacji ekstremalnych: zmian poziomu rynkowych stóp procentowych, zmienności stóp procentowych w okresie 250 dni roboczych oraz korelacji pomiędzy zmiennościami stóp procentowych. Wyniki tej analizy pokazują, iż, przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność w portfelu zarówno bankowym jak i handlowym Banku utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Zestawienie umownych dat zmiany oprocentowania (tzn. terminów płatności lub przeszacowywania w zależności, który termin jest wcześniejszy) dla pozycji bilansowych na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku prezentują poniższe tabele:

Ryzyko stopy procentowej (wartości bilansowe netto)

31-12-2012	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6 – 12 M	Pow. 1 Y	Nieoprocentowane	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	994 872	-	-	-	-	54 660	1 049 532
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	32 647	30 586	27 384	-	-	3 463	94 080
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-	-	20 000	1 301	21 301
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	81 482	81 482
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-	-	36 317	36 317
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 477 945	2 115 863	2 229 016	1 182 209	-	121 647	11 126 680
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	1 620 775	157 115	118 796	685 044	1 173 375	177 346	3 932 452
- dostępne do sprzedaży	1 560 212	87 678	117 399	646 441	455 800	167 305	3 034 835
- utrzymywane do terminu zapadalności	60 563	69 438	1 397	38 603	717 575	10 041	897 617
Inne aktywa *)	-	-	-	-	-	442 862	442 862
Aktywa razem	8 126 239	2 303 565	2 375 196	1 867 253	1 193 375	919 078	16 784 706
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	-	-	-	-	-	148
Zobowiązania wobec innych banków	49 411	186 223	216 323	7 200	-	6 371	465 528
Zobowiązania wobec klientów	6 258 744	2 667 287	2 019 639	659 809	29 174	194 134	11 828 787
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	68 226	68 226
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-	-	20 842	20 842
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	173 401	285 106	629 781	432 919	1 022 050	43 221	2 586 478
Zobowiązania podporządkowane	-	100 000	220 000	-	-	7 008	327 008
Pozostałe zobowiązania **)	-	-	-	-	-	71 001	71 001
Zobowiązania razem	6 481 704	3 238 616	3 085 743	1 099 928	1 051 224	410 803	15 368 018
Kapitał własny	14 152	228 768	106 523	66 250	722 272	278 722	1 416 687
Luka	1 644 535	-935 051	-710 547	767 325	142 151		

*) w tym: inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

**) w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. bieżącego podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Na pozycję kredyty i pożyczki udzielone klientom, w kolumnie nieoprocentowane składają się przede wszystkim kredyty ze środków obcych, które nie są wrażliwe na ryzyko stopy procentowej w kwocie ok. 78,5mln zł oraz odsetki od kredytów.

Ryzyko stopy procentowej (wartości bilansowe netto)

31-12-2011	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6 – 12 M	Pow. 1 Y	Nieoprocentowane	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	409 056	-	-	-	-	60 039	469 095
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	45 053	6 219	8 781	-	-	481	60 534
Pochodne instrumenty finansowe						50 772	50 772
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 312 039	3 771 587	1 135 181	567	-	129 527	11 348 901
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	633 686	224 157	296 873	217 791	1 793 472	83 558	3 249 537
- dostępne do sprzedaży	633 686	224 157	296 873	213 045	1 153 218	78 893	2 599 872
- utrzymywane do terminu zapadalności				4 746	640 254	4 665	649 665
Inne aktywa *)						326 476	326 476
Aktywa razem	7 399 834	4 001 963	1 440 835	218 358	1 793 472	650 964	15 505 426
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	122	-	-	-	-	-	122
Zobowiązania wobec innych banków	8 600	625 140	43 462	31 362	2 833	-1 093	710 304
Zobowiązania wobec klientów	6 417 176	4 082 748	342 046	288 091	58 338	186 233	11 374 632
Pochodne instrumenty finansowe	-					19 635	19 635
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	518 660	295 170		1 104 200	47 106	1 965 136
Zobowiązania podporządkowane	-	125 516	94 484			2 783	222 783
Pozostałe zobowiązania **)	-					103 512	103 512
Zobowiązania razem	6 425 898	5 352 064	775 162	319 453	1 165 371	358 176	14 396 124
Kapitał własny	6 485	12 970	19 455	38 911	700 391	331 090	1 109 302
Luka	973 936	-1 350 101	665 673	-101 095	628 101		15 505 426

*) w tym: inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

**) w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. bieżącego podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Na pozycję kredyty i pożyczki udzielone klientom, w kolumnie nieoprocentowane składają się przede wszystkim kredyty ze środków obcych, które nie są wrażliwe na ryzyko stopy procentowej w kwocie ok. 107 mln zł oraz odsetki od kredytów.

Pozycje pozabilansowe

Poniższe tabele zawierają dekompozycję instrumentów pochodnych na instrumenty bazowe – w celu przedstawienia ich wrażliwości na zmiany stóp procentowych (wartości nominalne)

31-12-2012	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
FX forward	51 466	33 638	8 582	30 316	-	124 002
FX Swap	290 384	412 908	493 037	337 277	-	1 533 606
FX Spot	79 662	-	-	-	-	79 662
IRS	473 053	566 906	635 000	-	1 736 780	3 411 739
Razem	894 565	1 013 452	1 136 619	367 593	1 736 780	5 149 009
FX forward	51 630	33 553	8 880	31 217	-	125 280
FX Swap	288 415	410 109	491 242	335 582	-	1 525 348
FX Spot	79 688	-	-	-	-	79 688
IRS	196 053	519 181	1 021 545	-	1 674 960	3 411 739
Razem	615 786	962 843	1 521 667	366 799	1 674 960	5 142 055
Saldo	278 779	50 609	-385 048	794	61 820	

31-12-2011	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
FX forward	33 902	43 730	16 787	17 068	13 250	124 737
FX Swap	602 060	556 034	379 845	132 504	-	1 670 443
FX Spot	129 570	-	-	-	-	129 570
IRS	-	50 000	210 000	-	701 680	961 680
Razem	765 532	649 764	606 632	149 572	714 930	2 886 430
FX forward	34 163	40 731	16 389	16 414	12 384	120 081
FX Swap	606 803	544 886	383 230	134 074	-	1 668 993
FX Spot	129 512	-	-	-	-	129 512
IRS	-	50 000	651 680	-	260 000	961 680
Razem	770 478	635 617	1 051 299	150 488	272 384	2 880 266
Saldo	-4 946	14 146	-444 667	-916	442 546	

Aktywa i zobowiązania finansowe o stałym i zmiennym oprocentowaniu oraz te, które nie są bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej na dzień 31 grudnia 2012 roku.

31-12-2012	O stałym oprocentowaniu	O zmiennym oprocentowaniu	Nie bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej	Razem
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	-	994 872	54 660	1 049 532
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	80 000	10 617	3 463	94 080
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	20 000	-	1 301	21 301
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	81 482	81 482
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	36 317	36 317
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 598	11 001 435	121 647	11 126 680
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	3 005 148	749 958	177 346	3 932 452
- dostępne do sprzedaży	2 257 572	609 958	167 305	3 034 835
- utrzymywane do terminu zapadalności	747 576	140 000	10 041	897 617
Inne aktywa *\	-	-	442 862	442 862
Aktywa razem	3 108 746	12 756 882	919 078	16 784 706
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	-	-	148
Zobowiązania wobec innych banków	124 640	334 517	6 371	465 528
Zobowiązania wobec klientów	8 144 257	3 490 396	194 134	11 828 787
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	68 226	68 226
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	20 842	20 842
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	1 578 156	965 102	43 220	2 586 478
Zobowiązania podporządkowane	-	320 000	7 008	327 008
Pozostałe zobowiązania **\	-	-	71 001	71 001
Zobowiązania razem	9 847 201	5 110 015	410 802	15 368 018

*\ w tym: inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

**\ w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. bieżącego podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Aktywa i zobowiązania finansowe o stałym i zmiennym oprocentowaniu oraz te, które nie są bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej na dzień 31 grudnia 2011 roku.

31-12-2011	O stałym oprocentowaniu	O zmiennym oprocentowaniu	Nie bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej	Razem
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym		409 056	60 039	469 095
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom		60 053	481	60 534
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu				
Pochodne instrumenty finansowe			50 772	50 772
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		11 219 374	129 527	11 348 901
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	2 512 000	653 979	83 558	3 249 537
- dostępne do sprzedaży	1 867 000	653 979	78 893	2 599 872
- utrzymywane do terminu zapadalności	645 000		4 665	649 665
Inne aktywa *\\			326 587	326 587
Aktywa razem	2 512 000	12 342 462	650 964	15 505 426
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	122			122
Zobowiązania wobec innych banków	34 195	677 202	-1 093	710 304
Zobowiązania wobec klientów	7 821 307	3 367 092	186 233	11 374 632
Pochodne instrumenty finansowe			19 635	19 635
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	1 104 200	813 830	47 106	1 965 136
Zobowiązania podporządkowane		220 000	2 783	222 783
Pozostałe zobowiązania **\\			103 512	103 512
Zobowiązania razem	8 959 824	5 078 124	358 176	14 396 124

*\\ w tym: inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

**\\ w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. bieżącego podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Rachunkowość zabezpieczeń

Przyjęte zasady rachunkowości zabezpieczeń

Bank prowadzi politykę rachunkowości zabezpieczeń, zgodnie z warunkami określonymi w MSR 39. Rachunkowość zabezpieczeń jest integralnym elementem procesu zarządzania ryzykiem finansowym w BOŚ S.A. Zarządzanie ryzykiem finansowym odbywa się w ramach obowiązującego w Banku procesu zarządzania ryzykiem.

Zabezpieczanym ryzykiem jest ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych denominowanych w EUR i rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu. W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Bank formalnie wyznacza i dokumentuje powiązania zabezpieczające oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem.

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Bank, w okresie objętym zabezpieczeniem (tj. w okresie 5 lat), dokonuje zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych denominowanych w EUR, udzielonych do dnia rozpoczęcia powiązania zabezpieczającego o zmiennym oprocentowaniu (z kategorii kredytów normalnych i „pod obserwacją”, wydzielonym portfelem jednoznacznie określonych transakcji zabezpieczających IRS (Interest Rate Swap). Wartość portfela przyjęta do zabezpieczenia jest tożsama z nominałem zawartych transakcji zabezpieczających. Marża na kredytach hipotecznych jest wyłączona z rachunkowości zabezpieczeń. W dokonanych przez Bank transakcjach IRS, Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę (tj. opartą o 6-miesięczny EURIBOR) a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę. Obie płatności kuponów są rozliczane od kwoty nominalnej, na którą został zawarty IRS. Wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego wykazuje więc tendencję odwrotną niż wartość godziwa pozycji zabezpieczanej. Dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (tj. ryzyko zmienności stóp procentowych).

Zgodnie z MSR 39, nieefektywność zabezpieczenia ma miejsce tylko wtedy, gdy ponownie oszacowana wartość przepływów pieniężnych w danym przedziale czasowym jest niższa niż zabezpieczana wartość dotycząca danego przedziału czasowego. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest na bieżąco oceniana w celu kontrolowania, czy jest wysoce efektywna we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione. W trakcie okresu zabezpieczenia, Bank systematycznie dokonuje pomiarów efektywności powiązania zabezpieczającego. Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Test prospektywny przyjmuje postać testu wysokiego prawdopodobieństwa, który podlega również testowaniu wstecznemu. Test retrospektywny jest wykonywany w oparciu o metodę hipotetycznego derywatu, w ramach którego następuje porównanie zmiany wartości transakcji zabezpieczających oraz hipotetycznego derywatu. Testy są wykonywane z częstotliwością kwartalną.

Zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczających wykazywana jest w kapitale z aktualizacji wyceny, w wielkości w jakiej zabezpieczenie jest efektywne. Nieefektywna część zabezpieczenia ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy”. Efektywna część wyceny transakcji zabezpieczających jest klasyfikowana do rachunku zysków i strat do pozycji „Przychody odsetkowe” w okresach naliczania przychodów odsetkowych od zabezpieczanych kredytów.

Na dzień 31 grudnia 2012 r. w kapitale z aktualizacji wyceny zaewidencjonowana była kwota 29 994 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2011 roku była to kwota 20 359 tys. zł), dotycząca efektywnej części powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Część

nieefektywna powiązania zabezpieczającego, wynikająca z niedopasowania w kompensowaniu zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujęta w rachunku zysków i strat według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosła 0 zł (na dzień 31 grudnia 2011 roku również wynosiła 0 zł).

Wartość godziwa instrumentów zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych

	31-12-2012		31-12-2011	
	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość nominalna	wartość godziwa
Instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-
Intrest Rate Swap (IRS) – wycena dodatnia	408 820	29 994	441 680	20 359
Intrest Rate Swap (IRS) – wycena ujemna	-	-	-	-

Okresy, w których Bank oczekuje wystąpienia przepływów pieniężnych, będących przedmiotem zabezpieczenia w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, a tym samym – ich wpływu na wynik finansowy zaprezentowano poniżej:

Oczekiwane terminy reklasyfikacji kwot ujętych na kapitale do rachunku wyników

31-12-2012	do 1 roku	1 – 3 lat	3 – 5 lat
Oczekiwane kwoty netto	3 240	17 753	9 001

31-12-2011	do 1 roku	1 – 3 lat	3 – 5 lat
Oczekiwane kwoty netto	-906	11 766	9 499

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

Bank w okresie objętym zabezpieczeniem dokonuje zabezpieczenia zmienności wartości godziwej obligacji o stałym oprocentowaniu wynikające ze zmian rynkowych stóp procentowych. Pozycję zabezpieczaną stanowi część obligacji Skarbu Państwa utrzymywana w portfelu dostępnym do sprzedaży. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap (IRS), w których Bank dokonuje płatności w oparciu o stałą stopę procentową, a otrzymuje kupon oparty o zmienną stopę (6-miesięczny WIBOR). Dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (tj. ryzyko zmienności stóp procentowych). Spread pomiędzy kwotowaniami obligacji skarbowych i transakcji IRS zostaje wyłączony z zabezpieczenia.

Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez

zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Test prospektywny polega na analizie miary BPV pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego. Test retrospektywny jest wykonywany w oparciu o metodę bezpośredniej kompensaty, w ramach której następuje porównanie zmian wartości transakcji zabezpieczających oraz pozycji zabezpieczanej wynikających ze zmian zabezpieczanego czynnika ryzyka. Testy wykonywane są z częstotliwością kwartalną.

Zgodnie z MSR 39, zmiana wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikająca ze zmian rynkowych stóp procentowych ujmowana jest w rachunku zysków i strat. Zmiany wartości godziwej obligacji, nie wynikające ze zmian zabezpieczanego czynnika ryzyka odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny. Zmiany wyceny instrumentu zabezpieczającego ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Na dzień 31 grudnia 2012 r., z tytułu zabezpieczonych pozycji, na rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na rachunkowości zabezpieczeń” zaksięgowano kwotę -2 102 tys. zł, wynikającą ze zmian wartości godziwej obligacji z tytułu ryzyka stopy procentowej oraz wartości godziwej transakcji IRS. W kapitale z aktualizacji wyceny zaewidencjonowana była kwota 5 532 tys. zł, wynikająca z niezabezpieczonej części wartości godziwej instrumentów dłużnych (spreadu pomiędzy kwotowaniami obligacji i transakcji IRS).

W 2011 roku Bank nie stosował rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

	31-12-2012		31-12-2011	
	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość nominalna	wartość godziwa
Instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-
Interest Rate Swap (IRS) – wycena dodatnia	-	-	-	-
Interest Rate Swap (IRS) – wycena ujemna	278 000	21 494	-	-

6.2.3. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe rozumiane jest jako potencjalny negatywny wpływ zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku.

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji w zakresie strukturalnej pozycji FX. Ekspozycje walutowe, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do Departamentu Skarbu tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego.

Głównymi pozycjami walutowymi Banku są pozycje w PLN, USD, EUR i CHF.

Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych), podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, Bank stosuje model wartości zagrożonej (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz system limitów wewnętrznych.

Wartość VaR-u 10-dniowego na 31 grudnia 2012 roku dla Banku wyniosła 192 tys. zł (na 31 grudnia 2011 roku wyniosła 53 tys. zł)

Wartość VaR dla otwartych pozycji walutowych Banku, w okresach rocznych, kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną i średnią):

VAR 10 – dniowy			
(w tys. zł)			
	średnia	max	min
2011	242	1 021	5
2012	429	1 662	19

Bank, w celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz w miesiącu przeprowadza analizy back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku wynikającymi z rewaluacji pozycji.

System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy,
- 2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia,
- 3) limity straty dziennej i ciągłonej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut,

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a w odniesieniu do limitów na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku również w ciągu dnia. Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów są systematycznie raportowane kierownictwu BOŚ S.A.

Bank, raz w miesiącu, dokonuje analiz stress-testing. Wyniki analizy stress-testing pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe kształtowało się na umiarkowanym poziomie.

Zestawienie otwartych pozycji walutowych na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku zaprezentowano w poniższych tabelach:

Ryzyko walutowe (wartości bilansowe netto)

31-12-2012	PLN	EUR	USD	CHF	Inne	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 015 697	28 407	1 858	1 369	2 201	1 049 532
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15 144	40 000	30 009	3 512	5 415	94 080
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	21 301	-	-	-	-	21 301
Pochodne instrumenty finansowe	81 480	2	-	-	-	81 482
Pochodne instrumenty zabezpieczające	29 994	6 323	-	-	-	36 317
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 345 802	1 214 448	69 551	1 495 493	1 386	11 126 680
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	3 924 141	8 277	34	-	-	3 932 452
- dostępne do sprzedaży	3 026 524	8 277	34	-	-	3 034 835
- utrzymywane do terminu zapadalności	897 617	-	-	-	-	897 617
Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	87 567	370	-	-	-	87 937
Inne aktywa	354 108	500	178	70	69	354 925
Aktywa razem	13 875 234	1 298 327	101 630	1 500 444	9 071	16 784 706
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową	1 608 711	24 497	2 047	29 203		
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	-	-	-	-	148
Zobowiązania wobec innych banków	97 871	337 839	29 818	-	-	465 528
Zobowiązania wobec klientów	10 332 367	1 399 244	59 608	3 977	33 591	11 828 787
Pochodne instrumenty finansowe	68 226	-	-	-	-	68 226
Pochodne instrumenty zabezpieczające	20 842	-	-	-	-	20 842
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	1 528 129	1 058 349	-	-	-	2 586 478
Zobowiązania podporządkowane	327 008	-	-	-	-	327 008
Rezerwy	17 269	848	18	-	-	18 135
Pozostałe zobowiązania	48 762	3 118	789	3	194	52 866
Zobowiązania razem	12 440 622	2 799 398	90 233	3 980	33 785	15 368 018
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową	100 463	35 680	1 502 016	4 453		
Bilansowa pozycja netto	-1 501 071	11 397	1 496 464	-24 714		
Pozabilansowa pozycja netto	1 508 248	-11 183	-1 499 969	24 750		

Walutowa pozycja pozabilansowa wynika przede wszystkim z zawartych transakcji fx swap, które są używane przez Bank do pokrycia niedopasowania płynnościowego w walutach obcych.

Ryzyko walutowe (wartości bilansowe netto)

31-12-2011	PLN	EUR	USD	CHF	Inne	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	413 907	48 146	3 108	1 342	2 592	469 095
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	18 531	5 888	20 864	7 502	7 749	60 534
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	44 313	6 459	-	-	-	50 772
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 243 024	1 303 860	83 246	1 718 574	197	11 348 901
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	3 240 336	9 165	36	-	-	3 249 537
- dostępne do sprzedaży	2 590 671	9 165	36	-	-	2 599 872
- utrzymywane do terminu zapadalności	649 665	-	-	-	-	649 665
Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	44 770	245	-	-	-	45 015
Inne aktywa	281 284	193	92	3	-	281 572
Aktywa razem	12 286 165	1 373 956	107 346	1 727 421	10 538	15 505 426
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową						
	1 675 186	44 245		974	19 862	
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	122	-	-	-	-	122
Zobowiązania wobec innych banków	35 749	509 797	28 364	136 394	-	710 304
Zobowiązania wobec klientów	10 018 113	1 271 836	51 527	3 056	30 100	11 374 632
Pochodne instrumenty finansowe	18 983	652	-	-	-	19 635
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	822 386	1 142 750	-	-	-	1 965 136
Zobowiązania podporządkowane	222 783	-	-	-	-	222 783
Rezerwy	17 602	51	2	-	-	17 655
Pozostałe zobowiązania	63 729	21 501	501	21	105	85 857
Zobowiązania razem	11 199 467	2 946 587	80 394	139 471	30 205	14 396 124
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową						
	98 309	72 604	1 587 774	116		
Bilansowa pozycja netto	-1 572 631	26 952	1 587 950	-19 667		
Pozabilansowa pozycja netto	1 576 877	-28 359	-1 586 800	19 747		

Walutowa pozycja pozabilansowa wynika przede wszystkim z zawartych transakcji fx swap, które są używane przez Bank do pokrycia niedopasowania płynnościowego w walutach obcych.

6.3. Zarządzanie kapitałem

6.3.1. Cele, polityka i procesy zarządzania kapitałem.

W strukturze funduszy własnych Banku dominują fundusze podstawowe.

Struktura funduszy własnych Banku wyznaczonych na potrzeby norm ostrożnościowych na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku.

	31-12-2012	31-12-2011
I. Fundusze podstawowe	1 113 255	897 633
1. Fundusze zasadnicze	1 261 517	985 431
Kapitał zakładowy	228 732	163 732
Kapitał zapasowy, w tym:	999 677	787 429
- ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	532 377	378 875
- z zysku po opodatkowaniu	466 087	407 431
- odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych zbywanych lub likwidowanych	1 213	1 213
Akcje własne	-1 162	-
Kapitał rezerwowy	34 270	34 270
2. Pozycje dodatkowe funduszy podstawowych	48 302	48 302
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	48 302	48 302
3. Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	-196 564	-136 100
Wartości niematerialne	-159 234	-113 400
Inne pomniejszenia funduszy podstawowych, w tym:	-37 330	-22 700
- niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	-4 776	-11 608
- zaangażowanie kapitałowe banku w instytucje finansowe, kredytowe, banki	-32 554	-11 092
II. Fundusze uzupełniające	315 094	218 561
1. Kapitał z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	3 112	3 112
2. Dodatkowe pozycje funduszy uzupełniających	320 000	220 000
- Zobowiązanie podporządkowane	320 000	220 000
3. Inne pozycje, w tym:	24 536	6 541
- niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	22 961	3 398
- niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	1 575	3 143
4. Pozycje pomniejszające fundusze uzupełniające	-32 554	-11 092
- zaangażowanie kapitałowe banku w instytucje finansowe, kredytowe, banki	-32 554	-11 092
Suma funduszy własnych BOŚ S.A.	1 428 349	1 116 194
Kapitał krótkoterminowy	5 916	2 199
Suma funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego BOŚ S.A.	1 434 265	1 118 393

Przedstawione powyżej fundusze własne zostały wyliczone zgodnie z art. 127 Prawa Bankowego oraz Uchwałą KNF Nr 325/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku.

Dla potrzeb ograniczania ryzyka spadku współczynnika wypłacalności Bank monitoruje kształtowanie się skali i struktury działalności Banku oraz czynników mogących mieć wpływ na obniżenie się poziomu funduszy własnych Banku.

Zgodnie z art. 128 pkt. 1 ust. 2 Prawa Bankowego Bank jest zobowiązany utrzymywać sumę funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

- suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie,
- oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

Bank szacuje kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyk występujących w działalności Banku w oparciu o wymogi regulacyjne dla ryzyk I filara, z wyłączeniem ryzyka kredytowego, dla którego począwszy od grudnia 2012 wykorzystano model wewnętrzny, oraz dodatkowo szacuje kapitał wewnętrzny dla tych ryzyk II filara, których poziom został oceniony jako istotny.

Poziom kapitału wewnętrznego kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	31-12-2012	31-12-2011
Kapitał wewnętrzny	870 081	830 108

6.3.2. Kalkulacja wymogów kapitałowych

Bank wyznacza wymogi kapitałowe zgodnie z obowiązującymi Uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego, które wprowadziły do polskiego prawodawstwa postanowienia dyrektywy UE w sprawie wymogów kapitałowych (ang. *Capital Requirements Directive* – Dyrektywa CRD).

W Banku obowiązują następujące metody w zakresie wyznaczania wymogów kapitałowych:

- w zakresie ryzyka kredytowego – metody standardowej,
- w zakresie ryzyka operacyjnego – metody standardowej (ang. *Standardised Approach* – STA).

Całkowity wymóg kapitałowy stanowiła suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, wyznaczonych zgodnie z Uchwałą KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami:

- 1) wymogu z tytułu ryzyka kredytowego w zakresie portfela bankowego,
- 2) wymogu z tytułu ryzyka walutowego,
- 3) wymogu z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych,
- 4) wymogu z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych,
- 5) wymogu z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta,
- 6) wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego.

Wymogi, o których mowa w punktach 2) – 4) tworzą wymóg z tytułu ryzyka rynkowego.

1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wyznaczono metodą standardową zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 4 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,

2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wyznaczono tzw. metodą podstawową, określoną w załączniku nr 6 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,

3. Wymóg z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych wyznaczono tzw. metodą uproszczoną, określoną w załączniku nr 8 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,

4. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych wyznaczano tzw. metodą zaktualizowanego średniego okresu zwrotu, określoną w załączniku nr 10 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,

5. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta obliczono zgodnie z zasadami określonymi w § 6 – 8 załącznika nr 11 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,

6. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyznaczono metodą standardową, o której mowa w § 16 -33 Załącznika nr 14 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami.

W roku 2012 i 2011 w Banku nie występowało ryzyko cen towarów, ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych w portfelu handlowym, ryzyko rozliczenia-dostawy w portfelu handlowym. Nie doszło także do przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań. Nie był przekroczony próg koncentracji kapitałowej.

Całkowity wymóg kapitałowy Banku kształtował się następująco :

Wyszczególnienie	31-12-2012	31-12-2011
Całkowity wymóg kapitałowy, w tym:	778 148	749 053
- wymóg z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta	722 203	689 777
- wymóg z tytułu ryzyka rynkowego	1 330	1 129
- wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego	54 615	58 147

6.3.3. Deklaracja zgodności z wymogami w zakresie adekwatności kapitałowej.

Zgodnie z art. 128 pkt. 1 ust. 3 Prawa Bankowego, Bank jest zobowiązany utrzymywać współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 8%. Kalkulacja współczynnika wypłacalności dokonywana była na podstawie Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami.

Poziom współczynnika wypłacalności kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	31-12-2012	31-12-2011
Współczynnik wypłacalności	14,75%	11,94%

W 2006 roku, w toku postępowania administracyjnego związanego z uzyskaniem przez NFOŚiGW zezwolenia na wykonywanie prawa głosu z akcji Banku, NFOŚiGW zobowiązał się wobec KNF do utrzymania współczynnika wypłacalności Banku na poziomie co najmniej 12%. Postępowanie administracyjne, na potrzeby którego NFOŚiGW zaciągnął wobec KNF zobowiązanie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, było prowadzone w związku z odkupieniem przez NFOŚiGW akcji Banku posiadanych przez Skandinaviska Enskilda Banken. Bank uwzględnia potrzeby kapitałowe wynikające ze zobowiązania nałożonego przez KNF w planach finansowych oraz strategii Banku.

7. Wynik z tytułu odsetek

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011 dane porównawcze
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze z tytułu:		
Kredytów i pożyczek, w tym od:	683 794	648 969
- Banków	5 491	4 745
- Klientów, w tym:	678 303	644 224
- korporacyjnych	248 649	221 436
- detalicznych	226 912	218 175
- finansów publicznych	202 703	204 560
- pozostali	39	53
Instrumentów finansowych, w tym:	207 284	173 686
- dostępnych do sprzedaży	147 107	129 573
- utrzymywanych do terminu zapadalności	40 970	25 821
- przeznaczonych do obrotu	19 207	18 292
Transakcje zabezpieczające	6 311	2 020
Razem	897 389	824 675

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Koszty odsetek i o podobnym charakterze z tytułu:		
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	413 013	416 662
- Banków	5 439	8 090
- Klientów, w tym:	407 574	408 572
- korporacyjnych	187 020	180 963
- detalicznych	159 263	166 795
- finansów publicznych	32 442	29 479
- funduszy ekologicznych	27 335	24 632
- pozostali	1 514	6 703
Kredytów i pożyczek, w tym od:	29 039	41 309
- Banków	14 776	16 668
- Klientów	14 263	24 641
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty	18 887	3 240
Instrumentów finansowych - dłużne papiery własnej emisji	162 920	99 437
Razem	623 859	560 648

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Przychody odsetkowe wyliczone metodą efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do aktywów finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	878 182	806 383
Koszty odsetkowe wyliczone metodą efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do zobowiązań finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	623 859	560 648
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze dotyczące aktywów finansowych objętych rezerwą z tytułu utraty wartości	43 897	34 256

8. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011 dane porównawcze
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	71 639	63 514
Opłaty i prowizje z tytułu działalności bankowej, w tym od:	29 282	29 888
- Klientów	29 282	29 888
Pozostałe opłaty	645	764
Razem	101 566	94 166
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty z tytułu kart płatniczych	10 528	9 405
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	793	826
Opłaty od rachunków bieżących	4 258	2 520
Pozostałe opłaty	2 410	2 180
Razem	17 989	14 931

Bank nie prowadził działalności powierniczej w latach 2012 – 2011.

9. Przychody z tytułu dywidend

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 437	3 432
Przychody z tytułu dywidend od jednostek podporządkowanych	15 211	15 196
Razem	18 648	18 628

W kwocie dywidendy w 2012 roku znajduje się dywidenda od Domu Maklerskiego BOŚ S.A. w wysokości 15 000 tys. zł. (w 2011 roku 15 000 tys. zł.), spółki WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w wysokości 211 tys. zł (w 2011 roku 196 tys. zł) oraz spółki Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 3 437 tys. zł (w 2011 roku 3 432 tys. zł).

10. Wynik na działalności handlowej

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	196	-2 635
- wynik na sprzedaży	96	-2 522
- wynik z tyt. wyceny do wartości godziwej	100	-113
Pochodne instrumenty finansowe	8 329	29 552
- wynik z tyt. realizacji kontraktu	9 032	20 881
- wynik z tyt. wyceny do wartości godziwej	-703	8 671
Razem	8 525	26 917

11. Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Wynik na sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży - kwota wyłączona z kapitału własnego, ujęta w wyniku finansowym, w tym:	27 429	4 944
- zyski	27 429	5 814
- straty	-	-870

12. Wynik z pozycji wymiany

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Wynik z tytułu operacji wyceny zrealizowany	22 719	31 073
Wynik z tytułu operacji wyceny niezrealizowany	-2	-930
Razem	22 717	30 143

13. Pozostałe przychody operacyjne

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Rozwiązanie rezerw na zobowiązania, w tym:	3 253	2 481
- rezerwy na niewykorzystane urlopy i ekwiwalenty urlopowe	1 626	-
- rezerwy na zobowiązania i roszczenia	786	313
- rezerwy na świadczenia pracownicze	513	1 476
- pozostałe rezerwy	328	692
Z tytułu sprzedaży lub likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych	12	101
Przychody z tytułu zwrotu kosztów windykacji należności	426	1 062
Przychody od sprzedaży towarów i usług	575	524
Korekta odsetek od zerwanych depozytów z lat ubiegłych	167	1 262
Przychody z tytułu odszkodowań, kar i grzywien	9	255
Pozostałe *\	2 339	1 849
Razem	6 781	7 534

*\ w tym głównie zwrot obowiązkowych opłat

14. Pozostałe koszty operacyjne

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Sprzedaż lub likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych	620	531
Koszty spisanych należności	52	45
Przekazane darowizny	1 413	326
Utworzenie rezerw na zobowiązania, w tym:	354	558
- rezerwa na zobowiązania i roszczenia	251	309
- pozostałe rezerwy	103	249
Koszty windykacji należności	4 270	1 798
Koszty utrzymania i administracji wynajmowanych lokali własnych	234	209
Koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien	374	457
Pozostałe	2 746	2 069
Razem	10 063	5 993

15. Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży (rozwiązania/dotworzenie)	1 967	-6 630
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom (rozwiązanie), w tym:	7 460	4 634
- na należności bilansowe	7 460	4 634
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz zobowiązania pozabilansowe, w tym:	-63 522	-40 624
Na należności bilansowe (dotworzenie)	-60 135	-40 464
Kredyty udzielone klientom detalicznym	-22 748	-15 311
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	-37 142	-26 685
Kredyty udzielone finansom publicznym	-245	532
Kredyty udzielone pozostałym klientom	-	-
Inne	-1 722	-1 501
Na zobowiązania pozabilansowe (dotworzenie/rozwiązanie)	-1 665	1 341
Kredyty udzielone bankom	-	2
Kredyty udzielone klientom detalicznym	233	201
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	-1 914	938
Kredyty udzielone finansom publicznym	19	200
Kredyty udzielone pozostałym klientom	-3	-
Razem	-54 095	-42 620

Wynik odpisów kredytów i pożyczek klientów na należności bilansowe:

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Wycena indywidualna	-26 983	-24 685
Wycena grupowa	-33 152	-15 779
Razem	-60 135	-40 464

16. Ogólne koszty administracyjne

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Świadczenia pracownicze (Nota 17)	153 624	150 797
Koszty administracyjne, w tym:	129 438	137 993
- koszty rzeczowe	113 051	123 812
- podatki i opłaty	4 652	3 619
- składka i wpłaty na BFG	9 270	8 174
- składka i wpłaty na KNF	2 465	2 388
Amortyzacja, w tym:	30 340	26 063
- od środków trwałych	18 043	17 284
- od wartości niematerialnych	12 297	8 779
Razem	313 402	314 853

17. Świadczenia pracownicze

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Wynagrodzenia	130 981	130 093
Składki na ubezpieczenia społeczne	22 643	20 704
Razem	153 624	150 797

BOŚ S.A. nie finansuje świadczeń emerytalnych opartych na programach określonych świadczeń za wyjątkiem statutowo obowiązujących odpraw emerytalnych.

W saldzie wynagrodzeń znajdują się koszty:

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Odprawy emerytalne	275	463
Nagrody jubileuszowe	951	1 296

18. Obciążenia podatkowe

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Podatek bieżący	-6 279	-10 729
Podatek odroczony*\	3 223	1 512
Razem	-3 056	-9 217
Zysk brutto	61 545	67 962
Podatek dochodowy według stawki 19 %	-11 694	-12 913
Trwałe różnice pomiędzy wynikiem brutto a podstawą opodatkowania:	300	2 925
a) zmniejszające:	12 038	6 782
- otrzymane dywidendy	3 543	3 539
- rozwiązane odpisy aktualizujące należności	7 876	2 601
- pozostałe	619	642
b) zwiększające:	-11 738	-3 857
- utworzone odpisy aktualizujące należności	-8 770	-2 727
- pozostałe	-2 968**\	-1 130
Odliczenia od dochodu	6 615	232
- darowizny	262	62
- nowe technologie	6 353	170
Obciążenia podatkowe dotyczące wyniku finansowego roku bieżącego	-4 779	-9 756
Zmniejszenie obciążeń podatkowych w związku z korektami dotyczącymi lat ubiegłych ***\	1 723	1 228
Zryczałtowany podatek od dywidendy	-	-689
Ogółem obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego	-3 056	-9 217
Efektywna stawka podatkowa	5%	14%

*\ więcej informacji na temat odroczonego podatku dochodowego przedstawiono w nocie 35

**\ w tym trwała różnica w związku z wniesieniem przez BOŚ S.A. aportem akcji spółek publicznych do Invest Management BOŚ S.A. S.K.A. w łącznej kwocie 1 667 tys. zł.

***\ Obciążenia wyniku roku bieżącego w związku z korektami lat ubiegłych dotyczące:

w 2012 roku:

- zwrotu zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych w łącznej kwocie w wysokości 1 289 tys. zł. pobranego od otrzymanych dywidend w latach ubiegłych,
- korekta zeznania CIT-8 za 2011 oraz 2010 r. w związku z odliczeniem wydatków na nabycie wartości niematerialnych i prawnych stanowiących nowe technologie w łącznej wysokości 434 tys. zł

w 2011 roku:

- odliczenia od dochodu do 50% wydatków na nabycie wartości niematerialnych i prawnych stanowiących nowe technologie.

Zmiana stanu podatku odroczonego w okresie

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Stan na początek okresu	28 373	30 644
- zmiana stanu ujemnych różnic przejściowych	24 790	8 159
- zmiana stanu dodatnich różnic przejściowych	-28 969	-10 430
- razem zmiana stanu, w tym:	-4 179	-2 271
- zmiana stanu na kapitale z aktualizacji wyceny	-7 403	-3 783
- zmiana stanu odniesiona na rachunek zysków i strat	3 224	1 512
Stan na koniec okresu (nota 35)	24 194	28 373

19. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Zysk netto	58 489	58 745
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tysiącach)	19 906	16 373
Podstawowy zysk na akcję (wyrażony w zł, gr.)	2,94	3,59

Zysk rozwodniony na akcję jest równy zyskowi podstawowemu na akcję w prezentowanych okresach.

20. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31-12-2012	31-12-2011
Środki pieniężne w kasie	54 659	60 039
Środki w Banku Centralnym	994 873	409 056
Razem	1 049 532	469 095

21. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom

	31-12-2012	31-12-2011
Lokaty w innych bankach, ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 42)	33 594	30 837
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	11 155	18 304
Pozostałe należności	36 058	5 575
Minus: odpisy aktualizujące lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom */	-1 844	-9 304
Razem	78 963	45 412
Papiery dłużne zaklasyfikowane do portfela pożyczek i kredytów	15 117	15 122
Razem	94 080	60 534

*/ Utworzono odpisy aktualizujące dotyczące należności kredytowych:

bank ukraiński	1 844	9 304
----------------	-------	-------

Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom wg terminów zapadalności

	31-12-2012	31-12-2011
- do 1 miesiąca	33 594	30 837
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	-
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	-	-
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	36 058	5 575
- powyżej 1 roku do 5 lat	12 418	9 000
- powyżej 5 lat	12 010	15 122
Razem	94 080	60 534

22. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu

	31-12-2012	31-12-2011
Dłużne papiery wartościowe	21 301	-
- obligacje Skarbu Państwa	21 301	-
Razem	21 301	-

Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu wg terminów zapadalności

	31-12-2012	31-12-2011
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	29	-
- powyżej 1 roku do 5 lat	21 272	-
Razem	21 301	-

23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31-12-2012			31-12-2011		
	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 732 202	139 560	4 592 642	4 838 769	117 791	4 720 978
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	3 608 293	153 217	3 455 076	3 312 495	118 956	3 193 539
Kredyty udzielone finansom publicznym	3 080 257	2 688	3 077 569	3 436 816	2 443	3 434 373
Kredyty udzielone pozostałym klientom	20	-	20	1	-	1
Razem	11 420 772	295 465	11 125 307	11 588 081	239 190	11 348 891
Pozostałe należności	1 373	-	1 373	10	-	10
Razem	11 422 145	295 465	11 126 680	11 588 091	239 190	11 348 901

W kredytach i pożyczkach udzielonych klientom znajdują się kredyty preferencyjne z dopłatami do odsetek od NFOŚiGW i WFOŚiGW, które w prezentowanych okresach wynoszą:

	31-12-2012	31-12-2011
	479 634	567 316

Dopłaty do odsetek w prezentowanych okresach wynosiły średnio 0,7 - 0,8 stopy redyskonta weksli.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg terminów zapadalności

	31-12-2012	31-12-2011
- do 1 miesiąca	184 533	175 310
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	291 596	435 687
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	528 190	540 936
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	1 083 138	1 311 806
- powyżej 1 roku do 5 lat	4 040 986	3 767 642
- powyżej 5 lat	4 998 237	5 117 520
Razem	11 126 680	11 348 901

Zmiany stanu odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek

	Kredyty udzielone klientom detalicznym	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	Kredyty udzielone finansom publicznym	Kredyty udzielone pozostałym klientom	Pozostałe należności	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2012	117 791	118 956	2 443	-	-	239 190
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	156 011	200 683	1 852	-	-	358 546
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-133 263	-163 541	-1 607	-	-	-298 411
Kredyty odpisane w ciągu roku jako nieściągalne, w tym:	-979	-2 881	-	-	-	-3 860
spisane wierzytelności w związku ze zbyciem wierzytelności funduszowi sekurytyzacyjnemu	-360	-2084				-2 444
Stan na koniec okresu 31-12-2012	139 560	153 217	2 688	-	-	295 465
Stan na początek okresu 01-01-2011	104 618	157 036	2 975	-	-	264 629
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	143 249	127 098	7 518	-	-	277 865
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-127 938	-101 413	-8 050	-	-	-237 401
Kredyty odpisane w ciągu roku jako nieściągalne, w tym:	-2 138	-63 770	-	-	-	-65 908
spisane wierzytelności w związku ze zbyciem wierzytelności funduszowi sekurytyzacyjnemu	-870	-6 576	-	-	-	-7 446
Inne zmniejszenia	-	5	-	-	-	5
Stan na koniec okresu 31-12-2011	117 791	118 956	2 443	-	-	239 190

24. Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31-12-2012	31-12-2011
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej:	2 999 781	2 548 732
Skarbu Państwa	967 844	1 377 896
NBP - ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 42)	1 449 316	506 772
Banków	29 227	117 350
Finansów publicznych	545 121	537 553
Pomocniczych instytucji finansowych	8 273	9 161
Kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej:	35 054	51 140
– notowane	-	16 084
– nienotowane	35 054	35 056
Razem	3 034 835	2 599 872

Bank utrzymuje politykę inwestycyjną w zakresie zbycia akcji spółek, które zostały nabyte w ramach aportu wniesionego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zamian za akcje serii „O” wyemitowane przez BOS S.A.

Bank w 2012 roku dokonał sprzedaży akcji spółki publicznej wniesionej aportem to jest całości posiadanego pakietu akcji.

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży wg terminów zapadalności

	31-12-2012	31-12-2011
- do 1 miesiąca	1 476 079	512 074
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 720	521
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	7 719	4 571
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	254 394	257 685
- powyżej 1 roku do 5 lat	669 874	1 032 742
- powyżej 5 lat	590 029	741 139
- z nieokreślonym terminem zapadalności	35 020	51 140
Razem	3 034 835	2 599 872

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

	31-12-2012	31-12-2011
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności		
Dłużne papiery wartościowe – według zamortyzowanego kosztu:		
Skarbu Państwa	897 617	649 665
Razem	897 617	649 665
Razem inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	3 932 452	3 249 537

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności wg terminów zapadalności

	31-12-2012	31-12-2011
- do 1 miesiąca	17 824	-
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	29 576	-
- powyżej 1 roku do 5 lat	466 520	510 074
- powyżej 5 lat	383 697	139 591
Razem	897 617	649 665

Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych:

Dostępnych do sprzedaży

	Dłużne papiery wartościowe					
	Skarbu Państwa	NBP	Banków	Finansów publicznych	Pomocniczych instytucji finansowych	RAZEM Dłużne papiery wartościowe
stan na początek okresu 01-01-2012 r.	1 377 896	506 772	117 350	537 553	9 161	2 548 732
Zwiększenia (z tytułu)	1 066 317	65 585 357	9 922	113 637	8 563	66 783 796
- zakup	831 324	65 502 353	-	74 611		66 408 288
- naliczone odsetki lub dyskonto, premia	62 723	56 591	5 881	32 816	30	158 041
- dodatnia wycena	172 270	26 413	4 041	6 210	8 533	217 467
Zmniejszenia (z tytułu)	1 476 369	64 642 813	98 045	106 069	9 451	66 332 747
- sprzedaż i wykup	1 268 735	64 560 322	90 000	73 632	-	65 992 689
- odsetki zrealizowane, premia	75 492	56 034	6 852	33 199	16	171 593
- ujemna wycena	132 142	26 457	1 193	-762	7 759	166 789
- różnice kursowe	-	-	-	-	1 676	1 676
Stan na koniec okresu 31-12-2012 r.	967 844	1 449 316	29 227	545 121	8 273	2 999 781

	Dłużne papiery wartościowe					
	Skarbu Państwa	NBP	Banków	Finansów publicznych	Pomocniczych instytucji finansowych	RAZEM Dłużne papiery wartościowe
stan na początek okresu 01-01-2011 r.	1 478 561	599 592	119 998	541 875	8 596	2 748 622
Zwiększenia (z tytułu)	1 173 762	37 050 747	16 457	77 483	4 721	38 323 170
- zakup	840 871	37 009 791	-	38 922	2 279	37 891 863
- naliczone odsetki lub dyskonto, premia	84 727	28 118	6 629	29 437	30	148 941
- dodatnia wycena	248 164	12 838	9 828	9 124	2 412	282 366
Zmniejszenia (z tytułu)	1 274 427	37 143 567	19 105	81 805	4 156	38 523 060
- sprzedaż i wykup	948 192	37 102 611	-	41 937	-	38 092 740
- odsetki zrealizowane, premia	82 545	28 050	6 454	28 942	7	145 998
- ujemna wycena	243 690	12 906	12 651	10 926	2 859	283 032
- odpis z tytułu utraty wartości	-	-	-	-	1 290	1 290
Stan na koniec okresu 31-12-2011 r.	1 377 896	506 772	117 350	537 553	9 161	2 548 732

W dostępnych do sprzedaży papierach wartościowych Skarbu Państwa część stanowiła zabezpieczenie umów pożyczek otrzymanych od banków i międzynarodowych instytucji finansowych z terminem wykupu:

	31-12-2012	31-12-2011
- do roku	174 157	87 804
- powyżej roku	770 944	647 055
Razem	945 101	734 859

	Kapitałowe papiery wartościowe		
	Notowane	Nienotowane	RAZEM
Stan na początek okresu 01-01-2012 r.	16 084	35 056	51 140
Zwiększenia (z tytułu)	6 034	32	6 066
- dodatnia wycena	4 058	6	4 064
- rozwiązane rezerwy	1 976	26	2 002
Zmniejszenia (z tytułu)	22 118	34	22 152
- sprzedaż akcji i udziałów	16 098	26	16 124
- ujemna wycena	6 020	5	6 025
- różnice kursowe	-	3	3
Stan na koniec okresu 31-12-2012 r.	-	35 054	35 054
Stan na początek okresu 01-01-2011 r.	22 455	35 059	57 514
Zwiększenia (z tytułu)	11 002	8	11 010
- dodatnia wycena	11 002	5	11 007
- różnice kursowe	-	3	3
Zmniejszenia (z tytułu)	17 373	11	17 384
- sprzedaż akcji i udziałów	1 247	10	1 257
- utrata wartości	5 340	-	5 340
- ujemna wycena	10 786	1	10 787
Stan na koniec okresu 31-12-2011 r.	16 084	35 056	51 140

Utrzymywanych do terminu zapadalności

	Dłużne papiery wartościowe Skarbu Państwa	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2012 r.	649 665	649 665
Zwiększenia	287 077	287 077
- zakup	246 107	246 107
- naliczone odsetki, dyskonto, premia	40 970	40 970
Zmniejszenia	39 125	39 125
- odsetki zrealizowane, premia	39 125	39 125
Stan na koniec okresu 31-12-2012 r.	897 617	897 617
Stan na początek okresu 01-01-2011 r.	385 062	385 062
Zwiększenia	642 991	643 377
- zakup	617 170	617 170
- naliczone odsetki, dyskonto, premia	25 821	26 207
Zmniejszenia	378 388	378 774
- wykup	355 000	358 006
- odsetki zrealizowane, premia	23 388	20 768
Stan na koniec okresu 31-12-2011 r.	649 665	649 665

W utrzymywanych do terminu zapadalności papierach wartościowych Skarbu Państwa część stanowiła zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG z terminem wykupu:

	31-12-2012	31-12-2011
- do roku	-	-
- powyżej roku	63 634	69 776
Razem	63 634	69 776

W utrzymywanych do terminu zapadalności papierach wartościowych Skarbu Państwa część stanowiła zabezpieczenie umów pożyczek otrzymanych od banków i międzynarodowych instytucji finansowych z terminem wykupu:

	31-12-2012	31-12-2011
- do roku	29 859	-
- powyżej roku	658 275	578 330
Razem	688 134	578 330

25. Aktywa zastawione

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku nie było czynnych transakcji repo.

26. Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych

Inwestycje Banku w jednostkach zależnych i stowarzyszonych zostały ujęte w cenie nabycia.

	31-12-2012	31-12-2011
Inwestycje w jednostkach zależnych:		
Dom Maklerski BOŚ S.A.	31 940	21 940
BOS Finance AB	370	245
BOŚ Eko Profit S.A.	16 600	-
Invest Management BOŚ S.A. S.K.A	16 197	-
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych:		
WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.	22 830	22 830
Razem	87 937	45 015

27. Wartości niematerialne

	31-12-2012	31-12-2011
Licencje i oprogramowanie	152 196	46 652
Wartości niematerialne w budowie	7 038	66 748
Razem	159 234	113 400

Wzrost wartości niematerialnych na 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem ubiegłym wynika przede wszystkim z nakładów na CSB.

W odniesieniu do wartości niematerialnych, które nie są jeszcze dostępne do użytkowania, tzn. będące w trakcie realizacji, Bank na bieżąco identyfikuje przesłanki utraty wartości. Na podstawie przeglądu poniesionych nakładów na wartości niematerialne w budowie na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku nie stwierdzono utraty ich wartości.

	Licencje i oprogramowanie	Wartości niematerialne w budowie	Razem
Stan na 01-01-2012			
Wartość bilansowa brutto	100 778	66 748	167 526
Umorzenie	-54 126	-	-54 126
Wartość bilansowa netto	46 652	66 748	113 400
Okres kończący się 31-12-2012			
Wartość bilansowa netto na początek roku	46 652	66 748	113 400
Zwiększenia:	117 931	57 476	175 407
- zakupu	745	55 545	56 290
- przejęcie z wartości niematerialnych w trakcie realizacji	117 186	-	117 186
- amortyzacja księgowana na projektach	-	1 931	1 931
Zmniejszenia:	-4 041	-117 186	-121 227
- likwidacje	-3 769	-	-3 769
- licencje utworzone w wyniku rozliczenia projektów inwestycyjnych	-	-117 186	-117 186
- przeksięgowania dotyczące lat ubiegłych	-272	-	-272
Naliczenie amortyzacji	-12 297	-	-12 297
Wyksięgowanie umorzeń	3 679	-	3 679
Przeksięgowania dotyczące lat ubiegłych	272	-	272
Wartość bilansowa netto na 31-12-2012	152 196	7 038	159 234
Stan na 31-12-2012			
Wartość bilansowa brutto	214 668	7 038	221 706
Umorzenie	-62 472	-	-62 472
Wartość bilansowa netto	152 196	7 038	159 234

	Licencje i oprogramowanie	Wartości niematerialne w budowie	Razem
Stan na 01-01-2011			
Wartość bilansowa brutto	90 368	46 243	136 611
Umorzenie	-45 696	-	-45 696
Wartość bilansowa netto	44 672	46 243	90 915
Okres kończący się 31-12-2011			
Wartość bilansowa netto na początek roku	44 672	46 243	90 915
Zwiększenia:	10 880	27 130	38 010
- zakupu	4 835	24 677	29 512
- przejęcie z wartości niematerialnych w trakcie realizacji	6 045	-	6 045
- amortyzacja księgowana na projektach	-	2 453	2 453
Zmniejszenia:	-470	-6 625	-7 095
- likwidacje	-470	-	-470
- przeniesienie z nakładów na wartości niematerialne w trakcie realizacji na licencje	-	-6 625	-6 625
Naliczenie amortyzacji	-8 779	-	-8 779
Wyksięgowanie umorzeń	349	-	349
Wartość bilansowa netto na 31-12-2011	46 652	66 748	113 400
Stan na 31-12-2011			
Wartość bilansowa brutto	100 778	66 748	167 526
Umorzenie	-54 126	-	-54 126
Wartość bilansowa netto	46 652	66 748	113 400

Kwota zobowiązań umownych do nabycia w przyszłości wartości niematerialnych wynosi :

31-12-2012	433
31-12-2011	40 749

28. Rzeczowe aktywa trwałe

	31-12-2012	31-12-2011
Środki trwałe, w tym:	92 228	105 632
- grunty	204	204
- budynki i lokale	36 208	37 488
- ulepszenia w obcych środkach trwałych	15 576	19 518
- sprzęt komputerowy i urządzenia techniczne	35 988	43 971
- środki transportu	214	280
- inne środki trwałe	4 038	4 171
Środki trwałe w budowie	2 318	1 658
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	94 546	107 290

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku w Banku nie występowały:

- aktywa trwałe czasowo nieużywane o istotnej wartości bilansowej,
- składniki majątku wycofane z aktywnego użytkowania i przeznaczone do zbycia.

	Grunty i budynki	Ulepszenia w obcych środkach trwałych	Urządzenia techniczne, środki transportu i inne	Środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 01-01-2012					
Wartość bilansowa brutto	53 081	47 043	117 336	1 658	219 118
Umorzenie	-15 389	-27 525	-68 914	0	-111 828
Wartość bilansowa netto	37 692	19 518	48 422	1 658	107 290

Okres kończący się 31-12-2012

Wartość bilansowa netto na początek roku	37 692	19 518	48 422	1 658	107 290
Zwiększenia:	42	1 007	5 998	2 907	9 954
- zakupy	42	73	4 764	2 907	7 786
- przejęcie z inwestycji	-	934	1 234	-	2 168
Zmniejszenia:	-	-1 680	-9 349	-2 247	-13 276
- likwidacje/ sprzedaż	-	-1 680	-9 136	-	-10 816
- przeniesienie z inwestycji	-	-	-	-2 247	-2 247
- przeksięgowania dotyczące lat ubiegłych	-	-	-213	-	-213
Naliczenie amortyzacji	-1 322	-4 769	-11 953	-	-18 044
Wyksięgowanie umorzenia z tyt. likwidacji/sprzedaży	-	1 500	6 909	-	8 409
Przeksięgowania dotyczące lat ubiegłych	-	-	213	-	213
Wartość bilansowa netto na 31-12-2012	36 412	15 576	40 240	2 318	94 546

Stan na 31-12-2012

Wartość bilansowa brutto	53 123	46 370	113 985	2 318	215 796
Umorzenie	-16 711	-30 794	-73 745	-	-121 250
Wartość bilansowa netto	36 412	15 576	40 240	2 318	94 546

	Grunty i budynki	Ulepszenia w obcych środkach trwałych	Urządzenia techniczne, środki transportu i inne	Środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 01-01-2011					
Wartość bilansowa brutto	52 866	42 511	115 588	4 784	215 749
Umorzenie	-14 185	-25 532	-68 843	-	-108 560
Wartość bilansowa netto	38 681	16 979	46 745	4 784	107 189
Okres kończący się 31-12-2011					
Wartość bilansowa netto na początek roku	38 681	16 979	46 745	4 784	107 189
Zwiększenia:	331	6 940	16 260	8 576	32 107
- zakupy	296	427	11 481	8 576	20 780
- przejęcie z inwestycji	35	6 513	4 779	-	11 327
Zmniejszenia:	-116	-2 408	-14 512	-11 702	-28 738
likwidacje/ sprzedaż	-116	-2 408	-14 366	-	-16 890
- przeniesienie z inwestycji	-	-	-146	-11 702	-11 848
Naliczenie amortyzacji	-1 319	-4 276	-11 689	-	-17 284
Wyksięgowanie umorzenia z tyt. likwidacji/sprzedaży	115	2 283	11 618	-	14 016
Wartość bilansowa netto na 31-12-2011	37 692	19 518	48 422	1 658	107 290
Stan na 31-12-2011					
Wartość bilansowa brutto	53 081	47 043	117 336	1 658	219 118
Umorzenie	-15 389	-27 525	-68 914	0	-111 828
Wartość bilansowa netto	37 692	19 518	48 422	1 658	107 290

29. Inne aktywa

	31-12-2012	31-12-2011
Odprowadzenie nadmiaru gotówki	11 679	15 207
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	4 937	3 904
Koszty do zapłacenia z góry	39 517*	4 277
Dłużnicy różni	2 244	6 686
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	965	976
Przychody do otrzymania	2 131	423
Rozrachunki publiczno-prawne	9 197	649
Pozostałe	90	387
Razem	70 760	32 509

*\ Wzrost kosztów do zapłacenia z góry w 2012 roku w porównaniu do 2011 roku wynika z kwoty zaliczki przekazanej spółce Invest Management BOŚ S.A. S.K.A. na poczet czynszu.

30. Zobowiązania wobec innych banków

	31-12-2012	31-12-2011
Depozyty innych banków	130 369	75 346
Kredyty i pożyczki otrzymane	335 159	634 958
Razem	465 528	710 304

Zobowiązania wobec innych banków wg terminów wymagalności

	31-12-2012	31-12-2011
- do 1 miesiąca	51 011	33 529
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	291 798	20 531
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	50 000	40 275
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	6 286	254 564
- powyżej 1 roku do 5 lat	63 878	342 081
- powyżej 5 lat	2 555	19 324
Razem	465 528	710 304

31. Zobowiązania wobec klientów

	31-12-2012	31-12-2011
Klienci korporacyjni	4 597 546	4 172 462
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 214 504	967 538
– lokaty terminowe	3 383 042	3 204 924
Klienci detaliczni	4 324 332	4 315 135
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 229 349	1 378 319
– lokaty terminowe	3 094 983	2 936 816
Finanse publiczne	710 341	679 640
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	276 271	331 950
– lokaty terminowe	434 070	347 690
Fundusze ekologiczne	547 202	551 041
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	68 872	33 692
– lokaty terminowe	478 330	517 349
Pozostali klienci	40 159	16 980
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	1 155 887	1 137 200
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	453 320	502 174
Razem	11 828 787	11 374 632

W okresie sprawozdawczym Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań.

Zobowiązania wobec klientów wg terminów wymagalności

	31-12-2012	31-12-2011
- do 1 miesiąca	6 902 949	7 299 505
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 592 404	2 025 979
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	784 957	613 710
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	234 824	301 481
- powyżej 1 roku do 5 lat	217 718	607 111
- powyżej 5 lat	1 095 935	526 846
Razem	11 828 787	11 374 632

32. Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych

	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania %	Termin wymagalności / wykupu	Stan zobowiązań	
					31-12-2012	31-12-2011
Dłużne papiery wartościowe					2 586 474	1 964 974
Obligacje serii B	400 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata	402 043	402 203
Obligacje serii C od 30.11.2011	300 000 33 728	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata (z opcją wykupu po 12 i 24 miesiącach)	-	33 930
Obligacje serii E	230 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata	233 693	233 664
Obligacje serii F	150 102	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata (z opcją wykupu po 18 miesiącach)	152 604	152 427
Obligacje serii H	185 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata (z opcją wykupu po 12 i 24 miesiącach)	189 328	-
Obligacje serii I	53 100	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	2 lata	53 204	-
Euroobligacje	250 000	EUR	Oprocentowanie stałe (kupon roczny)	5 lat	1 058 349	1 142 750
Obligacje krótkoterminowe	503 000	PLN	obligacje dyskontowe	6 miesięcy	497 253	-
Pozostałe bankowe papiery wartościowe					4	162
Razem					2 586 478	1 965 136

Obligacje Banku Ochrony Środowiska S.A. serii B i C na okaziciela o wartości nominalnej 1 000 zł (jeden tysiąc złotych) każda i terminie wykupu 2 grudnia 2013 r. zostały wprowadzone do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu na Catalyst, a dniem pierwszego notowania tych obligacji był dzień 25 stycznia 2011 roku.

Datę ostatniego dnia notowania obligacji serii B ustalono na dzień 20 listopada 2013 roku. Datą ostatniego notowania obligacji serii C był dzień 16 listopada 2012 roku w związku z ich wykupem w dniu 30 listopada 2012 roku.

Obligacje Banku Ochrony Środowiska S.A. serii E i F na okaziciela o wartości nominalnej 1 000 zł (jeden tysiąc złotych) każda i terminie wykupu 4 października 2014 r. zostały wprowadzone do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu na Catalyst w dniu 21 listopada 2011 roku, a datę ostatniego dnia notowania obligacji serii E i F ustalono na dzień 24 września 2014 roku.

Obligacje Banku Ochrony Środowiska S.A. serii H na okaziciela o wartości nominalnej 1 000 zł (jeden tysiąc złotych) każda i terminie wykupu 27 lutego 2015 r. zostały wprowadzone do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu na Catalyst w dniu 26 marca 2012 roku. Datą ostatniego dnia notowania obligacji serii H był dzień 11 lutego 2013 roku w związku z ich wykupem w dniu 27 lutego 2013 roku.

BOS Finance AB Szwecja jest emitentem euroobligacji na okaziciela, które zostały wyemitowane w dniu 11 maja 2011 roku o wartości nominalnej 100 000 EUR (sto tysięcy euro) każda i terminie wykupu 11 maja 2016 r. Euroobligacje notowane są na Giełdzie Papierów Wartościowych w Luksemburgu.

Obligacje serii I są rejestrowane poza KDPW i nie zostały wprowadzone do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu na Catalyst.

Obligacje krótkoterminowe emitowane są w ramach Sub-programu obligacji krótkoterminowych do kwoty 600 mln zł i nie będą wprowadzane do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu na Catalyst.

33. Zobowiązania podporządkowane

	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności / wykupu	Stan zobowiązań wartość bilansowa	
					31-12-2012	31-12-2011
Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A.	25 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	25 300	25 308
Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie S.A.	25 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	25 300	25 308
Bank Pocztowy S.A.	20 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	20 240	20 246
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	50 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	50 600	50 616
Bank Gospodarstwa Krajowego */	200 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	205 568	101 305
Razem	320 000				327 008	222 783

*/ Bank Gospodarstwa Krajowego był organizatorem emisji i nabył obligacje na rynku pierwotnym.

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 3 marca 2010 r. wyraziła zgodę na zaliczenie do funduszy uzupełniających Banku kwoty 120 000 tys. zł stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji w dniu 3 listopada 2009 r. 120 obligacji zwykłych na okaziciela serii A o wartości nominalnej 1 000 tys. zł każda.

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 6 października 2011 r. podjęła decyzję o zaliczeniu do funduszy uzupełniających Banku kwoty 100 000 tys. zł stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji w dniu 18 maja 2011 r. 10 000 obligacji zwykłych na okaziciela serii D o wartości nominalnej 10 tys. zł każda.

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 16 maja 2012 r. podjęła decyzję o zaliczeniu do funduszy uzupełniających Banku kwoty 100 000 tys. zł stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji w dniu 28 lutego 2012 r. 100 000 obligacji zwykłych na okaziciela serii G o wartości nominalnej 1 tys. zł każda.

34. Rezerwy

	31-12-2012	31-12-2011
Rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe w tym:	3 606	1 941
- otwarte linie kredytowe	1 873	1 646
- gwarancje	1 733	295
Rezerwa na świadczenia pracownicze- rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	9 694	10 344
Rezerwa na zobowiązania i roszczenia	4 835	5 370
Razem	18 135	17 655

Zmiana stanu rezerw

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Rezerwa na zobowiązania warunkowe		
Stan na początek okresu	1 941	3 288
- utworzenie rezerw na utratę wartości zobowiązań pozabilansowych	26 393	18 619
- rozwiązanie rezerw na utratę wartości zobowiązań pozabilansowych	-24 728	-19 961
- inne	-	-5
Stan na koniec okresu	3 606	1 941
Rezerwa na świadczenia pracownicze - rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne		
Stan na początek okresu	10 344	9 725
- utworzenie rezerw na utratę wartości	1 225	1 759
- wykorzystanie rezerw	-1 362	-1 140
- rozwiązanie rezerw	-513	-
Stan na koniec okresu	9 694	10 344
Rezerwa na zobowiązania i roszczenia		
Stan na początek okresu	5 370	5 374
- utworzenie rezerw na utratę wartości zobowiązań	251	309
- rozwiązanie rezerw na utratę wartości zobowiązań	-786	-313
Stan na koniec okresu	4 835	5 370
Stan rezerw na koniec okresu, razem	18 135	17 655

Wykazana rezerwa na zobowiązania warunkowe to rezerwa z tytułu utraty wartości udzielonych linii kredytowych i gwarancji.

Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczą zobowiązań Banku wynikających z obowiązujących zasad wynagradzania i obejmują nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne. Bank szacuje, że wpływ korzyści ekonomicznych wynikający z realizacji tych rezerw nastąpi w prezentowanych okresach:

	31-12-2012	31-12-2011
do 1 roku	1 523	1 292
powyżej 1 roku do 5 lat	3 443	3 876
powyżej 5 lat do 10 lat	2 122	2 629
powyżej 10 lat do 20 lat	1 948	2 011
powyżej 20 lat	658	536
Razem	9 694	10 344

Rezerwy na zobowiązania i roszczenia utworzone zostały w wysokości przewidywanych wpływów korzyści ekonomicznych w prezentowanych poniżej okresach:

	31-12-2012		31-12-2011	
	Kwota	Przewidywany wpływ korzyści	Kwota	Przewidywany wpływ korzyści
Rezerwa na karę pieniężną nałożoną na banki przez Prezesa UOKiK *\\	2 895	powyżej roku	2 895	powyżej roku
Pozostałe rezerwy na roszczenia **\\	1 940		2 475	
	417	do roku	589	do roku
	1 523	powyżej roku	1 886	powyżej roku
Razem	4 835		5 370	

*\\ Rezerwa na karę pieniężną nałożoną na banki przez Prezesa UOKiK została opisana w nocie 5(e).

**\\ Na 31 grudnia 2012 roku w kwocie rezerw na roszczenia znajdują się rezerwy w wysokości 1 837 tys. zł dotyczące klientów Banku oraz rezerwy na roszczenia z powództwa byłych pracowników Banku w wysokości 103 tys. zł natomiast na 31 grudnia 2011 roku w kwocie pozostałych rezerw na roszczenia znajdują się rezerwy w wysokości 2 048 tys. zł dotyczące klientów Banku oraz rezerwy na roszczenia z powództwa byłych pracowników Banku w wysokości 427 tys. zł.

Łączna wartość postępowań będących w toku w prezentowanych okresach

	31-12-2012	31-12-2011
- Bank jest pozwanym	25 134	25 755
- Bank jest powodem	15 877	9 748

Zdaniem Zarządu Banku ryzyko związane z powyższymi postępowaniami, za wyjątkiem tych, które zostały objęte rezerwami na roszczenia, oceniane jest na poziomie możliwym ale nie prawdopodobnym. Wszelkie ryzyka wiążące się z postępowaniami toczącymi się przed sądem lub organami administracji publicznej są odpowiednio zabezpieczone poziomem rezerw.

35. Odroczony podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy obliczany jest w stosunku do wszystkich różnic przejściowych przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego w wysokości 19%.

W zakresie odroczonego podatku dochodowego zanotowano następujące zmiany:

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Stan na początek okresu	28 373	30 644
Zmiana stanu :	-4 179	-2 271
w tym z tytułu:		
- odpisy aktualizujące należności	-1 076	5 363
- wyceny aktywów	-8 582	-4 032
- kosztów do zapłacenia	10 759	10 046
- otrzymane odsetki od papierów wartościowych uprzednio zakupione przez Bank	3 736	-
- pozostałych różnic	3 233	-705
- prowizji rozliczanych wg ESP	-1 482	-2 266
- niezamortyzowanych środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	-444	-588
- rezerw na koszty rzeczowe i osobowe	-1 408	-689
- przychodów do otrzymania	-8 915	-9 400
Stan na koniec okresu	24 194	28 373

W tym podatek odroczony odniesiony na kapitał z aktualizacji wyceny:

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Stan na początek okresu	-3 216	567
Zmiana stanu ujemnych różnic przejściowych z tytułu wyceny aktywów	-1 298	922
Zmiana stanu dodatnich różnic przejściowych z tytułu wyceny aktywów	-6 105	-4 705
Stan na koniec okresu	-10 619	-3 216

Zobowiązania i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są przypisywane następującym pozycjom:

	31-12-2012	31-12-2011
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu:		
- przychodów do otrzymania	33 981	25 067
- zwyżek z tytułu wyceny aktywów	34 033	13 607
- niezamortyzowanych środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	8 252	7 808
- zapłaconych prowizji do rozliczenia wg ESP	4 518	4 367
- pozostałych różnic przejściowych	262	1 228
Razem	81 046	52 077

	31-12-2012	31-12-2011
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu:		
- odpisy aktualizujące należności	27 110	28 186
- otrzymanych prowizji do rozliczenia wg ESP	10 399	11 731
- rezerw na koszty rzeczowe i osobowe	4 335	5 744
- kosztów do zapłacenia	31 535	20 776
- strata podatkowa	3 736	-
- zniżek z tytułu wyceny aktywów	25 039	13 194
- pozostałych różnic przejściowych	3 086	819
Razem	105 240	80 450

36. Pozostałe zobowiązania

	31-12-2012	31-12-2011
Rozliczenia międzyokresowe bierne	13 275	20 064
Rozliczenia międzybankowe	9 939	33 803
Rozliczenia publiczno-prawne	7 256	6 871
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	10 389	7 515
Prowizje do rozliczenia w czasie	3 517	4 882
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	2 252	2 027
Pozostałe	6 238	191
Razem	52 866	75 353

37. Aktywa i zobowiązania warunkowe

	31-12-2012	31-12-2011
Zobowiązania warunkowe:	3 263 128	3 746 859
Finansowe, w tym:	1 561 246	1 652 310
otwarte linie kredytowe, w tym:	1 464 120	1 628 746
- odwołalne	1 185 484	1 090 967
- nieodwołalne	278 636	537 779
otwarte akredytywy importowe	10 927	16 331
promesy udzielenia kredytu, w tym:	85 682	5 663
- odwołalne	-	5 663
- nieodwołalne	85 682	-
limity na transakcje FX	-	1 000
Pozostałe	517	570
Gwarancyjne, w tym:	1 698 682	2 094 549
poręczenia i gwarancje spłaty kredytu	69 888	94 002
gwarancje właściwego wykonania kontraktu	300 070	328 071
gwarancja dla spółki zależnej	1 328 665	1 435 460
Pozostałe	59	237 016
Gwarantowanie emisji	3 200	-
Aktywa warunkowe:	813 624	719 096
Finansowe, w tym:	616 025	452 202
otwarte linie kredytowe *\	586 025	451 672
pozostałe	30 000	530
Gwarancyjne	197 599	266 894
Inne	-	-
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem	4 076 752	4 465 955

*\ Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank posiadał do wykorzystania linie kredytowe otrzymane od niżej wymienionych banków i międzynarodowych organizacji finansowych:

Bank	Waluta	Kwota umowy w tys.	Kwota do wykorzystania w tys.	Termin wykorzystania pozostałej kwoty
NIB	EUR	30 000	20 000	17 grudnia 2012 r. została wykorzystana transza w wysokości 5 mln EUR, w 2013 r. zostanie wykorzystana transza w wysokości 10 mln EUR
KfW, Frankfurt	EUR	15 000	-	15 lipca 2010 r. została wykorzystana transza w wysokości 15 mln EUR.
EBI	EUR	75 000	50 000	1 transza w wysokości 25 mln EUR wykorzystana 25 lipca 2012 r. Wykorzystanie drugiej 25 mln EUR transzy nastąpiło z datą waluty 15 stycznia 2013 r., kolejna ma zostać wykorzystana do końca 2013 r.
CEB	EUR	75 000	55 000	1 transza w wysokości 20 mln EUR wykorzystana 26 lipca 2012 r. Wypłata drugiej 20 mln EUR transzy jest planowana na kwiecień 2013 r. po kontroli przeprowadzonej przez CEB prawidłowości wykorzystania pierwszej transzy.

W dniu 25 września 2008 roku Bank zawarł umowę linii depozytowej z jednym z banków polskich, zmienioną aneksem nr 1 z dnia 27 października 2010 roku. Na podstawie umowy Bank uzyskał dostęp do finansowania w wysokości 75 mln zł. Umowa została zawarta na okres 5 lat.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank posiadał do wykorzystania linie kredytowe otrzymane od niżej wymienionych banków i międzynarodowych organizacji finansowych:

	Waluta	Kwota umowy w tys.	Kwota do wykorzystania w tys.	Termin wykorzystania pozostałej kwoty
NIB	EUR	30 000	25 000	W 2012 r. zostaną wykorzystane 2 transze w łącznej wysokości 15 mln EUR, w 2013 r. zostanie wykorzystana transza w wysokości 10 mln EUR

W dniu 27 października 2011 r. zawarta została z jednym z banków polskich Umowa linii obligacyjnej stand by, na podstawie której Bank uzyskał dostęp do finansowania w wysokości 200 mln PLN na okres 6 miesięcy w terminie od 31 października 2011 do 30 kwietnia 2012 r.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku została wykazana transza otwartej linii kredytowej w wysokości 15 mln EUR otrzymana od KfW Bankengruppe (KfW), której okres dostępności skończył się 16 grudnia 2011 roku. Prowadzone na przełomie 2011 i 2012 roku z KfW negocjacje dotyczące możliwości przedłużenia okresu dostępności linii kredytowej zakończone zostały negatywną decyzją KfW.

Leasing operacyjny

Przedmiotem umów leasingu operacyjnego są pojazdy i nieruchomości. Łączna kwota przyszłych minimalnych opłat leasingowych w odniesieniu do poniższych okresów wynosi:

(a) Leasing operacyjny pojazdów

	31-12-2012	31-12-2011
poniżej 1 roku	1 216	970
od 1 do 5 lat	2 143	1 127

Opłaty ujęte w rachunku zysków i strat w pozycji koszty rzeczowe ogólnych kosztów administracyjnych wyniosły :

	31-12-2012	31-12-2011
minimalne opłaty leasingowe	1 857	2 056
opłaty subleasingowe	-	-

Wysokość miesięcznej raty wynagrodzenia w kwocie netto stanowi iloczyn ceny netto pojazdu oraz faktora procentowego określonego w Umowie Leasingu, wraz z należnym podatkiem VAT. W razie przekroczenia limitu przebiegu Bank zobowiązany jest zapłacić, oddzielnie dla każdego z pojazdów, opłatę dodatkową w wysokości stanowiącej iloczyn liczby kilometrów ponad ustalony limit i kwoty określonej w Umowie Leasingu.

Jeżeli, począwszy od daty zawarcia Umowy Leasingu, nastąpi zmiana ustawowych stawek podatków i opłat, które wywierają wpływ na kalkulację miesięcznej raty wynagrodzenia netto, a w szczególności wpływają na cenę zakupu pojazdu od sprzedawcy, wówczas finansujący przedstawi Bankowi do akceptacji nową kalkulację kwoty wynagrodzenia z tytułu leasingu pojazdu. Nie dotyczy to samochodów już odebranych przez Bank.

Zgodnie z warunkami umowy każdy odrębny stosunek leasingu każdego z pojazdów, nawiązany na podstawie umowy leasingu, jest niezależny od stosunków leasingu pozostałych pojazdów nawiązanych na podstawie umowy leasingu.

Możliwość wykorzystania opcji kupna nie dotyczy umowy.

(b) Leasing operacyjny nieruchomości

	31-12-2012	31-12-2011
poniżej 1 roku	6 526	5 928
od 1do 5 lat	44 082	41 568
powyżej 5 lat	21 605	20 433

Opłaty ujęte w rachunku zysków i strat w pozycji koszty rzeczowe ogólnych kosztów administracyjnych wyniosły :

	31-12-2012	31-12-2011
Koszty czynszów	28 394	27 486

Opłaty dotyczą długoterminowych umów najmu nieruchomości użytkowanych przez Bank w ramach normalnej działalności operacyjnej.

38. Kapitał podstawowy

(a) Zarejestrowany kapitał zakładowy

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	na okaziciela	zwykłe	236 700	2 367	opłacone	09-01-91	01-01-92
B	na okaziciela	zwykłe	1 263 300	12 633	opłacone	11-03-92	01-01-93
C	na okaziciela	zwykłe	477 600	4 776	opłacone	30-12-92	01-01-93
C	na okaziciela	zwykłe	22 400	224	wkład niepieniężny	30-12-92	01-01-93
D	na okaziciela	zwykłe	1 300 000	13 000	opłacone	30-12-93	01-01-94
E	na okaziciela	zwykłe	647 300	6 473	opłacone	30-06-94	01-01-95
E	na okaziciela	zwykłe	15 500	155	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
E	na okaziciela	zwykłe	37 200	372	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
F	na okaziciela	zwykłe	1 500 000	15 000	opłacone	30-12-94	01-01-95
G	na okaziciela	zwykłe	1 260 000	12 600	opłacone	30-06-95	01-01-96
H	na okaziciela	zwykłe	670 000	6 700	opłacone	30-06-95	01-01-96
I	na okaziciela	zwykłe	70 000	700	opłacone	30-06-95	01-01-96
J	na okaziciela	zwykłe	1 055 000	10 550	opłacone	21-06-96	01-01-96
K	na okaziciela	zwykłe	945 000	9 450	opłacone	21-06-96	01-01-96
L	na okaziciela	zwykłe	1 200 000	12 000	opłacone	29-11-96	01-01-96
M	na okaziciela	zwykłe	2 500 000	25 000	opłacone	07-05-98	01-01-97
N	na okaziciela	zwykłe	1 853 000	18 530	opłacone	13-06-07	01-01-07
O	na okaziciela	zwykłe	1 320 245	13 202	wkład niepieniężny	25-06-10	01-01-10
P	na okaziciela	zwykłe	6 500 000	65 000	opłacone	15-06-12	01-01-11
Liczba akcji, razem			22 873 245				
Kapitał zakładowy wg wartości nominalnej razem				228 732			
Kapitał zakładowy razem				228 732			

Wartość nominalna 10,00 zł za akcję.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kapitał zakładowy wynosił 163 732 450 złotych.

W dniu 15 czerwca 2012 roku Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego BOŚ S.A. o kwotę 65 000 000 złotych, to jest z kwoty 163 732 450 złotych do kwoty 228 732 450 złotych.

Podwyższenie kapitału zakładowego Banku nastąpiło na podstawie Uchwały nr 5/2011 NWZ BOŚ S.A. z dnia 23 września 2011 roku w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Banku, pozbawienia dotychczasowych akcjonariuszy Banku w całości prawa poboru wszystkich akcji nowej emisji, oferty publicznej akcji nowej emisji, dematerializacji i ubiegania się o dopuszczenie praw do akcji oraz akcji nowej emisji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW), zmiany Statutu Banku oraz upoważnienia Zarządu Banku do nabycia w celu umorzenia akcji nowej emisji lub praw do akcji nowej emisji w celu umożliwienia dokonywania działań stabilizacyjnych na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW.

Ponadto na podstawie postanowień Umowy z dnia 1 czerwca 2012 roku zawartej pomiędzy Bankiem a ING Bank N.V. Oddział w Londynie (ING Bank) na potrzeby nabycia przez Bank praw do akcji serii P nabytych przez ING Bank w ramach działań stabilizacyjnych, BOŚ S.A. oraz ING Bank złożyły zlecenia na potrzeby transakcji pakietowej w celu nabycia przez Bank od ING Bank 33 095 praw do akcji serii P, nabytych przez ING Bank w ramach działań stabilizacyjnych. Prawa do akcji zamienione na akcje serii P będące akcjami własnymi Banku, mogą zostać umorzone przez Bank, lub sprzedane. Średnia jednostkowa cena nabycia praw do akcji serii P wyniosła 35,07 zł.

Po rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji akcji serii P, akcje serii P powstałe w wyniku zamiany praw do akcji serii P nabytych przez Bank reprezentują 0,14% kapitału zakładowego Banku i 0,14% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku (przy czym Bank nie jest uprawniony do wykonywania prawa głosu z tych akcji jako akcji własnych w rozumieniu przepisów Kodeksu spółek handlowych).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku ogólna liczba głosów wynikająca ze wszystkich wyemitowanych przez Bank akcji wynosiła łącznie 22 873 245, natomiast na dzień 31 grudnia 2011 roku 16 373 245. Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.

W wyniku podwyższenia kapitału zakładowego Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku tylko jeden Akcjonariusz posiadał powyżej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku:

Akcjonariusz	31-12-2012	
	Liczba głosów na WZ (akcji)	% udział w ogólnej liczbie głosów na WZ (w kapitale zakładowym)
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	12 951 960	56,62

Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.

Na pozostałych akcjonariuszy przypada łącznie 43,38% udziałów w kapitale zakładowym Banku.

Natomiast na dzień 31 grudnia 2011 roku struktura akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku była następująca:

Akcjonariusz	31-12-2011	
	Liczba głosów na WZ (akcji)	% udział w ogólnej liczbie głosów na WZ (w kapitale zakładowym)
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	12 951 960	79,10
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	978 300	5,98

Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

Na pozostałych akcjonariuszy przypadało łącznie 14,92% udziałów w kapitale zakładowym Banku.

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie są znane zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji.

(b) Kapitał zapasowy ze sprzedaży powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kapitał zapasowy wynosił 532 376 tys. zł, a na dzień 31 grudnia 2011 roku kapitał zapasowy wynosił 378 875 tys. zł i zwiększył się o 153 501 tys. zł z tytułu sprzedaży akcji serii P powyżej wartości nominalnej.

39. Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje zmianę wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy wynikającą z ich wyceny.

	31-12-2012	31-12-2011
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży	25 895	-3 431
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	29 994	20 359
Odroczony podatek dochodowy	-10 619	-3 216
Razem	45 270	13 712

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny	
Stan na 01-01-2012	13 712
Zwiększenie z tytułu:	231 166
- wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	221 531
- wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	9 635
Zmniejszenie z tytułu:	-192 205
- wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-192 205
Odroczony podatek dochodowy	-7 403
Stan na 31-12-2012	45 270
Stan na 01-01-2011	-2 417
Zwiększenie z tytułu:	313 732
- wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	293 373
- wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	20 359
Zmniejszenie z tytułu:	-293 820
- wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-293 820
Odroczony podatek dochodowy	-3 783
Stan na 31-12-2011	13 712

40. Zyski zatrzymane

Na zyski zatrzymane składają się: pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, niepodzielony wynik finansowy.

	31-12-2012	31-12-2011
Pozostały kapitał zapasowy:	504 681	445 936
utworzony ustawowo	44 000	44 000
utworzony zgodnie ze statutem ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość	456 356	397 611
inny	4 325	4 325
Fundusz ogólnego ryzyka	48 302	48 302
Niepodzielony wynik finansowy, w tym:	58 489	58 745
wynik netto bieżącego okresu	58 489	58 745
Razem	611 472	552 983

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto w wysokości co najmniej 8% zysku netto, dopóki kapitał ten nie osiągnie przynajmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego może być przeznaczona jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym.

Kapitał rezerwowy tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto niezależnie od kapitału zapasowego z przeznaczeniem na pokrycie szczególnych strat i wydatków.

O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

Fundusz ogólnego ryzyka przeznaczony na niezidentyfikowane ryzyka w działalności Banku tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa bankowego.

W dniu 28 czerwca 2012 roku decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. (Uchwała Nr 8/2012) zysk netto Banku za 2011 rok w kwocie 58 745 585,07 zł przeznaczony został w całości na kapitał zapasowy.

Odnosnie wyniku za 2012 rok Zarząd Banku zwróci się do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z propozycją przeznaczenia całego wypracowanego zysku netto za 2012 rok na kapitał zapasowy.

41. Płatności na bazie akcji

(a) Program opcji menedżerskich

W trakcie roku zakończonego 31 grudnia 2012 w Grupie Kapitałowej BOŚ został uruchomiony program motywacyjny dla kluczowych członków kadry menedżerskiej. W ramach programu określani pracownicy nabywają prawa do otrzymania warrantów uprawniających do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. po cenie nominalnej wynoszącej 35 PLN. Program składa się z trzech serii warrantów (odpowiednio na lata 2012, 2013 i 2014), przy czym maksymalna liczba warrantów oferowanych za dany rok nie może przekroczyć 200 tysięcy. Warranty będą proponowane do nabycia osobom uprawnionym odrębnie w ramach każdej serii warrantów. Warunkiem przyznania praw do warrantów jest osiągnięcie określonych warunków rynkowych związanych z kursem akcji Banku, warunków świadczenia usług oraz spełnienia nierynkowych warunków związanych z dokonaniem (zysk na akcję oraz cele indywidualne).

Program jest klasyfikowany jako transakcja płatności na bazie akcji rozliczana w instrumentach kapitałowych.

Koszty dotyczące usług świadczonych przez pracowników Banku z tytułu programu wyniosły w roku 2012 0 PLN, gdyż program nie został zrealizowany. Powodem niezrealizowania programu w roku 2012 jest niespełnienie warunku nierynkowego związanego z dokonaniem (zysk netto na akcję).

Program ani żadna z jego części nie uległ modyfikacji ani anulowaniu w trakcie 2012 roku będącego pierwszym rokiem programu.

Poniżej przedstawiono liczby, średnie ważone ceny realizacji i zmiany w liczbie warrantów na akcje w trakcie roku 2012:

Niezrealizowane na 1 stycznia	-
Przyznane w ciągu roku	172 200
Umorzone w ciągu roku	-
Zrealizowane w ciągu roku	-
Wygaste w ciągu roku	172 200
Niezrealizowane na dzień 31 grudnia	-
Możliwe do realizacji na dzień 31 grudnia	-

Średni ważony pozostały okres ważności warrantów niezrealizowanych na dzień 31 grudnia 2012r. wynosi 0.

Ze względu na to, że warunek nierynkowy nie został spełniony, Bank nie prezentuje szczegółów modelu wyceny wartości godziwej opcji na datę przyznania.

(b) Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. („polityka zmiennych wynagrodzeń”)

Wdrażając przepisy Uchwały 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku, w części dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń, Rada Nadzorcza Banku zatwierdziła uchwaloną przez Zarząd Banku Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. oraz uchwaliła warunki zmian umów o pracę zawartych z członkami Zarządu Banku, inkorporujące odpowiednio przepisy Uchwały KNF 258/2011 i polityki zmiennych wynagrodzeń.

Zarząd Banku ustalił Listę zidentyfikowanych stanowisk kierowniczych i uchwalił Regulamin premiowania i innych zmiennych składników wynagrodzeń przysługujących osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku Ochrony Środowiska S.A. – w odniesieniu do podległych stanowisk umieszczonych na Liście zidentyfikowanych osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.

Polityka zmiennych wynagrodzeń zakłada m.in.:

(i) wypłatę co najmniej 50% ustalonego wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska S.A., których wartość ustala się jako średnią cenę ważoną akcji Banku w obrotach sesyjnych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) w okresie od 1 grudnia roku poprzedzającego rok przyznania premii do 31 stycznia roku, w którym następuje przyznanie premii. Przez akcje rozumie się:

- akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, których wartość ustala się jako średnią cenę ważoną akcji Banku w obrotach sesyjnych na GPW w okresie od 1 grudnia roku poprzedzającego rok przyznania premii do 31 stycznia roku, w którym następuje przyznanie premii,
- akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,

(ii) odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, płatne w gotówce,

(iii) ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Przez wyniki rozumie się: założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

Przewidywany całkowity koszt wynagrodzeń zmiennych osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. za 2012 rok wynosi 1 274,5 tys. zł, w tym płatności w akcjach (50%) 637,2 tys. zł. Ostateczny koszt wynagrodzenia zmiennego będzie ustalony po dokonaniu przez Radę Nadzorczą Banku oceny wyników pracy członków Zarządu Banku i przyznaniu przez Zarząd Banku premii pracownikom objętym programem.

Nadto, wypłata 40% należności w gotówce, tj. 510 tys. zł, zostaje odroczone i będzie wypłacana w 3 równych rocznych ratach w latach 2014, 2015 i 2016, przy czym może ona zostać zmniejszona lub nie wypłacona w ogóle w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok lub gdy spełnione zostały warunki, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo bankowe.

Zobowiązania wynikające z transakcji płatności na bazie akcji za 2012 rok wynoszą 1 274,5 tys. zł i są równe kosztowi całkowitemu w pierwszym roku obowiązywania przepisów Uchwały KNF 258/2011. Koszt związany z programem jest prezentowany w pozycji „ogólne koszty administracyjne” w rachunku zysków i strat, a zobowiązanie w pozycji „pozostałe zobowiązania” w bilansie.

42. Informacje dodatkowe do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb sprawozdania z przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o wysokiej płynności i terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31-12-2012	31-12-2011
Kasa, środki w Banku Centralnym (Nota 20)	1 049 532	469 095
Lokaty w innych bankach ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 21)	33 594	30 837
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe (Nota 24)	1 449 316	506 772
Razem	2 532 442	1 006 704

Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera rezerwę obowiązkową utrzymywaną na rachunku w NBP. Rezerwa deklarowana do utrzymania w miesiącu grudniu 2012 r. wynosiła 400 535 tys. zł (grudzień 2011 – 420 323 tys. zł). Bank musi utrzymywać średnie saldo środków pieniężnych w miesiącu powyżej zadeklarowanej rezerwy obowiązkowej.

Zgodnie z paragrafem 10 Uchwały NBP nr 15/2004 Bank może wykorzystywać środki utrzymywane na rachunku rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych.

Objaśnienie różnic pomiędzy bilansowymi zmianami stanu, a zmianami stanu tych pozycji wykazywanymi w działalności operacyjnej sprawozdania z przepływów pieniężnych

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2012	31-12-2011
Strata z działalności inwestycyjnej		
Strata ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	-	4

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2012	31-12-2011
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	-33 546	20 798
Zmiana stanu należności od innych banków przyjęta do środków pieniężnych	2 757	-12 182
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom razem	-30 789	8 616

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2012	31-12-2011
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych instrumentów finansowych i zabezpieczających	2 406	-105 037
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy na kapitał z aktualizacji wyceny	9 635	20 359
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych instrumentów finansowych i zabezpieczających razem	12 041	-84 678

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2012	31-12-2011
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych	-682 915	-58 339
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych przyjęta do środków pieniężnych	942 544	-92 820
Wykup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-	-355 000
Zakup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	246 107	617 170
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-39 125	-23 388
Przesunięcie odsetek od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności do odsetek z działalności inwestycyjnej	40 970	25 821
Wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na kapitał z aktualizacji wyceny	29 326	-447
Papiery wartościowe (akcje) przekazane aportem do spółki zależnej w zamian za jej akcje	-16 098	-
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych razem	520 809	112 997

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2012	31-12-2011
Zmiana stanu inwestycji w jednostkach zależnych	-42 922	-245
Zakup akcji	26 846	219
Niezrealizowane różnice kursowe	-22	26
Akcje spółki zależnej otrzymane za przekazany aport	16 098	-
Zmiana stanu inwestycji w jednostkach zależnych razem	-	-

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2012	31-12-2011
Zmiana stanu pozostałych aktywów i podatku dochodowego	-40 263	-10 098
Odroczony podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	3 223	1 512
Odroczony podatek dochodowy z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-7 403	-3 783
Niepieniężne zmiany z tytułu wartości niematerialnych oraz rzeczowych środków trwałych	646	1 580
Zmiana stanu pozostałych aktywów i podatku dochodowego razem	-43 797	-10 789

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2012	31-12-2011
Zmiana stanu innych zobowiązań	-32 991	1 839
Bieżące obciążenia z tytułu podatku dochodowego	-6 279	-10 729
Zapłacony podatek dochodowy	14 097	6 630
Zmiana stanu innych zobowiązań razem	-25 173	-2 260

43. Charakterystyka instrumentów pochodnych oraz transakcji wymiany walutowej

Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych

	31-12-2012	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2011
INSTRUMENT	FX Swap		FX Forward		FX Spot *\	
Opis instrumentu	Transakcja polegająca na wymianie określonej kwoty (waluta bazowa) na inną walutę (waluta kwotowana) z jednoczesnym zobowiązaniem się do późniejszej wymiany waluty kwotowanej na walutę bazową w dniu określonym w umowie. Wszystkie warunki trans ustalane są w dniu jej zawarcia.		Terminowa transakcja wymiany określonej kwoty waluty na inną walutę w określonym terminie, wg ustalonego kursu terminowego. Jest to tzw. kontrakt z dostawą waluty (forward outright). Wszystkie warunki transakcji ustalane są w dniu jej zawarcia.		Transakcja polegająca na wymianie określonej kwoty waluty na inną walutę, której rozliczenie następuje najczęściej w drugim dniu roboczym po dacie zawarcia transakcji. Wszystkie warunki transakcji są ustalane w dacie zawarcia transakcji.	
Cel nabycia lub wystawienia	do obrotu		do obrotu		do obrotu	
Ilość transakcji	45	43	174	108	41	56
Wartość nominalna instrumentów (w tys. zł)	1 529 534	1 674 386	123 012	124 737	79 701	129 513
Wartość godziwa (w tys. zł)	6 908	-506	-760	5 351	-26	63
- dodatnia	7 943	13 884	747	6 173	79	268
- ujemna	-1 035	-14 390	-1 507	-822	-105	-205
Przyszłe przychody/ płatności	Zmienne		Zmienne		Zmienne	
Zapadalność	2013-01-09- 2013-11-29	2012-01-04- 2012-12-07	2013-01-02- 2013-12-31	2012-01-03- 2012-03-28	2013-01-02- 2013-01-03	2012-01-02- 2012-01-04
Możliwość wcześniejszego rozliczenia	Brak		Na wniosek klienta		Brak	
Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów/ pasywów	Brak		Brak		Brak	
Inne warunki	Brak		Brak		Brak	
Rodzaj ryzyka związanego z danym instrumentem pochodnym	Ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe		Ryzyko walutowe, ryzyko operacyjne		Ryzyko walutowe, ryzyko operacyjne	

*\ instrument wymiany walutowej

	31-12-2012	31-12-2011
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	1 732 247	1 928 636
- wartość godziwa dodatnia	8 769	20 325
- wartość godziwa ujemna	-2 647	-15 417
Razem transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych:		
- aktywa	8 769	20 325
- zobowiązania	-2 647	-15 417

Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej

INSTRUMENT	31-12-2012	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2011
	Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS)		Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS zabezpieczający PLN)		Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS zabezpieczający EUR)	
Opis instrumentu	Transakcja wymiany stopy procentowej (IRS) jest standaryzowaną transakcją w której strony płacą sobie wzajemnie, w ustalonych okresach, oprocentowanie ustalone wg stopy stałej/zmiennej		Transakcja wymiany stopy procentowej (IRS) jest standaryzowaną transakcją w której strony płacą sobie wzajemnie, w ustalonych okresach, oprocentowanie ustalone wg stopy stałej/zmiennej		Transakcja wymiany stopy procentowej (IRS) jest standaryzowaną transakcją w której strony płacą sobie wzajemnie, w ustalonych okresach, oprocentowanie ustalone wg stopy stałej/zmiennej	
Cel nabycia lub wystawienia	do obrotu (w celu spekulacyjnym)		jako zabezpieczenie		jako zabezpieczenie	
Ilość transakcji	109	24	6	-	4	4
Wartość nominalna instrumentów (w tys. zł)	2 724 920	520 000	278 000	-	408 820	441 680
Wartość godziwa (w tys. zł)	7 134	63	-20 842	-	36 317	26 166
- dodatnia	72 713	4 281	-	-	36 317	26 166
- ujemna	-65 579	-4 218	-20 842	-	-	-
Przyszłe przychody/ płatności	Zmienne		Zmienne		Zmienne	
Zapadalność	2014-02-17 2022-10-24	2015-10-26 2021-12-06	2019-07-11 2021-07-12	-	2016-05-11 2016-06-20	2016-05-11 2016-06-20
Możliwość wcześniejszego rozliczenia	Brak		Brak		Brak	
Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów/ pasywów	Brak		Brak		Brak	
Inne warunki	Brak		Brak		Brak	
Rodzaj ryzyka	Ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej		Ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej		Ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej	

	31-12-2012	31-12-2011
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	3 411 740	961 680
- wartość godziwa dodatnia	109 030	30 447
- wartość godziwa ujemna	-86 421	-4 218
Razem transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej:		
- aktywa	109 030	30 447
- zobowiązania	-86 421	-4 218

Razem pochodne instrumenty finansowe

	31-12-2012	31-12-2011
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	5 143 987	2 890 316
- wartość godziwa dodatnia	117 799	50 772
- wartość godziwa ujemna	-89 068	-19 635
Razem pochodne instrumenty finansowe:		
- aktywa	117 799	50 772
- zobowiązania	-89 068	-19 635

44. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Poniżej przedstawiono wartość bilansową i godziwą aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wycenianych do wartości godziwej w sprawozdaniu finansowym:

	Wartość bilansowa na 31-12-2012	Wartość godziwa na 31-12-2012	Wartość bilansowa na 31-12-2011	Wartość godziwa na 31-12-2011
AKTYWA FINANSOWE				
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	94 080	93 954	60 534	60 479
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	11 126 680	11 036 734	11 348 901	11 352 195
- Kredyty w złotych polskich	8 345 802	8 249 972	8 333 581	8 376 733
- Kredyty w walutach obcych	2 780 878	2 786 761	3 015 320	2 975 461
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe - utrzymywane do terminu zapadalności	897 617	964 499	649 665	655 014
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	897 617	964 499	649 665	655 014
- Skarb Państwa	897 617	964 499	649 665	655 014
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Zobowiązania wobec innych banków	465 528	468 395	710 304	710 742
Zobowiązania wobec klientów, w tym:	11 828 787	11 820 603	11 374 632	11 374 202
- Klientów korporacyjnych	4 597 546	4 595 889	4 172 462	4 172 238
- Klientów detalicznych	4 324 332	4 323 224	4 315 135	4 314 546
- Finansów publicznych	710 341	710 228	679 640	679 616
- Funduszy ekologicznych i pozostałych funduszy	1 000 522	1 000 387	1 053 215	1 053 184
- Międzynarodowych instytucji finansowych	1 155 887	1 150 725	1 137 200	1 137 638
- Pozostałych klientów	40 159	40 150	16 980	16 980
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	2 586 478	2 770 891	1 965 136	1 910 180
Zobowiązania podporządkowane	327 008	303 776	222 783	221 462

Lokaty w innych bankach

Należności od innych banków obejmują lokaty międzybankowe, rachunki nostro oraz kredyty i pożyczki. Wartość godziwa lokat międzybankowych z uwagi na krótki termin realizacji (do 6 m-cy lokaty międzybankowe na stopę stałą) jest równa wartości bilansowej. Obligacje wyemitowane przez banki wyceniono według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego wyznaczonego w oparciu o porównywalne emisje przeprowadzone przez inne banki w 2012 roku.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom

Dla kredytów i pożyczek nie istnieje aktywny rynek. Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom przedstawiono po pomniejszeniu o odpisy z tytułu utraty wartości. W bilansie wycenia się je według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jako wartość godziwa kredytów jest przyjmowana ich wartość wynikająca z bieżąco oszacowanych przyszłych przepływów kapitałowo-odsetkowych (oddzielnie dla walut i oddzielnie dla PLN) wyliczonych w oparciu o efektywną stopę procentową dla każdego kredytu (z wyjątkiem kredytów o nieustalonym harmonogramie lub kredytów zagrożonych dla których jako wartość godziwa przyjmowana jest wartość bilansowa) dyskontowanych średnią efektywną stopą procentową kredytów udzielonych w 2012 r. Dla kredytów hipotecznych uwzględniono przedpłaty. W przypadku kredytów w CHF, których Bank zaprzestał udzielania została zastosowana średnia efektywna stopa procentowa kredytów udzielanych w EUR skorygowana o różnicę pomiędzy poziomami stóp w EUR i CHF.

Zobowiązania wobec podmiotów niebankowych

Zobowiązania w bilansie wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jako wartość godziwa zobowiązań jest przyjmowana ich wartość wynikająca ze zdyskontowania kapitału oraz odsetek dla wszystkich depozytów średnią ważoną stopą procentową, która obowiązywała dla depozytów przyjętych w grudniu 2012 r. Z uwagi na brak harmonogramów dla rachunków bieżących zostały one ujęte wg wartości bilansowej.

Zobowiązania (kapitał i odsetki) wobec międzynarodowych instytucji finansowych zostały zdyskontowane efektywną stopą procentową zobowiązań zaciąganych w 2012 r.

Zobowiązania podporządkowane

Zobowiązania podporządkowane wycenione według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego wyznaczonego w oparciu emisję przeprowadzoną przez Bank w 2012 roku.

Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych wycenione według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego dla obligacji w PLN wyznaczonego w oparciu emisję przeprowadzoną przez Bank w 2012 roku dla emisji w PLN oraz w oparciu o notowanie rynkowe w przypadku euroobligacji.

Zobowiązania wobec innych banków

Depozyty międzybankowe, z uwagi na krótki termin zostały ujęte w wartości bilansowej a zaciągnięte pożyczki (kapitał i odsetki) zostały zdyskontowane średnią stopą efektywną zobowiązań wobec banków zaciąganych w 2012 roku.

45. Podział instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej w zależności od sposobu pomiaru wartości godziwej

31-12-2012	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	21 301	-	-	21 301
Dłużne papiery wartościowe	21 301	-	-	21 301
Pochodne instrumenty finansowe	-	117 799	-	117 799
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	2 417 160	29 227	588 448	3 034 835
Dłużne papiery wartościowe	2 417 160	29 227	553 394	2 999 781
Kapitałowe papiery wartościowe	-	-	35 054	35 054
Razem	2 438 461	147 026	588 448	3 173 935

31-12-2012	Poziom 2
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	89 068
Pochodne instrumenty finansowe	89 068
Razem	89 068

	Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2012	581 770
Zwiększenia (z tytułu)	122 232
- zakup	74 611
- naliczone odsetki lub dyskonto, premia	32 846
- dodatnia wycena	14 749
- różnice kursowe	26
Zmniejszenia (z tytułu)	115 554
- sprzedaż i wykup	73 658
- odsetki zrealizowane, premia	33 215
- ujemna wycena	7 002
- różnice kursowe	1 679
Stan na koniec okresu 31-12-2012	588 448

31-12-2011	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	50 772	-	50 772
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	1 900 752	117 350	581 770	2 599 872
Dłużne papiery wartościowe	1 884 668	117 350	546 714	2 548 732
Kapitałowe papiery wartościowe	16 084	-	35 056	51 140
Razem	1 900 752	168 122	581 770	2 650 644

31-12-2011	Poziom 2
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19 635
Pochodne instrumenty finansowe	19 635
Razem	19 635

	Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2011	585 530
Zwiększenia (z tytułu)	82 212
- zakup	41 201
- naliczone odsetki lub dyskonto, premia	29 467
- dodatnia wycena	11 541
- różnice kursowe	3
Zmniejszenia (z tytułu)	85 972
- sprzedaż i wykup	41 947
- odsetki zrealizowane, premia	28 949
- ujemna wycena	13 786
- odpis z tytułu utraty wartości	1 290
Stan na koniec okresu 31-12-2011	581 770

46. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Zgodnie z wymogami MSSF 8 segmenty operacyjne zostały określone na podstawie sprawozdań wewnętrznych dotyczących komponentów jednostki gospodarczej podlegających okresowym przeglądom dokonywanym przez członka kierownictwa odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji operacyjnych. MSSF 8 definiuje segment operacyjny jako część działalności jednostki, który spełnia trzy kryteria:

- a) segment prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której może osiągać przychody i ponosić koszty,
- b) wyniki działalności operacyjnej segmentu są przeglądane regularnie przez osobę podejmującą w jednostce główne decyzje operacyjne,
- c) odrębne informacje finansowe dla segmentu są dostępne.

Poniżej przedstawiono zasady sprawozdawczości według segmentów operacyjnych za okresy zakończone dnia 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku w podziale na następujące obszary działalności:

- (i) pion korporacji i finansów publicznych,
- (ii) pion detaliczny,
- (iii) działalność skarbową i inwestycyjną,
- (iv) pozostałe (nieulokowane w segmentach).

W ramach pionu korporacji i finansów publicznych prowadzona jest działalność obejmująca transakcje zawierane poprzez Centra Korporacyjne oraz Centralę Banku z klientami korporacyjnymi i klientami należącymi do sektora finansów publicznych.

Natomiast aktywność Banku w pionie detalicznym dotyczy transakcji z klientami z grupy osób prywatnych, mikroprzedsiębiorstw oraz wspólnot mieszkaniowych.

W skład obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej wchodzi działalność na rynku międzybankowym i dłużnych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych, a także w obszarze inwestycji kapitałowych. Działalność skarbową i inwestycyjną obejmuje zarządzanie płynnością, ryzykiem walutowym i stóp procentowych Banku oraz rozliczenia z tytułu cen transferowych funduszy z innymi pionami (segmentami) biznesowymi.

W obszarze pozostałe (nieulokowane w segmentach) znajdują się pozycje rachunku zysków i strat, które nie zostały przypisane do żadnego z wymienionych w pozycji (i)-(iii) obszarów działalności, w szczególności przychody i koszty odsetkowe oraz prowizyjne generowane z aktywów i zobowiązań związanych z klientami niesklasyfikowanymi oraz ogólne koszty administracyjne.

Produkty pionów i obszarów działalności wymienionych w podpunktach (i)-(iv) powyżej zostały opisane w „Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2012 roku” w pkt. II pkt. 8.

Produktami obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej są instrumenty finansowe, bieżące i terminowe lokaty i depozyty międzybankowe, kredyty od innych banków oraz kredyty udzielone bankom, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe oraz instrumenty pochodne.

Aktywa i pasywa obszarów określonych w ppkt. (i)-(ii) powyżej zostały wyodrębnione w oparciu o bazę kredytową i depozytową Banku.

I. Wynik na działalności operacyjnej pionu korporacji i finansów publicznych oraz pionu detalicznego, jest wynikiem z działalności finansowej tych pionów pomniejszony o wartość ogólnych kosztów administracyjnych przypisanych do danego pionu na podstawie „Metodyki alokacji ogólnych kosztów administracyjnych na obszary działalności Banku”.

Na wynik z działalności finansowej ww. pionów składają się:

1. **Wynik z działalności depozytowej**, tj. różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży środków depozytowych do ALM (działalność skarbową i inwestycyjną), zgodnie z „Zasadami ustalania stawek i rozliczania cen transferowych w Banku Ochrony Środowiska S.A.”, a kosztami pozyskania środków depozytowych.

Przychody ze sprzedaży środków depozytowych dla danego pionu ustala się na podstawie średniego (ze stanów dziennych) stanu odpowiednich produktów depozytowych danego pionu odrębnie dla każdej waluty.

Cena transferowa jest to stawka oprocentowania środków pieniężnych pozyskiwanych lub zagospodarowywanych przez piony biznesowe Banku, służąca do ustalenia zarządczego wyniku finansowego jednostek Banku dla celów analitycznych oraz dla efektywnego zarządzania dochodowością i ryzykiem Banku, w szczególności ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej. Dla każdej transakcji przypisywana jest indywidualna cena transferowa, będąca sumą stawki rynkowej zgodnej z okresem przeszacowania i walutą oraz stawek dodatkowych. Stawki transferowe ustalane są zgodnie z „Zasadami ustalania stawek i rozliczania cen transferowych w Banku Ochrony Środowiska S.A.”

2. **Wynik z działalności kredytowej**, tj. suma przychodów odsetkowych od kredytów ze środków własnych, przychodów odsetkowych od kredytów ze środków obcych, prowizji odsetkowych od kredytów ze środków obcych oraz różnicy wartości odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek i zobowiązań pozabilansowych pomniejszona o koszty finansowania działalności kredytowej przez ALM (działalność skarbową i inwestycyjną), zgodnie z „Zasadami ustalania stawek i rozliczania cen transferowych w Banku Ochrony Środowiska S.A.”.

Koszty finansowania działalności kredytowej dla danego pionu ustala się na podstawie średniego (ze stanów dziennych) poziomu zadłużenia kredytowego dla odpowiednich produktów sprzedanych ze środków własnych danego pionu odrębnie dla każdej z walut pomniejszonego o wartość odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek. Dla każdej transakcji przypisywana jest indywidualna cena transferowa, będąca sumą stawki rynkowej zgodnej z okresem przeszacowania i walutą oraz stawek dodatkowych.

3. **Wynik z działalności na dłużnych papierach wartościowych**, tj. suma przychodów prowizyjnych i odsetkowych za obsługę obligacji komunalnych / korporacyjnych pomniejszona o koszty finansowania skalkulowane na podstawie cen transferowych.
4. **Wynik z tytułu prowizji**, tj. różnica pomiędzy sumą przychodów prowizyjnych od kredytów, przychodów prowizyjnych związanych z rachunkami depozytowymi oraz przychodów od kart płatniczych nieprzydzielonych do rachunku depozytowego i kredytowego a kosztami prowizji.
5. **Wynik z pozycji wymiany**, tj. dochody pionu z transakcji typu FX oraz dochody z pozostałych zrealizowanych transakcji wymiany walutowej przypisanych do pionów na podstawie średniej skali zadłużenia kredytowego w walutach obcych.
6. **Wynik z pozostałych przychodów i kosztów z wyłączeniem ogólnych kosztów administracyjnych**, tj. różnica pomiędzy przypisanymi do poszczególnych pionów pozostałymi przychodami operacyjnymi a pozostałymi kosztami operacyjnymi.

II. Wynik z obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej stanowi sumę wyników z obszaru działalności skarbowej oraz obszaru inwestycji kapitałowych Banku.

Wynik na działalności operacyjnej z działalności skarbowej i z inwestycji kapitałowych stanowi wynik na działalności finansowej danego obszaru działalności pomniejszony o wartość ogólnych kosztów administracyjnych przypisanych do danego obszaru na podstawie „Metodyki alokacji ogólnych kosztów administracyjnych na obszary działalności Banku”.

Na wynik z działalności finansowej w obszarze działalności skarbowej i inwestycyjnej składają się:

- **wynik odsetkowy** – wyliczany jako suma wyniku odsetkowego z tytułu transakcji z klientami zewnętrznymi oraz wyniku rozliczeń z tytułu cen transferowych funduszy z innymi segmentami. Przychody i koszty odsetkowe zewnętrzne dotyczą transakcji na rynku międzybankowym (lokaty i kredyty), jak również nabywanych oraz emitowanych dłużnych papierów wartościowych. Wynik rozliczeń z tytułu cen transferowych funduszy jest różnicą pomiędzy przychodami z tytułu finansowania aktywów innych segmentów, a kosztami transferowymi za środki depozytowe otrzymane z innych segmentów.
- **wynik z pozycji wymiany**, za wyjątkiem dochodów z pozycji wymiany przypisanych innym segmentom,
- **wynik na działalności handlowej**, wynik z działalności ewidencjonowanej w Księdze Handlowej oraz z operacji instrumentami finansowym, w tym typu SWAP odnoszonych do wyniku odsetkowego Banku,
- **wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych**, wynik dotyczy akcji, udziałów i dłużnych papierów wartościowych oraz wyceny instrumentów finansowych.
- **przychody z tytułu dywidend**,
- **różnica wartości odpisów z tytułu utraty wartości**, wynik dotyczy akcji i udziałów oraz wybranych zaangażowań wobec instytucji finansowych w ramach działalności skarbowej i inwestycyjnej.

Ze względu na specyfikę Banku, nie występują zjawiska sezonowości lub cykliczności. Bank świadczy usługi finansowe, na które popyt ma charakter stabilny, a wpływ sezonowości jest nieistotny.

W ten sposób kalkulowane są wyniki obszarów działalności jednak dla celów zachowania spójności z systemem raportowania informacji zarządczej w tabelach poniżej zastosowano prezentację w układzie uzgadniającym się do rachunku zysków i strat.

Poniżej przedstawiono jednostkowe wyniki finansowe Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku przypadające na przyjęte segmenty.

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki rachunku zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012	PION KORPORACJI I FINANSÓW PUBLICZNYCH	PION DETALICZNY	DZIAŁALNOŚĆ SKARBOWA I INWESTYCYJNA	POZOSTAŁE (NIEULOKOWANE W SEGMENTACH)	BANK
I.	Wynik z tytułu odsetek	149 344	120 332	3 227	627	273 530
1.	Przychody z tytułu odsetek	783 105	456 124	735 769	634	1 975 632
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	494 420	235 042	167 927	-	897 389
	- sprzedaż innym segmentom	288 685	221 082	567 842	634	1 078 243
2.	Koszty z tytułu odsetek	-633 761	-335 792	-732 542	-7	-1 702 102
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	-238 524	-163 188	-222 140	-7	-623 859
	- sprzedaż innym segmentom	-395 237	-172 604	-510 402	-	-1 078 243
II.	Wynik z tytułu opłat i prowizji	45 678	39 125	-	-1 226	83 577
III.	Przychody z tytułu dywidend	-	-	18 648	-	18 648
IV.	Wynik na działalności handlowej (ze SWAP)	-	-	8 525	-	8 525
V.	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-	-	-2 102	-	-2 102
VI.	Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	62	-	27 367	-	27 429
VII.	Wynik z pozycji wymiany	18 498	9 155	-4 936	-	22 717
VIII.	Wynik na działalności bankowej	213 582	168 612	50 729	-599	432 324
IX.	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	-1 694	-2 185	-2 265	2 862	-3 282
X.	Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-38 494	-22 407	8 449	-1 643	-54 095
XI.	Wynik na działalności finansowej	173 394	144 020	56 913	620	374 947
1.	Koszty bezpośrednie	-38 759	-73 194	-5 041	-478	-117 472
	Wynik po kosztach bezpośrednich	134 635	70 826	51 872	142	257 475
2.	Koszty pośrednie	-62 823	-80 585	-7 550	-	-150 958
	Wynik po kosztach bezpośrednich i pośrednich	71 812	-9 759	44 322	142	106 517
3.	Amortyzacja	-12 982	-16 841	-516	-1	-30 340
4.	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF, Usługi wzajemne)	-15 551	1 264	-295	-50	-14 632
XII.	Wynik finansowy brutto	43 279	-25 336	43 511	91	61 545
XIII.	Obciążenia podatkowe	-8 110	4 814	313	-73	-3 056
XIV.	Wynik finansowy netto	35 169	-20 522	43 824	18	58 489
Aktywa segmentu		7 667 514	5 041 343	3 682 295	393 554	16 784 706
Zobowiązania segmentu		5 741 110	4 294 474	6 498 600	250 522	16 784 706
Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne		27 404	35 669	2 823	112	66 008

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki rachunku zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011	PION KORPORACJI I FINANSÓW PUBLICZNYCH	PION DETALICZNY	DZIAŁALNOŚĆ SKARBOWA I INWESTYCYJNA	POZOSTAŁE (NIEULOKOWANE W SEGMENTACH)	BANK
I.	Wynik z tytułu odsetek	142 584	114 251	8 887	-1 695	264 027
1.	Przychody z tytułu odsetek	723 450	426 209	645 698	492	1 795 849
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	436 265	225 262	162 952	196	824 675
	- sprzedaż innym segmentom	287 185	200 947	482 746	296	971 174
2.	Koszty z tytułu odsetek	-580 866	-311 958	-636 811	-2 187	-1 531 822
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	-239 570	-170 528	-148 382	-2 168	-560 648
	- sprzedaż innym segmentom	-341 296	-141 430	-488 429	-19	-971 174
II.	Wynik z tytułu opłat i prowizji	42 954	38 112	-	-1 831	79 235
III.	Przychody z tytułu dywidend	-	-	18 628	-	18 628
IV.	Wynik na działalności handlowej (ze SWAP)	-	-	26 917	-	26 917
V.	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-	-	-	-	-
VI.	Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	-	-	4 944	-	4 944
VII.	Wynik z pozycji wymiany	11 542	14 472	4 129	-	30 143
VIII.	Wynik na działalności bankowej	197 080	166 835	63 505	-3 526	423 894
IX.	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	-2 302	1 036	-	2 807	1 541
X.	Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-24 814	-14 307	-1 997	-1 502	-42 620
XI.	Wynik na działalności finansowej	169 964	153 564	61 508	-2 221	382 815
1.	Koszty bezpośrednie	-41 472	-77 997	-4 049	-116	-123 634
	Wynik po kosztach bezpośrednich	128 492	75 567	57 459	-2 337	259 181
2.	Koszty pośrednie	-58 672	-85 990	-7 616	-383	-152 661
	Wynik po kosztach bezpośrednich i pośrednich	69 820	-10 423	49 843	-2 720	106 520
3.	Amortyzacja	-9 596	-16 154	-312	-2	-26 064
4.	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF, Usługi wzajemne)	-16 092	3 638	-6	-34	-12 494
XII.	Wynik finansowy brutto	44 132	-22 939	49 525	-2 756	67 962
XIII.	Obciążenia podatkowe	-8 807	4 359	-5 984	1 215	-9 217
XIV.	Wynik finansowy netto	35 325	-18 580	43 541	-1 541	58 745
Aktywa segmentu		6 823 067	4 881 780	3 382 815	417 764	15 505 426
Zobowiązania segmentu		5 419 712	4 310 929	5 618 513	156 272	15 505 426
Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne		20 242	27 924	2 032	94	50 292

47. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą wobec Domu Maklerskiego BOŚ S.A. (DM BOŚ S.A.), spółki BOŚ Eko Profit S.A. oraz wobec spółki BOS Finance AB z siedzibą w Sztokholmie i spółki Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A.

Natomiast na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą wobec Domu Maklerskiego BOŚ S.A. oraz wobec spółki BOS Finance AB z siedzibą w Sztokholmie. Spółka BOŚ Eko Profit S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku pozostawała jednostką zależną od Domu Maklerskiego BOŚ S.A.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku jednostką powiązaną z Bankiem była spółka stowarzyszona pod nazwą Wodkan Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku jednostką dominującą wobec BOŚ S.A. był Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).

Za podmioty powiązane uznaje się również kluczowy personel kierowniczy.

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi nie odbiegają od warunków rynkowych.

(a) Opis transakcji z głównym akcjonariuszem Banku, tj. NFOŚiGW

Na dzień 31 grudnia 2012 roku NFOŚiGW nie posiadał w Banku rachunków bieżących i terminowych

Na dzień 31 grudnia 2011 roku NFOŚiGW posiadał w Banku środki na rachunkach bieżących i terminowych w kwocie 182 tys. zł (łącznie z naliczonymi odsetkami). Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w roku obrotowym 2011 od depozytów Funduszu wyniosły 4 791 tys. zł.

W 2011 roku Bank otrzymał przychody z tytułu prowizji w wysokości 3 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość środków powierzonych na kredyty przez NFOŚiGW wynosiła 10 377 tys. zł natomiast na dzień 31 grudnia 2011 roku 18 802 tys. zł.

Za obsługę kredytów ze środków NFOŚiGW Bank otrzymuje wynagrodzenie, które w roku 2012 wynosiło 106 tys. zł., w 2011 roku 513 tys. zł.

NFOŚiGW udzielał dopłat do odsetek dla klientów które w roku 2012 wynosiły 4 516 tys. zł., w 2011 roku wynosiły 4 827 tys. zł.

Transakcje z NFOŚiGW zostały przeprowadzone na warunkach ogólnych oferty publicznej Banku.

Ponadto, NFOŚiGW jest podmiotem powiązanym ze Skarbem Państwa. Bank zawiera transakcje z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa – głównie z jednostkami sektora finansów publicznych.

(b) Opis transakcji z jednostką zależną, tj. Domem Maklerskim BOŚ S.A.

Oddziały Banku prowadzą rachunki bieżące i lokat terminowych Domu Maklerskiego BOŚ S.A. Transakcje wykonywane na rachunkach bieżących to przede wszystkim wpłaty i wypłaty gotówkowe klientów Spółki. W ramach wolnych środków na koniec każdego dnia zakładane są standardowo depozyty terminowe typu O/N oprocentowane w oparciu o stawkę WIBOR.

Wyżej wymienione transakcje mają charakter czasowy, zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

W 2012 roku Bank posiadał zawarte w 2011 roku z Domem Maklerskim BOŚ S.A. transakcje związane z dostarczeniem usług maklerskich i doradztwa w zakresie między innymi: sporządzenia rekomendacji i pośrednictwa w sprzedaży akcji, przygotowania i przeprowadzenia oferty publicznej Banku. Wyżej wymienione transakcje miały charakter czasowy, zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

W dniu 15 czerwca 2012 roku Bank zawarł ze Spółką umowę objęcia akcji Spółki serii H na kwotę 10 mln zł. Umowa została zawarta w ramach prywatnej subskrypcji akcji realizowanej w związku z dokapitalizowaniem Spółki wkładem pieniężnym w wysokości 10 mln zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku stan depozytów DM BOŚ S.A. łącznie z naliczonymi odsetkami wyniósł 263 668 tys. zł. Przychody z tytułu odsetek wynosiły 819 tys. zł, a koszty odsetkowe wyniosły 9 342 tys. zł. Przychody z tytułu prowizji 375 tys. zł. Koszty z tytułu działalności handlowej wynosiły 15 tys. zł, a pozostałe przychody operacyjne wynosiły 157 tys. zł. Ogólne koszty administracyjne wynosiły 217 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 r. DM BOŚ posiadał 230 obligacji Banku serii E i F o wartości nominalnej i cenie emisyjnej wynoszącej 230 tys. zł oraz o wartości bilansowej 234 tys. zł, w tym naliczone odsetki wynosiły 4 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku DM BOŚ S.A. posiadał również limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 60 tys. zł, w tym stan należności z tytułu kart płatniczych wyniósł 1 tys. zł, natomiast zobowiązania pozabilansowe 59 tys. zł, oraz limit na pozostałe cele w wysokości 30 000 tys. zł i zobowiązania pozabilansowe udzielone przez Bank w wysokości 10 000 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku stan depozytów DM BOŚ S.A. łącznie z naliczonymi odsetkami wyniósł 230 595 tys. zł. Przychody z tytułu odsetek wynosiły 75 tys. zł, a koszty odsetkowe wyniosły 7 972 tys. zł. Przychody z tytułu prowizji 330 tys. zł, koszty z tytułu prowizji 2 tys. zł. Pozostałe przychody operacyjne wynosiły 152 tys. zł i pozostałe koszty operacyjne wyniosły 80 tys. zł. Ogólne koszty administracyjne wynosiły 150 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2011 r. DM BOŚ posiadał 241 obligacji Banku serii E i F o wartości nominalnej i cenie emisyjnej wynoszącej 241 tys. PLN oraz o wartości bilansowej 245 tys. PLN, w tym naliczone odsetki wynosiły 4 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku DM BOŚ S.A. posiadał również limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 60 tys. zł, w tym stan należności z tytułu kart płatniczych wyniósł 3 tys. zł, natomiast zobowiązania pozabilansowe 57 tys. zł, oraz limit na pozostałe cele w wysokości 20 000 tys. zł, w tym stan należności kredytowych wyniósł 4 000 tys. zł., a stan zobowiązań pozabilansowych 16 000 tys. zł. DM BOŚ S.A. posiadał również zobowiązania pozabilansowe udzielone przez Bank w wysokości 10 000 tys. zł.

Bank w dniu 21 grudnia 2012 r. odkupił od DM BOŚ S.A. akcje spółki BOŚ Eko Profit S.A. Transakcja ta została zawarta w celu realizacji strategii rozwoju Grupy Kapitałowej Banku, na zasadach rynkowych.

Transakcje z DM BOŚ S.A. zostały przeprowadzone na warunkach ogólnych oferty publicznej Banku.

(c) Opis transakcji z jednostką zależną, tj. BOŚ Eko Profit S.A.

Bank prowadzi rachunki bieżące i lokat terminowych BOŚ Eko Profit S.A. Wyżej wymienione transakcje zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

W 2012 roku Bank kontynuował zawarte w 2011 roku z BOŚ Eko Profit S.A. transakcje związane z dostarczeniem doradztwa w zakresie wykonywania analiz porównawczych produktów bankowych oraz promocji produktów bankowych. Wyżej wymienione transakcje zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku BOŚ Eko Profit S.A. posiadał w Banku środki na rachunkach bieżących i terminowych w kwocie 6 442 tys. zł (łącznie z naliczonymi odsetkami). Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w roku obrotowym 2012 od depozytów spółki wyniosły 31 tys. zł, a przychody prowizyjne 1 tys. zł, natomiast pozostałe przychody operacyjne wynosiły 106 tys. zł, a ogólne koszty administracyjne 1 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku BOŚ Eko Profit S.A. posiadał również limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 20 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku BOŚ Eko Profit S.A. posiadał w Banku środki na rachunkach bieżących i terminowych w kwocie 479 tys. zł (łącznie z naliczonymi odsetkami). Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w roku obrotowym 2011 od depozytów spółki wyniosły 20 tys. zł., natomiast pozostałe przychody operacyjne wynosiły 104 tys. zł, a ogólne koszty administracyjne 247 tys. zł. Bank poniósł również na rzecz Spółki wydatki z tytułu usług pośrednictwa w kwocie 393 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku BOŚ Eko Profit S.A. posiadał również niewykorzystany limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 20 tys. zł.

(d) Opis transakcji z jednostką zależną, tj. BOS Finance AB

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank posiadał umowę kaucji z BOS Finance AB. Umowa zawarta została z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku zobowiązania Banku wobec BOS Finance AB z tytułu zabezpieczeń pieniężnych wynosiły 1 022 050 tys. zł, natomiast odsetki od zobowiązań 39 614 tys. zł. Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w okresie dwunastu miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2012 roku wyniosły 62 985 tys. zł. Zobowiązania pozabilansowe z tytułu udzielonej gwarancji wykonania zobowiązań wynosiły 1 328 665 tys. zł

Na dzień 31 grudnia 2011 roku zobowiązania Banku wobec BOS Finance AB z tytułu zabezpieczeń pieniężnych wynosiły 1 104 200 tys. zł, natomiast odsetki od zobowiązań 42 681 tys. zł. Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w okresie dwunastu miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku wyniosły 41 203 tys. zł. Zobowiązania pozabilansowe z tytułu udzielonej gwarancji wykonania zobowiązań wynosiły 1 435 460 tys. zł

(e) Opis transakcji z jednostką zależną, tj. Invest Management BOŚ S.A. S.K.A.

Bank prowadzi rachunki bieżące i lokat terminowych Invest Management BOŚ S.A. SKA. W ramach wolnych środków na koniec każdego dnia zakładane są standardowo depozyty terminowe typu O/N oprocentowane w oparciu o stawkę WIBOR.

W dniu 10 sierpnia 2012 roku Bank zawarł ze Spółką Invest Management BOŚ S.K.A. umowę objęcia akcji, na podstawie której w zamian za wkład niepieniężny w postaci akcji spółki publicznej, objął 1450 akcji imiennych serii B spółki Invest Management BOŚ S.K.A., o łącznej cenie emisyjnej 14,6 mln zł.

W dniu 3 października 2012 roku Bank zawarł ze Spółką Invest Management BOŚ S.K.A. umowę objęcia akcji, na podstawie której w zamian za wkład niepieniężny w postaci akcji spółki publicznej, objął 160 akcji imiennych serii C spółki Invest Management BOŚ S.K.A., o łącznej cenie emisyjnej 1,6 mln zł.

Ponadto dnia 20 grudnia 2012 roku Bank zawarł ze Spółką umowę najmu budynku biurowego w Warszawie. Wyżej wymienione transakcje i umowa najmu zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych. Na poczet czynszu Bank przekazał zaliczkę w kwocie 44 040 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku spółka Invest Management BOŚ S.A. S.K.A. posiadała w Banku środki na rachunkach bieżących i terminowych w kwocie 58 728 tys. zł (łącznie z naliczonymi odsetkami). Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w roku obrotowym 2012 od depozytów spółki wyniosły 92 tys. zł.

(f) Opis transakcji z jednostką stowarzyszoną, tj. WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.

Oddział Banku prowadzi rachunki bieżące WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiadała złożone w Banku depozyty terminowe i O/N na zasadach rynkowych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku stan depozytów Spółki wyniósł 660 tys. zł. Koszty odsetkowe wyniosły 39 tys. zł a przychody z tytułu prowizji 8 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku stan depozytów Spółki łącznie z naliczonymi odsetkami wyniósł 1 234 tys. zł. Koszty odsetkowe wyniosły 241 tys. zł a koszty z tytułu prowizji 8 tys. zł. Przychody z tytułu gwarancyjnych zobowiązań pozabilansowych 81 tys. zł.

(f) Informacje dotyczące kredytów i depozytów Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku

W ramach działalności operacyjnej przeprowadzone transakcje z członkami organu zarządzającego i kluczowym personelem kierowniczym obejmują przede wszystkim kredyty i depozyty. Salda poszczególnych pozycji bilansu na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku oraz koszty i przychody za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 zaprezentowano poniżej:

Kluczowy personel kierowniczy

	31-12-2012	31-12-2011
Stan kredytów	8	-
Udzielone zobowiązania z tytułu linii kredytowych	52	37
Stan depozytów	2 889	2 712

	01-01-2012 31-12-2012	01-01-2011 31-12-2011
Koszty odsetek od depozytów	89	141

Kluczowy personel kierowniczy korzysta z kredytów i depozytów na warunkach ogólnych oferty publicznej Banku.

(g) Wynagrodzenie kluczowego personelu kierowniczego BOŚ S.A.

Wyplacone za 2012 rok

Rada Nadzorcza Banku:

1.	Marcin Likierski	286 tys. zł
2.	Jacek Maciej Bajorek	176 tys. zł
3.	Adam Grzegorz Wasiak	106 tys. zł
4.	Józef Koziół	134 tys. zł
5.	Andrzej Kazimierz Kraszewski	68 tys. zł
6.	Michał Juliusz Machlejd	134 tys. zł
7.	Ryszard Ochwat	134 tys. zł
8.	Krzysztof Władysław Rogala	109 tys. zł
9.	Janusz Marek Topolski	134 tys. zł
10.	Marian Malicki	30 tys. zł
11.	Marian Adam Pigan	28 tys. zł
12.	Michał Jacek Wysocki	67 tys. zł
		1 406 tys. zł

w tym:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze 1 406 tys. zł

Łączna kwota wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku zawiera: wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej, zwrot kosztów biletów komunikacyjnych, benzyny, noclegów, udziału w konferencji.

Zarząd Banku:

1.	Mariusz Klimczak	1 544 tys. zł
2.	Stanisław Kolasiński	1 104 tys. zł
3.	Przemysław Lech Figarski	789 tys. zł
4.	Adam Zbigniew Grzebieluch	1 197 tys. zł
5.	Krzysztof Wojciech Telega	1 163 tys. zł
		5 797 tys. zł

w tym:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze 5 797 tys. zł

Wynagrodzenia z tyt. pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych

1.	Adam Zbigniew Grzebieluch	107 tys. zł
2.	Krzysztof Wojciech Telega	83 tys. zł
5.	Stanisław Kolasiński	74 tys. zł
		264 tys. zł

w tym:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze 264 tys. zł

Łączna kwota wynagrodzeń Członków Zarządu Banku zawiera: wynagrodzenia zasadnicze, premie za 2011 r., wynagrodzenie za czas choroby, koszty polis ubezpieczeniowych, koszty opieki medycznej, zwrot nadpłaconych składek ZUS, koszty korzystania z samochodów służbowych dla celów prywatnych.

Wypłacone za 2011 rok

Rada Nadzorcza Banku:

1.	Marcin Likierski	283 tys. zł
2.	Jacek Maciej Bajorek	164 tys. zł
3.	Marian Adam Pigan	129 tys. zł
4.	Józef Koziół	129 tys. zł
5.	Michał Juliusz Machlejd	130 tys. zł
6.	Marian Malicki	136 tys. zł
7.	Michał Jacek Wysocki	132 tys. zł
8.	Ryszard Ochwat	129 tys. zł
9.	Janusz Marek Topolski	129 tys. zł
		1 361 tys. zł

w tym:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	1 361 tys. zł
---	---------------

Łączna kwota wynagrodzeń Członków Rady Nadzorczej Banku zawiera: wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej, zwrot kosztów biletów komunikacyjnych, benzyny, noclegów, udziału w konferencji.

Zarząd Banku:

1.	Mariusz Klimczak	1 359 tys. zł
2.	Jacek Pierzyński	828 tys. zł
3.	Adam Zbigniew Grzebieluch	1 034 tys. zł
4.	Stanisław Kolasiński	256 tys. zł
5.	Marek Kazimierz Serafiński	875 tys. zł
6.	Krzysztof Wojciech Telega	1 032 tys. zł
		5 384 tys. zł

w tym:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	5 283 tys. zł
- świadczenia po okresie zatrudnienia	- tys. zł
- świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	101 tys. zł

Wynagrodzenia z tyt. pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych:

1.	Adam Zbigniew Grzebieluch	104 tys. zł
2.	Krzysztof Wojciech Telega	65 tys. zł
3.	Marek Kazimierz Serafiński	59 tys. zł
4.	Jacek Pierzyński	13 tys. zł
5.	Stanisław Kolasiński	1 tys. zł
		228 tys. zł

w tym:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	228 tys. zł
---	-------------

Łączna kwota wynagrodzeń Członków Zarządu Banku zawiera: wynagrodzenia zasadnicze, ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, premie za 2010 rok, koszty polis ubezpieczeniowych, koszty opieki medycznej, zwrot nadpłaconych składek ZUS, koszty korzystania z samochodów służbowych dla celów prywatnych.

48. Przejęcie i zbycie spółek

W 2012 roku Bank w ramach dokapitalizowania jednostek zależnych, objął akcje w spółce Dom Maklerski BOŚ S.A. oraz BOS Finance AB.

W 2012 roku Bank powołał spółkę Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A. oraz w zamian za wkład niepieniężny w postaci akcji spółek publicznych objął akcje serii B i C tej Spółki.

Bank nabył akcję spółki BOŚ Eko Profit S.A., w wyniku czego, udział Banku w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej spółki na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 100%.

49. Wyplacone i zaproponowane dywidendy

W roku 2012 dywidenda nie była wypłacona, gdyż zwołane na 28 czerwca 2012 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A., zgodnie z Uchwałą Nr 8/2012 w sprawie podziału zysku Banku za 2011 r., zysk netto w całości przeznaczyło na podwyższenie kapitału zapasowego.

50. Zdarzenia po dniu bilansowym

Poniżej opisano zdarzenia po dniu bilansowym:

Emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.13 w wysokości 40 mln zł (raport bieżący 2/2013 z dnia 15 stycznia 2013 roku). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A.

Emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.14 w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 4/2013 z dnia 17 stycznia 2013 roku). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK.

Emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.15 w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 5/2013 z dnia 22 stycznia 2013 roku). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK.

Emisja obligacji własnych serii J w wysokości 100 mln zł (raport bieżący 7/2013 z dnia 14 lutego 2013 roku) organizatorem i depozytariuszem emisji jest BGK.

Emisja obligacji własnych serii K w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 8/2013 z dnia 22 lutego 2013 roku) organizatorem i depozytariuszem emisji jest BRE Bank S.A.

Wcześniejszy wykup tj. w dniu 27 lutego 2013 roku 185 000 szt. obligacji własnych BOŚ S.A. serii H (raport bieżący 6/2013 z dnia 5 lutego 2013 roku oraz 9/2013 z dnia 27 lutego 2013 roku). Bank o emisji tych obligacji poinformował w raporcie bieżącym nr 6/2012 z dn. 27 lutego 2012 roku.

Dnia 1 marca 2013 roku Bank poinformował o zamiarze wcześniejszego wykupu tj. w dniu 4 kwietnia 2013 roku 150 102 szt. obligacji własnych BOŚ S.A. serii F (raport bieżący 10/2013 z dnia 1 marca 2013 roku). Bank o emisji tych obligacji poinformował w raporcie bieżącym nr 35/2011 z dn. 4 października 2011 roku.

Emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.16 w wysokości 30 mln zł (raport bieżący 11/2013 z dnia 6 marca 2013 roku). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A.

W związku z pismem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 7 marca 2013 roku dotyczącym sposobu rozliczania wynagrodzeń z tytułu ubezpieczeń Bank dokona analizy rekomendacji UKNF. Zalecenia UKNF zostaną uwzględnione w sprawozdaniach finansowych w kolejnych okresach sprawozdawczych.

51. Wynagrodzenie dla podmiotu uprawnionego do badań sprawozdań finansowych

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych firmy Ernst&Young Audit Sp. z o.o., wypłacone lub należne za rok obrotowy:

2012 rok

• Badanie rocznego sprawozdania finansowego za 2012 r.	314 tys. zł
• Przegląd sprawozdania za I półrocze 2012 r.	132 tys. zł
• Usługi doradztwa podatkowego	- tys. zł
• Pozostałe usługi	124 tys. zł
• Usługi dotyczące prac związanych z emisją	320 tys. zł

2011 rok

• Badanie rocznego sprawozdania finansowego za 2011 r.	297 tys. zł
• Przegląd sprawozdania za I półrocze 2011 r.	132 tys. zł
• Usługi doradztwa podatkowego	- tys. zł
• Pozostałe usługi	337 tys. zł
• Usługi dotyczące prac związanych z emisją	1 262 tys. zł

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
13.03.2013	Mariusz Klimczak	Prezes Zarządu
13.03.2013	Stanisław Kolasiński	Wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu
13.03.2013	Przemysław Lech Figarski	Wiceprezes Zarządu
13.03.2013	Adam Zbigniew Grzebieluch	Wiceprezes Zarządu
13.03.2013	Krzysztof Wojciech Telega	Wiceprezes Zarządu	brak podpisu w związku z urlopem